

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2014 – 2020

Σχέδιο Αξιολόγησης

Έγκριση Επιτροπής Παρακολούθησης
24/10/2016

Περιεχόμενα

1	ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ	4
1.1	Επιτελική Σύνοψη	4
1.2	Executive Summary	8
2	ΣΤΟΧΟΙ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	11
2.1	Εισαγωγή	11
2.1.1	Το Πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης	11
2.1.2	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2014-2020	12
2.1.3	Περιγραφή του Προγράμματος και των βασικών αναγκών και προβλημάτων που καλείται να αντιμετωπίσει	13
2.1.4	Περιγραφή της γενικής εικόνας και των κριτηρίων των αξιολογήσεων που θα πραγματοποιηθούν	31
2.2	Εστίαση των Αξιολογήσεων	32
2.2.1	Στόχοι του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020	32
2.2.2	Αναφορά σε υφιστάμενες έρευνες που σχετίζονται με το Πρόγραμμα και στις οποίες έχει στηριχθεί ο σχεδιασμός των αξιολογήσεων	32
2.2.3	Αναφορά σε αξιολογήσεις προηγούμενων προγραμματικών περιόδων που συνέβαλαν στη βελτίωση του προγραμματισμού στην περίοδο 2014-2020	34
2.2.4	Εστίαση των αξιολογήσεων	37
3	ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	42
3.1	Συντονισμός των αρμόδιων φορέων σε θέματα αξιολόγησης	42
3.2	Πλαίσιο διασφάλισης ποιότητας	44
3.3	Υποστηρικτικά εργαλεία σε θέματα Αξιολόγησης	46
4	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ	49
4.1	Συνοπτικός Πίνακας Αξιολογήσεων	49
4.2	Χρονοδιάγραμμα Αξιολογήσεων	50
4.3	Ανάλυση Αξιολογήσεων	52
4.3.1	Παρουσίαση των Αξιολογήσεων	52
4.3.2	Δελτία Ταυτότητας Αξιολογήσεων	81
4.4	Συνοπτικός Ενδεικτικός Πίνακας Αξιολογήσεων	102

1 Επιτελική Σύνοψη

1.1 Επιτελική Σύνοψη

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2014-2020 (ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020) αποτελεί βασικό εργαλείο προγραμματισμού και χρηματοδότησης για την κάλυψη σημαντικών αναπτυξιακών αναγκών της Περιφέρειας. Κατά τη νέα περίοδο δίδεται έμφαση στους στόχους του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020, στη λογική της παρέμβασης για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και των επιπτώσεων. Η ανάλυση της λογικής, των στόχων, των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του Προγράμματος αποτελούν σημαντικά κριτήρια στην πορεία επίτευξης των στόχων της Πολιτικής Συνοχής που είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της ΕΕ. Σε αυτούς, το ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 έχει να συμβάλλει με τρόπο σαφή και ουσιαστικό.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 330,7 εκ. €. Το 80% του ποσού αποτελεί την Κοινοτική Συνδρομή (264,6 εκ. €) και το 20% την Εθνική Συμμετοχή (66,1 εκ. €). Το μεγαλύτερο μέρος της Κοινοτικής Συνδρομής, δηλαδή το ποσό των 245,8 εκ. € προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το ποσό των 18,8 εκ. € από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Η κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών της Περιφέρειας επιδιώκεται μέσα από την επίτευξη των τεσσάρων Γενικών Στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος:

1. βελτίωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε ανταγωνιστικό επίπεδο με έμφαση στην κλαδική και χωροθετημένη εξειδίκευση μέσω της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας (RIS3), στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, στην καινοτομία, στην ποιότητα και στον εξαγωγικό προσανατολισμό.
2. υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και η προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, καθώς και η προστασία – ανάδειξη – αξιοποίηση των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων, η οποία μπορεί να συμβάλλει στη διεύρυνση των δυνατοτήτων παραγωγής και απασχόλησης.
3. προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων με έμφαση στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) και τη σύνδεση περιοχών ενδιαφέροντος με τα ΔΕΔ-Μ που συμβάλλουν με στρατηγικές οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.
4. διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής η οποία απειλείται από την υψηλή ανεργία, μέσω δράσεων στήριξης της απασχόλησης, καταπολέμησης της φτώχειας και ενίσχυσης της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών υποδομών παιδείας, υγείας, πρόνοιας.

Η Στρατηγική του Προγράμματος εξειδικεύεται σε 13 Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) που περιλαμβάνουν 21 Επενδυτικές Προτεραιότητες και 24 Ειδικούς Στόχους. Οι Άξονες Προτεραιότητας καλύπτουν τους Θεματικούς Στόχους 1 έως και 10. Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΕΠ 2007-2013 της Περιφέρειας καθώς και της εκ των προτέρων αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020, συνηγορούν στην ανάγκη κάλυψης των ανωτέρω αναπτυξιακών αναγκών ενώ υποστηρίζουν την ορθότητα του σχεδιασμού του Προγράμματος της περιόδου 2014-2020.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω, το Σχέδιο Αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 έχει θέσει ως στόχους:

- τη βελτίωση του σχεδιασμού, του προγραμματισμού και της ποιότητας των αξιολογήσεων του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 μέσω σωστού σχεδιασμού, περιλαμβάνοντας τον προσδιορισμό και τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων
- την παροχή αξιόπιστης και τεκμηριωμένης πληροφορίας στην ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ και στους λήπτες αποφάσεων
- τη διαμόρφωση ενός πλαισίου για το σχεδιασμό αξιολογήσεων επιπτώσεων
- τη διασφάλιση του ότι οι αξιολογήσεις του Προγράμματος θα παρέχουν τις αναγκαίες εισροές για την κατάρτιση των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης

- τη διευκόλυνση της Επιτροπής στο να συνθέσει τα ευρήματα από τα διαφορετικά Κράτη Μέλη και να επικοινωνήσει τα διαθέσιμα στοιχεία
- τη διασφάλιση ότι έχουν προβλεφθεί οι κατάλληλοι πόροι για τη ολοκλήρωση των αξιολογήσεων.

Στο Σχέδιο επιχειρείται επίσης να απαντηθεί το κατά πόσο, μέσα από τις υλοποιούμενες παρεμβάσεις του ΕΠ, καλύπτονται οι αναπτυξιακές ανάγκες της Περιφέρειας, όπως αυτές καταγράφονται στο Πρόγραμμα, με βασικά κριτήρια αξιολόγησης των παρεμβάσεων, αλλά και ολόκληρου του Προγράμματος, τα ακόλουθα:

- Αποτελεσματικότητα (Effectiveness)
- Αποδοτικότητα (Efficiency)
- Συνάφεια (Relevance)
- Συνοχή (Cohesion)
- Επίπτωση (Impact)
- Καταλληλότητα (Appropriateness)
- Προστιθέμενη αξία (Added Value)

Η εστίαση των αξιολογήσεων του Σχεδίου πραγματοποιείται στη βάση αξιοποίησης των συμπερασμάτων και προτάσεων της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΠΕΠ ΔΜ 2007-2013, ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί, της εκ των προτέρων αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020, ενώ έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση της λογικής παρέμβασης του ΕΠ (σύνδεση παρεμβάσεων/αναμενόμενων εκροών και αποτελεσμάτων) για τη διερεύνηση, αποτίμηση και αξιολόγηση της κάλυψης των αναπτυξιακών αναγκών μέσω της εκπλήρωσης των ειδικών στόχων που τέθηκαν. Επιπρόσθετα, η εστίαση των αξιολογήσεων που περιέχονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης υπαγορεύεται από τα ακόλουθα:

- Από τις κανονιστικές απαιτήσεις σε σχέση με τον προσανατολισμό και το περιεχόμενο των αξιολογήσεων.
- Από την ανάγκη κάλυψης ενός πλέγματος Οριζόντιων και Θεματικών Αξιολογήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις που προκύπτουν από το κανονιστικό πλαίσιο και το χρονισμό των στοιχείων που δίνουν εισροή σε συγκεκριμένες αναφορές.
- Από τις προτάσεις του Δικτύου Αξιολόγησης.
- Από τις κατευθύνσεις των περιφερειακών στρατηγικών και των σχεδίων δράσης, ως προς τον ορισμό προτεραιοτήτων και την εξειδίκευση δράσεων.
- Από τους στόχους της Πολιτικής Συνοχής και της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Καλύπτοντας όλα τα προαναφερόμενα, οι προτεινόμενες αξιολογήσεις, στο παρόν Σχέδιο εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες:

1. Οριζόντιες αξιολογήσεις εφαρμογής, σύμφωνα και με τις απαιτήσεις διάθεσης στοιχείων ως εισροών για τις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης, για την κάλυψη των κριτηρίων αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και καταλληλότητας.
2. Θεματικές αξιολογήσεις για την αξιολόγηση της στρατηγικής επικοινωνίας και δημοσιότητας του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020.
3. Θεματικές αξιολογήσεις που υλοποιούνται στοχευμένα και σε βάθος για τις αξιολογήσεις επιπτώσεων συγκεκριμένων δράσεων του ΕΠΠΑ και του ΕΚΤ, καλύπτοντας τους Ειδικούς Στόχους και τις Επενδυτικές Προτεραιότητες του Προγράμματος.

Ειδικότερα, περιλαμβάνεται η διεξαγωγή των αξιολογήσεων που ακολουθούν:

1. Της εκ των προτέρων αξιολόγησης, ως απόρροια κανονιστικών απαιτήσεων.
2. Τριών οριζόντιων αξιολογήσεων εφαρμογής (*αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, καταλληλότητα, συνάφεια, συνοχή*), ως απόρροια κανονιστικών απαιτήσεων. Στην τελευταία περιλαμβάνεται και η Έκθεση Σύνοψης των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων.
3. Δώδεκα επιμέρους θεματικών αξιολογήσεων (ΕΠΠΑ και ΕΚΤ) με αντικείμενο την αποτίμηση (*αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία, επιπτώσεις, καταλληλότητα*) θεματικών περιοχών του Προγράμματος (εκ των οποίων 4 θα διεξαχθούν οριζόντια από Κεντρική Αρχή). Οι θεματικές αυτές προκύπτουν από τα ευρήματα ερευνών και αξιολογήσεων αλλά και τη δόμηση του ίδιου του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020.

4. Τριών θεματικών αξιολογήσεων της στρατηγικής επικοινωνίας και δημοσιότητας (αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, καταλληλότητα, συνάφεια), ως απόρροια κανονιστικών απαιτήσεων.

Ο συνολικός αριθμός αξιολογήσεων του Σχεδίου, συμπεριλαμβανομένης και της εκ των προτέρων αξιολόγησης, ανέρχεται σε Δέκα Πέντε:

1	Ex-ante Αξιολόγηση του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
2	1^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
3	Αξιολόγηση Επιπτώσεων των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (9i, 9iii)
4	1η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
5	Αξιολόγηση επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας (9iii)
6	2^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
7	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων Ειδικής Αγωγής (9iii)
8	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δομών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, κ.α.)
9	2η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
10	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων καθολικής πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας (9iv)
11	Αξιολόγηση Επιπτώσεων Δράσεων ΕΚΤ
	1. Αξιολόγηση επιπτώσεων των ολοκληρωμένων προγραμμάτων μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (9i)
	2. Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων κοινωνικής οικονομίας (9v)
12	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (που συμβάλουν στην RIS3) (8iii)
13	Θεματικές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων
	1. Δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης και επιχειρηματικότητας
	2. Δράσεις κλιματικής αλλαγής, περιβάλλοντος και μεταφορών
	3. Δράσεις κοινωνικών υποδομών (υγείας-πρόνοιας και παιδείας)
	4. Δράσεις Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης
	5. Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας
14	3^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και Έκθεση Σύνοψης των Αποτελεσμάτων των Αξιολογήσεων
15	3 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020

Οι αξιολογήσεις καλύπτουν, μεταξύ άλλων, και τις βασικές υποχρεώσεις για αναφορές των αποτελεσμάτων τους στις Ετήσιες Εκθέσεις Υλοποίησης 2017, 2019, 2022, καλύπτοντας τα βασικά ορόσημα αναφορών που προβλέπονται στον Καν. (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

Τα δεδομένα που θα αξιοποιηθούν για την υλοποίηση του Σχεδίου Αξιολόγησης, και την εκπόνηση των αξιολογήσεων, θα προκύψουν από:

- Θεωρητική αξιολόγηση με τη μέθοδο Ανάλυσης Λογικού Πλαισίου - Logical Framework Analysis
- Αποτίμηση Δεικτών
  - δημοσιονομικών δεικτών σε σχέση με τις διατεθείσες δαπάνες: Δείκτες εισροών
  - δεικτών εκροών που συνδέονται με τις χρηματοδοτούμενες πράξεις: Δείκτες εκροών
  - δεικτών αποτελεσμάτων που συνδέονται με την εν λόγω προτεραιότητα: Δείκτες αποτελεσμάτων
  - δεικτών του Ενιαίου Εθνικού Συστήματος Παρακολούθησης Δεικτών.
- Συστήματα παρακολούθησης της ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ και των δικαιούχων
- Έρευνες πεδίου (πρωτογενείς και δευτερογενείς)
- Αξιολόγηση των επιπτώσεων με τη μέθοδο του αντιπαραδείγματος - counterfactual impact evaluation

6. Theory Based Analysis
7. Μελέτες που θα εκπονηθούν από τους δικαιούχους, ειδικές μελέτες που υποστηρίζουν το σχεδιασμό/εξειδίκευση και την ωρίμανση παρεμβάσεων
8. Δεδομένα από επίσημες στατιστικές αρχές, όπως ορίζεται για την παρακολούθηση και μέτρηση των δεικτών του ΕΠ.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Σχεδίου Αξιολόγησης, και των εμπριεχόμενων σε αυτό αξιολογήσεων, εκτιμάται στο ποσό των **405.000** ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.

1.2 Executive Summary

The Regional Operational Program 2014-2020 of Western Macedonia (ROP WM 2014-2020) represents an important means for programming and funding in order to combat major developmental needs of the Region. In the new programming period emphasis is given on the objectives of the Program, its intervention logic for achieving results as well as effectiveness, efficiency and impact evaluation. Analysis of the logical framework, objectives, outputs, results and impacts of the Program are important for the assessment of the achievements and objectives of the cohesion policy as the main EU investment policy. In the above, the OP contributes in a clear and measurable way.

The total budget of the program is EUR 330,7 million (80% EC contribution and 20% national contribution). The European Regional Development Fund (ERDF) contribution is EUR 245,8 million and the European Social Fund (ESF) contribution is EUR 18,8 million.

The coverage of the Region development needs is pursued through the achievement of four General Objectives:

1. Improvement of the business competitiveness with emphasis on the sectoral and regional expertise, and through the implementation of the Region Innovation Strategy (RIS3), deploying new technologies, innovation, quality and export orientation.
2. Support of a shift towards a low carbon economy and promotion of climate change adaptation, as well as protection, promotion and use of environmental and cultural resources, which can contribute to the local economy and employment enhancement.
3. Sustainable transport promotion and removing of major constraints in key network infrastructures with emphasis on the Trans-European Transport Networks (TEN-T) and on the connection of key areas of interest, and economic and social development potential, to the TEN-T.
4. Ensuring of social cohesion, severely threatened by very high unemployment, through active employment actions in order to combat poverty and strengthen, both, social economy and social infrastructure (education, health, welfare).

The OP Strategy is reflected into 13 Priority Axes (PAs), comprising 21 Investment Priorities and 24 Specific Objectives. The PAs cover the Thematic Objectives 1 to 10. Both, the on-going evaluation of the ROP 2007-2013 and the ex ante evaluation of the ROP 2014-2020 underline the effort needed for covering the above mentioned targets while they support the appropriateness of the Program's Intervention Logic.

In this framework, the Evaluation Plan of the ROP 2014-2020 has set the following targets:

- The improvement of the ROP WM 2014-2020 evaluations planning and quality
- The provision both to the decision makers and the MA of accurate information
- The development of an evaluation framework for impact assessment
- The provision of the evaluation input needed for the AIR 2017, 2019, 2022
- The provision of documented information and data, both for the MS as well as the EC, in order to improve the background for the synthesis of all findings
- The provision that all necessary resources are identified for the successful implementation and accomplishment of all ROP Evaluations.

Through the Evaluation Plan it is also expected to identify whether, and to what extent, the implemented interventions cover the developmental needs, as described in the OP, using as key criteria:

- The Effectiveness
- The Efficiency
- The Relevance
- The Cohesion
- The Impact
- The Appropriateness
- The Added Value

The evaluation focus is driven by the results and the suggestions of the ROP 2007-2013 on-going evaluation (intermediate), the ROP 2014-2020 ex ante evaluation, and existing field researches and studies. Emphasis will be given to the evaluation of the Program's Intervention Logic in order to investigate, assess and evaluate the coverage of the development needs through the fulfillment of the Program's Specific Objectives and the successful link between: Specific Objectives→Results→Interventions→Outputs. Focus is also put on the coverage of several other provisions were taken into consideration. These are:

- The EU Regulations and Guidance documents
- The need of horizontal and thematic evaluations coverage
- The provision of data to the Annual Implementation Reports
- The guidance documents of the Evaluation Network
- The Regional Strategies and Action Plans for prioritization and specialization
- The Cohesion Policy and EU2020 targets.

Therefore, the evaluations consist of three main categories:

1. Horizontal *effectiveness, efficiency, cohesion, relevance and appropriateness* evaluations (related to the AIR 2017, 2019, 2022 input needs), so called Implementation Evaluations
2. ROP WM 2014-2020 Communication Strategy Evaluations
3. Thematic Evaluations: ERDF and ESF impact evaluations. Targeted in depth evaluations covering all Investment Priorities and Specific Objectives..

More in specific the Evaluation Plan comprises the following:

1. The ex ante evaluation, as regulatory obligation
2. Three Implementation Evaluations: 2017, 2019, 2022 for the assessment of *effectiveness, efficiency, cohesion, relevance and appropriateness* as a regulatory obligation (including the summary report of all evaluations' results and findings in 2022)
3. Twelve thematic evaluations for the assessment of *effectiveness, efficiency, cohesion, relevance, appropriateness, added value and impacts*, related to the Program's structure and orientation and the findings of existing assessment and evaluations (among them four will be implemented by centrally appointed Authorities)
4. Three Implementation Evaluations for the Communication Strategy: 2017, 2019, 2022 for the assessment of *effectiveness, efficiency, relevance and appropriateness* as regulatory obligation.

The overall number of evaluations within the Evaluation Plan, comprising the ex ante evaluation as well, is fifteen:

1	Ex ante Evaluation of the ROP WM 2014-2020
2	1st Implementation Evaluation of the ROP WM 2014-2020
3	Impact Evaluation of reconciliation of family and work life interventions (9i, 9iii)
4	1st Evaluation of the ROP WM 2014-2020 Communication Strategy
5	Impact evaluation of community structures for support of women victims of violence (9iii)
6	2nd Implementation Evaluation of the ROP WM 2014-2020
7	Impact Evaluation of special education interventions (9iii)
8	Impact Evaluation of social care and protection community structures for combating poverty
9	2nd Evaluation of the ROP WM 2014-2020 Communication Strategy
10	Impact Evaluation of Health Full Access interventions (9iv)
11	ESF Impact Evaluations
	1. Impact Evaluation of integrated small-scale programs to promote employment of vulnerable people experiencing or at risk of poverty and social exclusion (9i)
	2. Impact evaluation of Social Economy interventions (9v)

12	Impact Evaluation of the interventions enhancing employment & entrepreneurship (contributing to RIS3) (8iii)
13	Thematic Impact Evaluations
	1. RIS and Entrepreneurship interventions
	2. Climate Change, Environment and Transport interventions
	3. Social Infrastructure interventions (health, welfare and education)
	4. ITI interventions
	5. Technical Assistance interventions
14	3rd Implementation Evaluation of the ROP WM 2014-2020 & Summary Report of Evaluations' Results
15	3rd Evaluation of the ROP WM 2014-2020 Communication Strategy

The above mentioned evaluations are aligned with the reporting obligations for AIR 2017, 2019, 2022, as they are scheduled in accordance with the milestones set by the Regulation (EU) No 1303/2013.

In order to successfully implement the evaluations described above, the Evaluation Plan will use methodologies and data resulting from:

1. The Logical Framework Analysis
2. Indicators' assessment
  - Input indicators,
  - Output indicators,
  - Result indicators
  - The Indicators' National Monitoring System
3. MA' and beneficiaries' monitoring systems
4. Field researches and secondary studies
5. Studies supporting the design and implementation of specific interventions
6. Theory Based Analysis
7. Validated data form Official Authorities, as indicated in the ROP.

The Evaluation Plan's overall budget is estimated up to the amount of **405.000** €, VAT excluded.

2 Στόχοι Σχεδίου Αξιολόγησης

2.1 Εισαγωγή

2.1.1 Το Πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης

Η εκπόνηση και κατάθεση του Σχεδίου Αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2014-2020 αποτελεί υποχρέωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος¹. Κατά τη νέα περίοδο δίδεται έμφαση στους στόχους του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020, στη λογική της παρέμβασης για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και των επιπτώσεων. Η ανάλυση της λογικής, των στόχων, των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων αποτελούν σημαντικά κριτήρια της ορθότητας του σχεδιασμού τους στην πορεία επίτευξης των στόχων της Πολιτικής Συνοχής που είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της ΕΕ.

Το Σχέδιο Αξιολόγησης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο καθώς αποτελεί το υπόβαθρο αλλά και το μέσο για την ενδυνάμωση της ποιότητας των αξιολογήσεων που εμπειρεύονται σε αυτό, την αποτελεσματική εκπόνησή τους, τη διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων και τελικά την ουσιαστική συνεισφορά στο σχεδιασμό και την υλοποίηση τεκμηριωμένων επιμέρους προγραμμάτων και πολιτικών. Το Σχέδιο Αξιολόγησης του Προγράμματος αποτελεί στρατηγικό έγγραφο που συνοδεύει το Πρόγραμμα σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του, αντικατοπτρίζοντας και ενισχύοντας τη λογική της παρέμβασης του Προγράμματος, η οποία αποτελεί και τη βάση πάνω στην οποία στηρίζεται η αιτιολόγηση των αξιολογήσεων που θα επιλεγούν να πραγματοποιηθούν. Τα ανωτέρω τεκμηριώνουν ακόμη περισσότερο την ανάγκη προσεκτικής προετοιμασίας και το σχεδιασμό αξιολογήσεων υψηλής ποιότητας.

Το πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 υπαγορεύεται από τις διατάξεις του **Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί «καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006». Οι νέες γενικές διατάξεις σχετικά με την Αξιολόγηση αναφέρονται στα άρθρα 54 έως 57 του ανωτέρω Κανονισμού. Παράλληλα, υφίστανται και ειδικοί κανόνες ως προς τις αξιολογήσεις για κάθε Ταμείο:

1. **Κανονισμός (ΕΕ) υπ. αριθ. 1304/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17 Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1081/2006 του Συμβουλίου.
2. **Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006.

Σημειώνεται επίσης ότι η προσέγγιση των Κανονισμών της Πολιτικής Συνοχής για την περίοδο 2014-2020 χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη εστίαση στα αποτελέσματα (result oriented approach):

- με απαίτηση σαφούς αποτύπωσης της λογικής της παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και της στοχοθέτησής του, ειδικά των αναμενόμενων αποτελεσμάτων,
- αναγνώρισης της επιρροής παραγόντων εκτός των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος στην επίτευξη των αποτελεσμάτων,

¹ Όπως και για το σύνολο των Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία την προγραμματική περίοδο 2014-2020

- ορισμό εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων και θέσπιση ενδιάμεσων οροσήμων και στόχων για το τέλος της περιόδου με πλαίσιο επίδοσης.

Η προσέγγιση αυτή, περιλαμβάνει σαφέστερη διάκριση των λειτουργιών:

- της παρακολούθησης (monitoring), και ειδικότερα με τη συστηματική παραγωγή ποσοτικών δεδομένων της υλοποίησης, τη λειτουργία της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος, την εκπόνηση των εκθέσεων υλοποίησης, την παρακολούθηση των δαπανών και των εκροών, την εξέλιξη της προόδου των δεικτών αποτελέσματος κλπ, και
- της αξιολόγησης (evaluation), με υποχρεωτική κατάρτιση του Σχεδίου Αξιολόγησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων (follow-up), με μεγαλύτερη έμφαση στην αξιολόγηση επιπτώσεων (impact evaluation) με σκοπό τη διάκριση των καθαρών αποτελεσμάτων μίας συγχρηματοδοτούμενης παρέμβασης από άλλους παράγοντες και την καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας του Προγράμματος.

Είναι αξιοσημείωτο ότι τα ζητήματα δεικτών παρουσιάζουν ιδιαίτερη πολυπλοκότητα και απαιτήσεις, οι οποίες αντανακλώνται με πολλαπλές αναφορές στους νέους Κανονισμούς και σε πρόσθετα έγγραφα τεχνικών οδηγιών (fiches, guidance documents) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκτελεστικές ή κατ' εξουσιοδότηση διατάξεις που έχουν άμεση ή έμμεση συνάφεια με τους δείκτες και κατά συνέπεια σχετίζονται άμεσα με το σχεδιασμό και την εκπόνηση των αξιολογήσεων.

Η εκπόνηση του Σχεδίου Αξιολόγησης έγινε σύμφωνα με το Έγγραφο Εργασίας 1 «Αξιολόγηση και Σχέδια Αξιολόγησης στην προγραμματική περίοδο 2014-2020» της ΕΥΣΣΑ και ΕΥΣΕΚΤ, το συντονισμό και τις κατευθύνσεις της ΕΥΣΣΑ/ΕΑΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

2.1.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2014-2020

Το ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 αποτελεί βασικό εργαλείο προγραμματισμού και χρηματοδότησης για την κάλυψη σημαντικών αναπτυξιακών αναγκών της Περιφέρειας. Ο συνολικός προϋπολογισμός του ΕΠ-ΠΔΜ 2014-2020 ανέρχεται σε 330,7 εκ. €. Το 80% του ποσού αποτελεί την Κοινοτική Συνδρομή (264,6 εκ. €) και το 20% την Εθνική Συμμετοχή (66,1 εκ. €). Το μεγαλύτερο μέρος της Κοινοτικής Συνδρομής, δηλαδή το ποσό των 245,8 εκ. € προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το ποσό των 18,8 εκ. € από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Το Πρόγραμμα σχεδιάστηκε μέσα σε ένα αυστηρά καθορισμένο προγραμματικό πλαίσιο που εκτός από τους 11 καθορισμένους Θεματικούς Στόχους και τις συγκεκριμένες Επενδυτικές Προτεραιότητες, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνει και ένα πλήθος νέων προϋποθέσεων και απαιτήσεων (εστίαση στα αποτελέσματα, σαφή λογική παρέμβασης (logic intervention), θεματική συγκέντρωση πόρων, εισαγωγή του πλαισίου επίδοσης και της κατανομής του αποθεματικού επίδοσης, υποχρέωση της τήρησης μίας σειράς αιρεσιμοτήτων (conditionalities) με πολλαπλούς όρους και προϋποθέσεις.

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διαθέτει μακρά εμπειρία στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πολυετών αναπτυξιακών δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεδομένου ότι συμμετέχει ως Περιφέρεια σε Προγράμματα από το 1989. Στην πράξη, ωστόσο, οι προγραμματικές επιλογές της ΠΔΜ προσδιορίζονται σε σημαντικό βαθμό από τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες του ευρύτερου "θεσμικού περιβάλλοντος" του ΕΣΠΑ, δεδομένου ότι η πολιτική συνοχής σε περιφερειακό επίπεδο δεν είναι μια αυτόνομη δημόσια πολιτική, αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά και υποστηρικτικά προς τις άλλες δημόσιες πολιτικές που ασκούνται εντός (και εκτός) τομεακών Προγραμμάτων και βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη στήριξη περιφερειακών προτεραιοτήτων από κεντρικές παρεμβάσεις.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, το ΕΠ-ΠΔΜ 2014-2020 καλείται να συνδράμει καθοριστικά αφενός στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και την ανάκαμψη από τις επιπτώσεις της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, και αφετέρου στην ανάδειξη των ιδιαίτερων αναπτυξιακών της χαρακτηριστικών με έμφαση στην αντιμετώπιση της ανεργίας, μέσα από στοχευμένες και προσεκτικά επιλεγμένες παρεμβάσεις που θα αποφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία και θα συμβάλλουν στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια ανάπτυξη:

- **έξυπνη**, με επενδύσεις στην έρευνα-καινοτομία-επιχειρηματικότητα-εκπαίδευση,
- **βιώσιμη** με επενδύσεις αποδοτικής χρήσης των φυσικών πόρων και μετάβασης σε οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα και
- **χωρίς αποκλεισμούς** με έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη μείωση της φτώχειας.

Η Στρατηγική του ΕΠ διαμορφώθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις προκλήσεις και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της ΠΔΜ, τις προτεραιότητες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», τις διατάξεις του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου (ΚΣΠ), τις εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές που πηγάζουν από το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2014-2020) και από το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), τις συστάσεις της Επιτροπής όπως προκύπτουν από το σχετικό έγγραφο θέσης (Position Paper), την εκτενή διαβούλευση που προηγήθηκε και την εκ των προτέρων αξιολόγηση. Παρουσιάζει, δε, υψηλό βαθμό συσχέτισης με τους γενικούς και ειδικούς στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Οι πολλαπλές απαιτήσεις συμμόρφωσης του αναπτυξιακού σχεδιασμού, καθώς και οι επιμέρους προϋποθέσεις εκπλήρωσης, επιδρούν στη βάση μιας παρεμβατικής λογικής που αναλύεται σε «**προκλήσεις → δυνατότητες → επιτεύγματα έως σήμερα → ανάγκες → στόχοι → παρεμβάσεις → πόροι**» σε επίπεδο θεματικού στόχου. Η στρατηγική του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 καλείται να συνυπολογίσει, να συνδυάσει και να συνθέσει τις ανωτέρω απαιτήσεις και προϋποθέσεις με ισορροπημένο, σαφή και αξιόπιστο τρόπο, διασφαλίζοντας παράλληλα την δέουσα έμφαση στην επίτευξη στόχων και σύνδεση της χρηματοδότησης με την αποτελεσματικότητα.

Υπό το πρίσμα αυτό, η λογική της Παρέμβασης του Επιχειρησιακού Προγράμματος εστιάζει στα αποτελέσματα και αποτυπώνεται με τη χρήση κοινών και ειδικών δεικτών εκρών και αποτελέσματος και τη συμβολή στην ανάπτυξη του Ενιαίου Εθνικού Συστήματος Παρακολούθησης Δεικτών που προήλθαν από τη δομή των στόχων, των προτεραιοτήτων και των επιμέρους δράσεων του ΕΠ.

2.1.3 Περιγραφή του Προγράμματος και των βασικών αναγκών και προβλημάτων που καλείται να αντιμετωπίσει

Το ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 καλείται να στηρίξει το Αναπτυξιακό Όραμα της Περιφέρειας για τη συμβολή στη δημιουργία μιας **διατηρήσιμης, ανταγωνιστικής, περιφερειακής οικονομίας με βιώσιμες θέσεις εργασίας, ποιοτικό περιβάλλον και κοινωνική συνοχή**. Στο επίκεντρο του αναπτυξιακού οράματος της ΠΔΜ βρίσκονται οι άνθρωποι και η ευημερία όλων των πολιτών. Η στρατηγική εστιάζει στην απασχόληση και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με την κουλτούρα να αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την αποδοτική συνεργασία και την ανάπτυξη κοινών στόχων και αξιών. Στο νέο όραμα ιδιαίτερη θέση έχει η κοινωνική συνοχή με έμφαση στην καταπολέμηση της φτώχειας. Τέλος, το όραμα διαπνέεται έντονα από την περιβαλλοντική διάσταση των δράσεων που θα επιλεγούν, που διαχρονικά εντοπίζεται να επιδρά εμφιατικά σε όλες τις στρατηγικές αναπτυξιακές επιλογές της ΠΔΜ.

Η υλοποίηση του οράματος επιδιώκεται μέσα από την επίτευξη των τεσσάρων Γενικών Στόχων του Προγράμματος:

1. βελτίωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε ανταγωνιστικό επίπεδο με έμφαση στην κλαδική και χωροθετημένη εξειδίκευση μέσω της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας (RIS3), στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, στην καινοτομία, στην ποιότητα και στον εξαγωγικό προσανατολισμό.
2. υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και η προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, καθώς και η προστασία – ανάδειξη – αξιοποίηση των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων, η οποία μπορεί να συμβάλλει στη διεύρυνση των δυνατοτήτων παραγωγής και απασχόλησης.
3. προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων με έμφαση στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) και τη σύνδεση περιοχών ενδιαφέροντος με τα ΔΕΔ-Μ που συμβάλλουν με στρατηγικές οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

4. διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής η οποία απειλείται από την υψηλή ανεργία, μέσω δράσεων στήριξης της απασχόλησης, καταπολέμησης της φτώχειας και ενίσχυσης της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών υποδομών παιδείας, υγείας, πρόνοιας.

Η Στρατηγική εξειδικεύεται σε 13 Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) που περιλαμβάνουν 21 Επενδυτικές Προτεραιότητες και 24 Ειδικούς Στόχους. Οι Άξονες Προτεραιότητας καλύπτουν τους Θεματικούς Στόχους 1 έως και 10. **Μέσα από το ΕΠ, η ΠΔΜ επιδιώκει να αντιμετωπίσει τις ακόλουθες ανάγκες και προκλήσεις:**

ΘΣ 1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

- Επενδύσεις: ενίσχυση των φορέων / ιδρυμάτων / ΜΜΕ που σχετίζονται με ΕΤΑΚ
- Θεσμοί/μηχανισμοί: δημιουργία μόνιμου περιφερειακού μηχανισμού υποστήριξης ΕΤΑΚ (Η ανάπτυξη του μόνιμου Περιφερειακού Μηχανισμού υποστήριξης ΕΤΑΚ, προβλέπεται να υλοποιηθεί από τον ΘΣ3 του ΕΠ στο πλαίσιο της δράσης για τη δημιουργία Περιφερειακής Δομής Ανάπτυξης της Επιχειρηματικότητας ΠΔΜ.)
- Ερευνητικοί φορείς/μεταφορά τεχνογνωσίας: αξιοποίηση δυναμικότητας ερευνητικών φορέων και σύνδεση έρευνας με την εκπαίδευση και την παραγωγή
- Επιχειρήσεις: προώθηση ΜΜΕ υψηλής έντασης γνώσης και ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων σε θέματα ΕΤΑΚ
- Προσωπικό: αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων σε ΕΤΑΚ.

ΘΣ 2: Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών

- Αξιοποίηση των ΤΠΕ εντός της Δημόσιας Διοίκησης και η βελτίωση της διαθεσιμότητας ψηφιακών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις

ΘΣ 3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και σε σχέση με την εξαγωγική κατεύθυνση
- Δημιουργία επενδύσεων και η διασύνδεση της ΕΤΑΚ με την επιχειρηματική δραστηριότητα των ΜΜΕ
- Ενδυνάμωση συνεργειών μεταξύ ΜΜΕ και δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών.
- Αξιοποίηση προϊόντων ΤΠΕ από τις ΜΜΕ
- Ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων σε σχέση με το ηλεκτρονικό εμπόριο και την ψηφιακή επιχειρηματικότητα και προώθηση της χρήσης ψηφιακών εργαλείων κατά την παραγωγική διαδικασία
- Ενίσχυση δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας και χρήσης ΑΠΕ από τις ΜΜΕ
- Δημιουργία «ταυτότητας» τοπικών προϊόντων για τις ΜΜΕ
- Δημιουργία δομών υποστήριξης των ΜΜΕ (Περιφερειακή Δομή Ανάπτυξης της Επιχειρηματικότητας ΠΔΜ).

ΘΣ 4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών CO₂ σε όλους τους τομείς

- Μείωση των εκπομπών CO₂ μέσω της προώθησης της καθαρής παραγωγής ενέργειας, της αξιοποίησης σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών και ΑΠΕ και της χρήσης τεχνολογιών δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα
- Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές
- Μείωση της απαίτησης πρωτογενούς ενέργειας και της εξάρτησης από τα στερεά καύσιμα
- Ανάληψη δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την ορθολογική χρήση των ενεργειακών πόρων και για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

ΘΣ 5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων

- Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των πλημμυρικών φαινομένων
- Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης πυρκαγιών και άλλων φυσικών κινδύνων
- Προστασία της υγείας και ασφάλειας των πολιτών από φυσικές καταστροφές
- Προώθηση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών για την κλιματική αλλαγή.

ΘΣ 6: Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

- Ολοκλήρωση των υποδομών επεξεργασίας αστικών λυμάτων και των έργων επέκτασης και αναβάθμισης υποδομών ύδρευσης
- Ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ευρωπαϊκού περιβαλλοντικού κεκτημένου στον τομέα των υδάτων (Οδηγία 2000/60/ΕΚ)
- Προστασία και ανάδειξη της φυσικής και της πολιτισμικής κληρονομιάς και η σύνδεση τους με την τουριστική ανάπτυξη
- Προστασία της βιοποικιλότητας και η αειφορική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών της Περιφέρειας συμπεριλαμβανομένων των περιοχών NATURA2000
- Αντιμετώπιση της ρύπανσης (ατμοσφαιρικής και θορύβου) στις περιοχές δράσης της ΔΕΗ καθώς και στις μεγάλες πόλεις
- Αναβάθμιση και αξιοποίηση του περιβάλλοντος χώρου στα αστικά κέντρα και σε υποβαθμισμένες περιοχές.

ΘΣ 7: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

- Ενίσχυση της προσβασιμότητας/προσπελασιμότητας της ΠΔΜ από και προς τα Εθνικά και Διεθνή εμπορικά κέντρα
- Βελτίωση της οδικής εξυπηρέτησης περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος της Περιφέρειας
- Βελτίωση της ποιότητας και ασφάλειας υπηρεσιών μετακίνησης προσώπων και μεταφοράς προϊόντων και η ενίσχυση της πολυτροπικότητας στις μεταφορές.

ΘΣ 8: Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού

- Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων που επιτείνει τις τάσεις φυγής του ενεργού πληθυσμού
- Αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας με ενεργό ένταξη των μακροχρόνια ανέργων και η χορήγηση κινήτρων για την εξασφάλιση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και σε συνέργεια με τις δράσεις προς την έξυπνη εξειδίκευση
- Ενίσχυση της ιδιωτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας για την απορρόφηση του υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού
- Στήριξη των προγραμμάτων ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης.

ΘΣ 9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης

- Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας
- Βελτίωση των υποδομών και της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας
- Δημιουργία συνθηκών απασχολησιμότητας για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και των ατόμων που πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια με προτεραιότητα στους δικαιούχους του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.
- Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας στο πλαίσιο των προγραμμάτων ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης
- Εντοπισμός και η καταπολέμηση των άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας ή ψυχικής ασθένειας
- Βελτίωση προσβασιμότητας και συμμετοχή μειονεκτούντων ατόμων στα αγαθά της υγείας και της πρόνοιας
- Κινητοποίηση των τοπικών παραγόντων στην ενίσχυση της απασχόλησης με την ανάπτυξη τοπικών συνεργασιών.

ΘΣ 10: Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση

- Βελτίωση των εκπαιδευτικών υποδομών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης με προτεραιότητα το έργο δημιουργίας της Πανεπιστημιούπολης ΠΔΜ.

- Υλοποίηση δράσεων για την κάλυψη των υποδομών προσχολικής αγωγής και τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού που θα βελτιώσει την εκπαιδευτική διαδικασία στα σχολικά συγκροτήματα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της ΠΔΜ.
- Βελτίωση των υποδομών στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ) και στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (ΣΕΚ, ΙΕΚ).

Για την κάλυψη των αναγκών σε **χωρικό επίπεδο**, το ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 προβλέπει ότι, στο πλαίσιο της μεγιστοποίησης της αποτελεσματικότητας των δράσεών του, θα υλοποιηθούν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στα αστικά – ημιαστικά κέντρα, που θα αναδεικνύουν τον υποστηρικτικό και προωθητικό αναπτυξιακό τους ρόλο και ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις στην ύπαιθρο (παραλίμνιες και ορεινές περιοχές), οι οποίες θα διασφαλίζουν την απαιτούμενη ποιότητα ζωής των κατοίκων και την παραμονή τους στην περιοχή. Οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις θα βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα και θα ενισχύουν το βιώσιμο χαρακτήρα του ρόλου των περιοχών αυτών. Έτσι, στο ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 περιλαμβάνονται οι παρακάτω ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις:

1. Προγράμματα Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) στις αστικές περιοχές
2. Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση αξιοποίησης των λιμνών της Δυτικής Μακεδονίας και του ποταμού Αλιάκμονα.

Η χρηματοδότηση των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων θα καλυφθεί από τους Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠ-ΠΔΜ και τα αντίστοιχα τομεακά προγράμματα.

Η Λογική της Παρέμβασης του Προγράμματος, η οποία διασύνδεει τη διαπίστωση της αναπτυξιακής ανάγκης, τη θέσπιση στόχου για την κάλυψή της και μετρήσιμου αναμενόμενου αποτελέσματος-αλλαγής, την υλοποίηση δράσεων για την επίτευξη του στόχου και τις εκροές που προκύπτουν, αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας Αποτύπωσης της Λογικής Παρέμβασης ΕΠ-ΠΔΜ 2014-2020

Αξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικό Στόχο	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	<p>Επενδύσεις: ενίσχυση των φορέων / ιδρυμάτων / ΜΜΕ που σχετίζονται με ΕΤΑΚ</p> <p>Θεσμοί/μηχανισμοί: δημιουργία μόνιμου περιφερειακού μηχανισμού υποστήριξης ΕΤΑΚ (μέσω της δομής επιχειρηματικότητας)</p> <p>Ερευνητικοί φορείς/μεταφορά τεχνολογίας: αξιοποίηση δυναμικότητας ερευνητικών φορέων και σύνδεση έρευνας με την εκπαίδευση και την παραγωγή</p> <p>Επιχειρήσεις: προώθηση ΜΜΕ υψηλής έντασης γνώσης και ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων σε θέματα ΕΤΑΚ</p> <p>Προσωπικό: αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων σε ΕΤΑΚ.</p>	<p>Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας</p>	<p>Επιστημονικό προσωπικό που απασχολείται στον τομέα της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ)</p>	<p>Δράσεις αναβάθμισης των υφιστάμενων και δημιουργίας νέων ερευνητικών υποδομών</p>	<p>Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών κέντρων</p>
		<p>Ερευνητικές Υποδομές που ενισχύονται / αναβαθμίζονται</p>	<p>Δράσεις συνεργασιών και δικτύωσης μεταξύ ερευνητικών φορέων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων σε τομείς προτεραιότητας του σχεδίου στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας</p>	<p>Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα</p>	
		<p>Αύξηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε προγράμματα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας</p>	<p>Επενδύσεις των επιχειρήσεων σε Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ)</p>	<p>Ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων, ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ΜΜΕ</p>	
		<p>Προώθηση συνεργατικών σχηματισμών / δικτύωσης / συστάδων καινοτομίας-γνώσης</p>	<p>Δράσεις προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας στις επιχειρήσεις σε τομείς προτεραιότητας του σχεδίου στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας</p>	<p>Ιδιωτικές επενδύσεις που συνδυάζονται με δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή σε έργα έρευνας και ανάπτυξης</p>	
		<p>Παροχή κινήτρων για στροφή στην έρευνα και καινοτομία - προώθηση της καινοτομίας των επιχειρήσεων με κουπόνια καινοτομίας</p>	<p>Δράσεις ενίσχυσης καινοτομίας - προαγωγής</p>		
		<p>Δράσεις ενίσχυσης καινοτομίας - προαγωγής</p>			

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
				Κέντρων Ικανότητας Εξειδίκευσης (Competence Centers)	
				Δημιουργία νέων τεχνοβλαστών (Spin off)	
				Χρήση καινοτόμων μηχανισμών οικονομικής στήριξης της έρευνας (Living Labs)	
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	Ενίσχυση των υποδομών ευρυζωνικότητας Αξιοποίηση των ΤΠΕ εντός της Δημόσιας Διοίκησης και η βελτίωση της διαθεσιμότητας ψηφιακών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις Ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων σε σχέση με το ηλεκτρονικό εμπόριο και την ψηφιακή επιχειρηματικότητα και η προώθηση της χρήσης ψηφιακών εργαλείων κατά την παραγωγική διαδικασία	Βελτίωση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις	Αριθμός χρηστών ψηφιακών εφαρμογών των δημόσιων υπηρεσιών	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Αριθμός ψηφιακών υπηρεσιών που δημιουργούνται / αναβαθμίζονται
				Δράσεις ανάδειξης του πολιτισμού και βελτίωσης της τουριστικής κίνησης	
				Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής παιδείας και ηλεκτρονικού περιεχομένου	
				Υπηρεσίες και εφαρμογές υγείας - πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης	
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και σε σχέση με την εξαγωγική κατεύθυνση Δημιουργία επενδύσεων και η διασύνδεση της ΕΤΑΚ με την επιχειρηματική δραστηριότητα των ΜΜΕ Ενδυνάμωση συνεργειών μεταξύ ΜΜΕ και η δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών. Η αξιοποίηση προϊόντων ΤΠΕ από τις ΜΜΕ Ενίσχυση δράσεων εξοικονόμησης	Βελτίωση της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην καινοτομία και στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας	Επενδύσεις επιχειρήσεων στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης	Δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων για την εφαρμογή καινοτομιών ή/και αποτελεσμάτων έρευνας και τεχνολογίας	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη
				Δημιουργία θερμοκοιτίδας και στήριξη επιχειρήσεων Θερμοκοιτίδας (Incubator)	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις
				Δημιουργία δομών στήριξης ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και εξωστρέφειας επιχειρήσεων	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη οικονομική στήριξη
				Δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων για δημιουργία συνεργατικών σχημάτων (clusters) και δικτύων (networks) με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας	Αύξηση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικό Στόχο	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
	<p>ενέργειας και χρήσης ΑΠΕ από τις ΜΜΕ</p> <p>Η δημιουργία «ταυτότητας» τοπικών προϊόντων για τις ΜΜΕ</p>	<p>Ενίσχυση του εξωστρεφούς προσανατολισμού των επιχειρήσεων</p>	<p>Εξαγωγές των επιχειρήσεων της Περιφέρειας</p>	<p>Δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων και συστάδων επιχειρήσεων με εξωστρεφή προσανατολισμό με έμφαση στα τοπικά προϊόντα και τις υπηρεσίες</p>	<p>Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη</p> <p>Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις</p> <p>Αύξηση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση</p>
<p>4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς</p>	<p>Πρόωθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, στις κατοικίες και στις επιχειρήσεις</p> <p>Μείωση της απαίτησης πρωτογενούς ενέργειας και της εξάρτησης από τα στερεά καύσιμα</p> <p>Πρόωθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, στις κατοικίες και στις επιχειρήσεις</p> <p>Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για την ορθολογική χρήση των ενεργειακών πόρων και για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.</p> <p>Μείωση των εκπομπών CO2 μέσω της πρόωξης της καθαρής παραγωγής ενέργειας, της αξιοποίησης σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών και ΑΠΕ και της χρήσης τεχνολογιών δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα.</p>	<p>Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ΑΠΕ με έμφαση στις υποδομές του δημόσιου τομέα</p>	<p>Ποσοστό συμμετοχής δημόσιων υποδομών στην κατανάλωση ενέργειας της Περιφέρειας</p>	<p>Δράσεις ανάπτυξης - αναβάθμισης δικτύων τηλεθέρμανσης</p>	<p>Πρόσθετη δυναμικότητα παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας</p> <p>Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων</p>
				<p>Δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων κτιρίων</p>	<p>Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου</p>
				<p>Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης πολιτών για την εξοικονόμηση ενέργειας και τις ΑΠΕ, καθώς και δράσεις δημιουργίας πληροφοριακών εργαλείων για την ανακαίνιση των κτιρίων</p>	<p>Αριθμός δημόσιων κτιρίων που βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση και χρήση ΑΠΕ</p>
		<p>Ανάπτυξη τεχνολογικών εφαρμογών δέσμευσης και αξιοποίησης του διοξειδίου του άνθρακα των ατμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας</p>	<p>Ποσοστό συμμετοχής των ΑΗΣ στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε εθνικό επίπεδο</p>	<p>Δράσεις δέσμευσης και αξιοποίησης του διοξειδίου του άνθρακα των ατμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας</p>	<p>Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου</p>

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
5. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των πλημμυρικών φαινομένων Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης πυρκαγιών και άλλων φυσικών κινδύνων	Βελτίωση της πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης των κινδύνων με έμφαση στους φυσικούς κινδύνους	Ποσοστό κάλυψης περιοχών με αντιπλημμυρική προστασία	Δράσεις πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης πλημμυρικών φαινομένων	Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα
				Δράσεις πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης πυρκαγιών και λοιπών κινδύνων	Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα δασικής πυροπροστασίας
				Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και διασφάλισης της προστασίας των πολιτών από φαινόμενα φυσικών κινδύνων	
6. Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Ολοκλήρωση των υποδομών επεξεργασίας αστικών λυμάτων και των έργων επέκτασης και αναβάθμισης υποδομών ύδρευσης Ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ευρωπαϊκού περιβαλλοντικού κεκτημένου στον τομέα των υδάτων (Οδηγία 2000/60/ΕΚ) Ολοκλήρωση των υποδομών επεξεργασίας αστικών λυμάτων και των έργων επέκτασης και αναβάθμισης υποδομών ύδρευσης Προστασία και ανάδειξη της φυσικής και της πολιτισμικής κληρονομιάς και η σύνδεση τους με την τουριστική ανάπτυξη Προστασία της βιοποικιλότητας και η αειφορική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών της Περιφέρειας συμπεριλαμβανομένων των περιοχών NATURA Αναβάθμιση και αξιοποίηση του περιβάλλοντος χώρου στα αστικά	Βελτίωση της διαχείρισης των υδατικών πόρων σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης λεκανών απορροής της Περιφέρειας	Ποσοστό πληθυσμού που καλύπτεται με ασφαλή δίκτυα παροχής πόσιμου νερού	Έργα επέκτασης και αναβάθμισης υποδομών ύδρευσης για την εξασφάλιση της επάρκειας του νερού	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης
				Δράσεις βελτίωσης διαχείρισης των υδατικών πόρων σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης λεκανών απορροής της Περιφέρειας	
				Δράσεις αποτελεσματικής οργάνωσης υπηρεσιών διαχείρισης υδάτων	
				Δράσεις διασφάλισης ποιότητας πόσιμου νερού	Κατασκευή – βελτίωση – αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης
				Δράσεις για την προώθηση της αποδοτικής και αειφόρου χρήσης του νερού (εξοικονόμηση νερού και ανάκτηση κόστους ύδατος)	
				Δράσεις προστασίας και διαχείρισης υδατικών πόρων	
				Δράσεις για τις σημειακές πηγές απορρίψεων που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση	
Βελτίωση της διαχείρισης των αστικών λυμάτων και της προστασίας των	Ποσοστό πληθυσμού που καλύπτεται από δίκτυα και εγκαταστάσεις	Κατασκευή υποδομών διαχείρισης αστικών αποβλήτων (Αποχετευτικά δίκτυα και ΕΕΛ) Δράσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης και παρακολούθησης	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία		

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών	
	κέντρα και σε υποβαθμισμένες περιοχές, Αντιμετώπιση της ρύπανσης στις περιοχές δράσης της ΔΕΗ καθώς και στις μεγάλες πόλεις της ΠΔΜ	υδάτινων αποδεκτών της Περιφέρειας με έμφαση στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας	επεξεργασίας λυμάτων	Λειτουργίας των ΕΕΛ της Περιφέρειας	λυμάτων	
		Ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και σύνδεση με την τουριστική ανάπτυξη	Αριθμός επισκεπτών πολιτιστικών και φυσικών πόρων της περιφέρειας	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Έργα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών προορισμών αναδεικνύοντας τοπικά πλεονεκτήματα	Μήκος αποχετευτικού δικτύου
					Δράσεις σχεδίου ολοκληρωμένης τουριστικής προβολής Περιφέρειας	
					Έργα ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης	Δράσεις αξιοποίησης και ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
					"Δράσεις ανάπτυξης δικτύων θεματικών πολιτιστικών διαδρομών, εκδηλώσεων, πολιτιστικών φεστιβάλ και δημιουργίας και προβολής δικτύων προσβάσιμων προορισμών (διαδρομών, υποδομών και μέσων) τουριστικού ενδιαφέροντος για ΑμεΑ"	
		Βελτίωση της διαχείρισης, προστασίας και ανάδειξης των προστατευόμενων περιοχών της Περιφέρειας	Ποσοστό προστατευόμενων περιοχών που διασφαλίζεται η προστασία και η διαχείριση	Επιφάνεια οικοτόπων που λαμβάνουν ενίσχυση για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	Ολοκλήρωση εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών και διαχειριστικών δομών περιοχών NATURA 2000	
					Δράσεις για την αποκατάσταση, διατήρηση και αξιοποίηση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των τόπων NATURA 2000	
					Δράσεις ερμηνείας περιβάλλοντος - ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και προσέλκυσης επισκεπτών σε προστατευόμενες περιοχές	
		Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος με έμφαση στις περιοχές	Ποσοστό έκτασης αστικών περιοχών που αναβαθμίζεται	Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με ολοκληρωμένες στρατηγικές αστικής	Δράσεις βελτίωσης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα	
					Δράσεις καταγραφής, παρακολούθησης και	

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
		ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης		μείωσης του θορύβου Δράσεις περιβαλλοντικής αναβάθμισης - ανάκτησης του οικιστικού ιστού, προστασίας των ελεύθερων χώρων στα αστικά κέντρα με έμφαση στις υποβαθμισμένες περιοχές Δράσεις δημιουργίας δικτύων ποδηλατοδρόμων και διαδρομών περιπάτου Δράσεις Χωροταξικής και Πολεοδομικής Οργάνωσης	ανάπτυξης Δημιουργία ή ανάπλαση υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	Ενίσχυση της προσβασιμότητας / προσπελασιμότητας της ΠΔΜ από και προς τα Εθνικά και Διεθνή εμπορικά κέντρα Βελτίωση της οδικής εξυπηρέτησης περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος της ΠΔΜ Βελτίωση της ποιότητας υπηρεσιών μετακίνησης προσώπων και μεταφοράς προϊόντων και η ενίσχυση της πολυτροπικότητας στις μεταφορές	Βελτίωση των μεταφορικών υποδομών που συνδέουν την Περιφέρεια με το ΔΕΔ-Μ	Χρονοαπόσταση διαδρομής του κάθετου άξονα της Εγνατίας Οδού «Νίκη Φλώρινας - Κοζάνης - όρια Νομού Λάρισας»	Έργα ολοκλήρωσης καθέτων αξόνων Εγνατίας οδού (Νίκη Φλώρινας - Κοζάνη - όρια Ν. Λάρισας)	Συνολικό μήκος νέων οδών Συνολικό μήκος νέων οδών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ
		Βελτίωση της ποιότητας των ενδοπεριφερειακών μετακινήσεων μέσω της σύνδεσης αστικών κέντρων και περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος με τους κάθετους άξονες και την Εγνατία οδό	Μέση χρονοαπόσταση τουριστικών περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος από ΔΕΔ-Μ	Έργα λειτουργικής αναβάθμισης και οδικής ασφάλειας του ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και διασύνδεσης με τους κάθετους άξονες και την Εγνατία οδό	Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών
8. Προώθηση της αυτοαπασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και	Αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων που επιτείνει τις τάσεις φυγής του ενεργού πληθυσμού. Αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας με ενεργό ένταξη των μακροχρόνια ανέργων και η χορήγηση κινήτρων για την εξασφάλιση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.	Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας	Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	"Έξυπνη Εξειδίκευση και Απασχόληση. Δημιουργία μόνιμων θέσεων εργασίας μέσω ολοκληρωμένου πλέγματος δράσεων για την απασχόληση"	Άνεργοι συμπεριλαμβανομένων και των μακροχρόνια ανέργων
				"Χρηματοδοτικά κίνητρα για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων με έμφαση στην καινοτομία (επιδοτήσεις, μικροχρηματοδοτήσεις, τοπικά κεφάλαια – ταμεία)."	
				Εκπαίδευση, κατάρτιση και συμβουλευτική	

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
μεσαίων επιχειρήσεων	Ενίσχυση της ιδιωτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας για την απορρόφηση του υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού.			<p>υποστήριξη εν δυνάμει επιχειρηματιών και υφισταμένων επιχειρήσεων</p> <p>"Δικτύωση νέων επιχειρήσεων με Ερευνητικά Ινστιτούτα, Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Κοινωνικούς Εταίρους συμπεριλαμβανομένων και διακρατικών ενεργειών"</p> <p>Δράσεις ενίσχυσης της καινοτομικής και επιχειρηματικής κουλτούρας</p> <p>"Προγράμματα Ενίσχυσης της Επιχειρηματικής Εκκίνησης για ανέργους με παροχή υπηρεσιών: συμβουλευτικής - κατάρτισης – επιχειρηματικής καθοδήγησης – πρακτικής –πιστοποίησης - επιταγή εισόδου στην αγορά εργασίας και τεχνικής υποστήριξης"</p> <p>"Πρόγραμμα Ενίσχυσης Τοπικών Δικτύων Επιχειρηματικότητας στους τομείς της διανομής- έρευνας και ανάπτυξης προϊόντων-προβολής και προώθησης-δημιουργίας θέσεων εργασίας"</p> <p>Δράσεις ενθάρρυνσης της επιχειρηματικότητας και της αυτοαπασχόλησης με έμφαση στους τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας</p> <p>Προγράμματα χρηματοδοτικής στήριξης της αυτοαπασχόλησης για ανέργους σε τομείς με συγκριτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα</p> <p>"Περιφερειακό Ταμείο Μικροχρηματοδοτήσεων Μικροδανείων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και αυτοαπασχόλησης των ανέργων με χρηματοδοτήσεις Κεφαλαίων</p>	

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρῶν
				επένδυσης και Κεφαλαίων Κίνησης"	
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΤΠΑ)	Βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης.	Βελτίωση - ολοκλήρωση υποδομών Α'θμιας και Β'θμιας υγείας και πρόνοιας	Ποσοστό πληθυσμού που έχει πρόσβαση σε βελτιωμένες υπηρεσίες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υγείας και πρόνοιας	Δράσεις επέκτασης και αναβάθμισης υποδομών (Α'θμιας και Β'θμιας) υγείας	Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας
				Δράσεις ανάπτυξης εξειδικευμένων δομών υγείας	Υποδομές μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας Υγείας που δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται
				Δράσεις ανάπτυξης και αναβάθμισης κοινωνικών υποδομών Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας ΑμεΑ	Αριθμός Υποδομών Κοινωνικής Φροντίδας
10. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)	Δημιουργία συνθηκών απασχολησιμότητας για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και των ατόμων που πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια Εντοπισμός και η καταπολέμηση των άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας ή ψυχικής ασθένειας Βελτίωση προσβασιμότητας και συμμετοχή μειονεκτούντων ατόμων στα αγαθά της υγείας και της πρόνοιας Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων Κινητοποίηση των τοπικών παραγόντων στην ενίσχυση της απασχόλησης με την ανάπτυξη τοπικών συνεργασιών.	Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας	Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης εντός 6 μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης συνδεδεμένα με πρακτική άσκηση σε κλάδους αιχμής της οικονομίας της Περιφέρειας, τα οποία οδηγούν σε πιστοποίηση	Μειονεκτούντα άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας ανήλικων τέκνων
				Προσφορά ισχυρών κινήτρων για πρόσληψη στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας (δράσεις τύπου ΝΘΕ)	
				Δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της αυτοαπασχόλησης μέσω ολοκληρωμένων προγραμμάτων συμβουλευτικής υποστήριξης και δομών επιχειρηματικής καθοδήγησης	
				Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών (παιδικοί / βρεφικοί / βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, κλπ) για άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό με στόχο την ένταξή τους ή	Μειονεκτούντα άτομα που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικό Στόχο	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
				<p>την παραμονή τους στην αγορά εργασίας</p> <p>Δράσεις απόκτησης γνώσεων σε βασικές δεξιότητες πληροφορικής καθώς και μαθήματα αλφαριθμητισμού με στόχο την ένταξη στην αγορά εργασίας</p> <p>Στοχευμένα μέτρα ενίσχυσης της διαχειριστικής ικανότητας και της ενθάρρυνσης της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών</p>	
		Καταπολέμηση των άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας ή ψυχικής ασθένειας	Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης εντός 6 μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους	<p>Υποστήριξη ατόμων με αναπηρία που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν και αποφυγή ιδρυματισμού/Μείωση της ακούσιας νοσηλείας</p> <p>Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης για παιδιά και εφήβους με νοητική υστέρηση ή/και αναπηρίες</p> <p>Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας</p> <p>Κέντρα Δημέρευσης ατόμων με αναπηρία</p> <p>Δικτύωση και κοινωνική εκπροσώπηση των ΑμεΑ</p> <p>Συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη</p> <p>Εξατομικευμένη επαγγελματική συμβουλευτική και κατάρτιση για την προώθηση στην αγορά εργασίας</p> <p>Ευαισθητοποίηση και πληροφόρηση της κοινωνίας και των επιχειρήσεων για θέματα διακρίσεων και πρόσβασης στην αγορά εργασίας</p> <p>Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές</p>	Μειονεκτούντα άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας ανήλικων τέκνων

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικό Στόχο	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
				εκπαιδευτικές ανάγκες	
				Ανάπτυξη προγραμμάτων υποστήριξης των ατόμων με ψυχική αναπηρία (λειτουργία ξενώνων, προστατευμένα διαμερίσματα)/Ενίσχυση της αυτό-εκπροσώπησης των ίδιων των ατόμων με ψυχική αναπηρία/Εκπαίδευση και υποστήριξη της οικογένειας του ατόμου με ψυχική αναπηρία/Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση για τον περιορισμό του στίγματος κ.λπ	
		Βελτίωση προσβασιμότητας και συμμετοχή μειονεκτούντων ατόμων στα αγαθά της υγείας και της πρόνοιας	Ποσοστό κάλυψης μέσω δράσεων του Health Safety Net επί του γενικού συνόλου των πολιτών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και δεν διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη	Δράσεις αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κοινωνικοοικονομικής κρίσης για Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες - Health Safety Net	Άλλα μειονεκτούντα άτομα
				Δράσεις Κοινωνικής Φροντίδας και Προστασίας	Μειονεκτούντα άτομα που αποκτούν πρόσβαση σε υπηρεσίες πρόνοιας
		Αύξηση της απασχόλησης ευάλωτων ομάδων μέσω προώθησης της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων	Κοινωνικές επιχειρήσεις που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα έτος μετά την λήξη της παρέμβασης	Οικονομική υποστήριξη για την έναρξη της δραστηριότητας (Pre start up και Start up Υποστήριξη, Συμβουλευτική, Εξειδικευμένη Κατάρτιση, Πρακτική άσκηση νέων κοινωνικών επιχειρηματιών μέσω Erasmus, Εκπόνηση Επιχειρηματικών Σχεδίων, Επιχορήγηση Διαδικασιών ίδρυσης, Υπηρεσίες coaching-mentoring, Υπηρεσίες εξειδικευμένων επιχειρηματικών συμβουλών)	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων
				Χρηματοδοτικά εργαλεία (Επιχορήγηση κεφαλαίου στη βάση δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης, Επιστρεπτές επιχορηγήσεις, Διευκόλυνση της πρόσβασης σε πιστωτικά προϊόντα κλπ)	
				Χορήγηση μικροδανείων	Αριθμός υποστηριζόμενων

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
				Δικτύωση Κοινωνικών Επιχειρήσεων	πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας)
				Δημιουργία και υλοποίηση Τοπικών Οικονομικών Συμφωνιών για την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας	
				Ενέργειες ευαισθητοποίησης για την Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα	
11. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	Ολοκλήρωση των εκπαιδευτικών υποδομών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης	Δημιουργία σύγχρονων υποδομών Γ'θμιας Εκπαίδευσης και βελτίωση - ολοκλήρωση υποδομών Α'θμιας και Β'θμιας εκπαίδευσης	Αριθμός εκπαιδευόμενων της Περιφέρειας	Δράσεις ανάπτυξης και αναβάθμισης υποδομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης
				Δράσεις ανάπτυξης και αναβάθμισης υποδομών σχολικής εκπαίδευσης	Αριθμός Υποδομών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που ενισχύονται
				Δράσεις ανάπτυξης και αναβάθμισης υποδομών προσχολικής εκπαίδευσης	Αίθουσες διδασκαλίας προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που κατασκευάζονται - βελτιώνονται
Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)		Ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης και εφαρμογής του προγράμματος		Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης	Μελέτες - Εμπειρογνωμοσύνες - Έρευνες - Αξιολογήσεις
				Δράσεις ενίσχυσης της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων	Υπηρεσίες Συμβούλων Τεχνικής Υποστήριξης
				Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών προετοιμασίας δράσεων του προγράμματος	Αριθμός Εκδηλώσεων (Ενεργειών Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης) Ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας

Άξονες Προτεραιότητας	Αναπτυξιακές Ανάγκες	Ειδικό Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Ενδεικτικές Δράσεις	Δείκτες Εκρμών
				Δράσεις πληροφόρησης και δημοσιοποίησης του προγράμματος	Σύμβουλοι Δημοσιότητας Τεχνολογικός Εξοπλισμός
Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ)		Ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης και εφαρμογής του προγράμματος (ΕΚΤ)		Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης (ΕΚΤ)	Μελέτες - Εμπειρογνωμοσύνες - Έρευνες - Αξιολογήσεις
				Δράσεις ενίσχυσης της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων (ΕΚΤ)	
				Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών προετοιμασίας δράσεων του προγράμματος (ΕΚΤ)	Υπηρεσίες Συμβούλων Τεχνικής Υποστήριξης Αριθμός Εκδηλώσεων (Ενεργειών Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης)
				Δράσεις πληροφόρησης και δημοσιοποίησης των δράσεων ΕΚΤ	Ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας Σύμβουλοι Δημοσιότητας

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι το ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020, για την κάλυψη των αναπτυξιακών του αναγκών μέσω της υλοποίησης στοχευμένων δράσεων, εναρμονίζεται με τις υφιστάμενες ή υπό διαμόρφωση εθνικές στρατηγικές και ταυτόχρονα στηρίζεται αλλά και ενσωματώνει ουσιαστικά την εξειδίκευση των ακόλουθων **Περιφερειακών Στρατηγικών ή Σχεδίων Δράσης**:

A. Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης ΠΔΜ

Η στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης προκρίνεται από την ΕΕ ως απαραίτητο δομικό στοιχείο των εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών για την έρευνα και καινοτομία.

Η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων για τη στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης αντιμετωπίζεται ως μια πρόκληση που εμπεριέχει την διαδικασία ανακάλυψης της επιχειρηματικότητας με την συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων, ενώ ταυτόχρονα προσδιορίζεται από τις διαπιστωμένες ανάγκες της περιφέρειας και των επιχειρήσεων.

Οι τομείς – κλάδοι προτεραιότητας (Τ-Κ.Π) που περιλαμβάνονται στο σχέδιο RIS³ της ΠΔΜ ανήκουν σε 4 ενότητες:

1. Τ-Κ.Π1 Αγροδιατροφή (Μεταποίηση – τυποποίηση χαρακτηριστικών αγροτικών προϊόντων / τρόφιμα, ποτά)
2. Τ-Κ.Π2 Περιβάλλον (Ενέργεια/ΑΠΕ-Τηλεθερμάνσεις - Μεταλλικές Κατασκευές - Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων)
3. Τ-Κ.Π3 Εκτροφή γουνοφόρων ζώων - δερμάτινα προϊόντα
4. Τ-Κ.Π4 Τουρισμός

Η στρατηγική RIS3 προβλέπει σημαντικό αριθμό δράσεων στους ΘΣ 1, 2, 3 και 4.

B. Περιφερειακό Σχέδιο Στρατηγικής Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) ΠΔΜ

Το Περιφερειακό Σχέδιο Στρατηγικής Διαχείρισης Αποβλήτων αποτελεί «ένα Ολοκληρωμένο Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων σε περιφερειακό επίπεδο, όπου τίθενται στόχοι για την πρόληψη και περιγράφονται υφιστάμενα και προτεινόμενα μέτρα ή προγράμματα πρόληψης». Οι στρατηγικοί στόχοι του ΠΕΣΔΑ, αναπτύσσονται σε έξι βασικές ενότητες που είναι:

5. Ανάπτυξη προγραμμάτων Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.
6. Ολοκλήρωση των υποδομών του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης των Αστικών Στερεών Αποβλήτων.
7. Ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση άλλων μη επικινδύνων αποβλήτων.
8. Ασφαλή τελική διάθεση των μη αξιοποιήσιμων αποβλήτων (επικινδύνων και μη) με την αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών.
9. Ορθολογική διαχείριση των επικινδύνων για τη δημόσια υγεία αποβλήτων.
10. Επέκταση των δικτύων διαχείρισης αποβλήτων του Ν. 2939/2001 περί Εναλλακτικής Διαχείρισης.

Ο ΠΕΣΔΑ σχετίζεται κυρίως με δράσεις που αφορούν στο Θεματικό Στόχο 6 του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020.

Γ. Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Υδατικού διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας

Το Σχέδιο Διαχείρισης αποτελεί ένα έγγραφο στρατηγικού σχεδιασμού το οποίο αντιστοιχεί στο Υδατικό Διαμέρισμα ΔΜ και παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες και τις λειτουργικές οδηγίες για μια ολοκληρωμένη διαχείριση των νερών εντός μιας λεκάνης απορροής ποταμού. Στο Σχέδιο γίνεται μια γενική περιγραφή των χαρακτηριστικών των ποταμών, των λιμνών, των παράκτιων υδάτων, των υπόγειων υδάτων και των προστατευόμενων περιοχών που σχετίζονται με τα ύδατα. Ειδικότερα μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται:

- σύνοψη των σημαντικών πιέσεων και επιπτώσεων που ασκούν οι ανθρώπινες δραστηριότητες στα νερά,
- το δίκτυο παρακολούθησης των νερών και τα αποτελέσματα της παρακολούθησης, από τα οποία φαίνεται η οικολογική, η χημική και η ποσοτική κατάσταση των υδάτων,
- κατάλογος των περιβαλλοντικών στόχων που καθορίζονται για τα ύδατα,
- περίληψη της οικονομικής ανάλυσης των χρήσεων του νερού,
- περίληψη των προγραμμάτων μέτρων που θα θεσπιστούν.

Το Σχέδιο σχετίζεται κυρίως με δράσεις που αφορούν στο Θεματικό Στόχο 6 του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020.

Δ. Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Περιφερειακής Αγοράς Εργασίας

Ο Μηχανισμός προβλέπεται, προκειμένου με τρόπο λειτουργικό να επιτευχθεί ο συστηματικός και περιοδικός προσδιορισμός των ζητούμενων αναγκών σε δεξιότητες και επαγγέλματα. Η εφαρμογή του ανωτέρω Μηχανισμού συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση των πόρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης ή ανάπτυξης δεξιοτήτων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Η εκπλήρωση της λειτουργίας του μηχανισμού σχετίζεται κυρίως με δράσεις που αφορούν στο Θεματικό Στόχο 8 και μέρους των δράσεων του Θεματικού Στόχου 9 του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020.

Ε. Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας ΠΔΜ

Το Σχέδιο Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας (ΠεΣΚΕ) Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας περιλαμβάνει μία συνεκτική και ολοκληρωμένη Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την αντιμετώπιση της φτώχειας στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της ΠεΣΚΕ αποτελεί δέσμευση της Περιφέρειας στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 και βασική προϋπόθεση για την ενεργοποίηση δράσεων που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 9 «Πρόωθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης» του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020.

Η ΠεΣΚΕ της Δυτικής Μακεδονίας συμπεριλαμβάνει ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στα παρακάτω επίπεδα:

1. την προστασία και ψυχοκοινωνική στήριξη των ωφελουμένων, συμπεριλαμβανομένης (όπου υπάρχουν ειδικές ανάγκες) της «μεταφοράς» φροντίδας από το ίδρυμα στην κοινότητα,
2. την ενεργοποίηση και ενδυνάμωσή τους και
3. την πρόωθηση στην απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.

Βασικό στόχο του Σχεδίου Περιφερειακής Στρατηγικής αποτελεί η διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού μέσω ενδυνάμωσης των δημόσιων πολιτικών πρόληψης / καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων που διαβιούν στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα διαβίωσης και κοινωνικής ένταξης. Οι βασικοί άξονες του Σχεδίου Δράσης αποσκοπούν στην ορθολογική ανάπτυξη ενός πλέγματος παρεμβάσεων που καλύπτουν το σύνολο των ευπαθών ομάδων, λαμβάνοντας υπόψη αφενός τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά των ομάδων που τις συγκροτούν και, αφετέρου, τα ιδιαίτερα ποσοτικά και χωρικά χαρακτηριστικά τους στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Η Περιφερειακή Στρατηγική περιλαμβάνει πέντε (5) Άξονες Προτεραιότητας και δέκα (10) Ειδικούς Στόχους σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας. Κάθε Άξονας Προτεραιότητας διαρθρώνεται σε Δράσεις εφαρμογής παρεμβάσεων καταπολέμησης της φτώχειας και εμβάθυνσης της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

2.1.4 Περιγραφή της γενικής εικόνας και των κριτηρίων των αξιολογήσεων που θα πραγματοποιηθούν

Υπό το πρίσμα όλων των ανωτέρω, το Σχέδιο Αξιολόγησης καλείται να αναγνωρίσει τη λογική της παρέμβασης του Προγράμματος και να εισηγηθεί ένα πλέγμα αξιολογήσεων που θα καλύψουν τις ακόλουθες απαιτήσεις:

1. Την πλήρη εναρμόνιση με το κανονιστικό πλαίσιο για την αξιολόγηση, όπως αυτό έχει συνοπτικά περιγραφεί προγενέστερα
2. Την ανάγκη παροχής στοιχείων για την κάλυψη των απαιτήσεων των Ετήσιων Εκθέσεων Υλοποίησης ΕΕΥ
3. Την ανάγκη παροχής στοιχείων για την πορεία των δεικτών σε σχέση με εκροές, αποτελέσματα και επιπτώσεις
4. Την ενσωμάτωση, αν και ήδη ολοκληρωμένης, της εκ των προτέρων αξιολόγησης, ως κανονιστικήν απαίτησην για την έγκριση του Προγράμματος.
5. Την περιγραφή και ανάλυση αξιολογήσεων της εφαρμογής του Προγράμματος (οριζόντιες αξιολογήσεις) με στόχο να αποτιμηθεί η πορεία υλοποίησης του Προγράμματος σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους (ΕΕΥ 2017, ΕΕΥ 2019, ΕΕΥ 2022), να διευκολυνθεί ενδεχόμενη αναθεώρηση αλλά και να παρουσιαστεί η σύνοψη των αποτελεσμάτων όλων των επιμέρους αξιολογήσεων το 2022.
6. Την περιγραφή και ανάλυση αξιολογήσεων της στρατηγικής επικοινωνίας και δημοσιότητας του Προγράμματος κατά τις ίδιες χρονικές περιόδους, ώστε ένα υφίσταται υπόβαθρο για τυχόν βελτιώσεις σε δράσεις και σε χρήση μέσων.
7. Την περιγραφή και ανάλυση θεματικών αξιολογήσεων εφαρμογής /επιπτώσεων: 3 αξιολογήσεις που αφορούν σε παρεμβάσεις του ΕΚΤ², 4 παρεμβάσεις που αφορούν σε παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ και μία που αφορά στις επιπτώσεις των δράσεων της Τεχνικής Βοήθειας (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ).

Τα κριτήρια που θα καθοδηγήσουν τις ανωτέρω αξιολογήσεις, αποτελώντας τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης των παρεμβάσεων αλλά και ολόκληρου του Προγράμματος, θα είναι τα ακόλουθα:

- Αποτελεσματικότητα (Effectiveness)
- Αποδοτικότητα (Efficiency)
- Συνάφεια (Relevance)
- Συνοχή (Cohesion)
- Επίπτωση (Impact)
- Καταλληλότητα (Appropriateness)
- Προστιθέμενη αξία (Added Value)

Είδος Αξιολόγησης	Κριτήρια
Οριζόντιες Αξιολογήσεις Εφαρμογής	αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, καταλληλότητα, συνάφεια, συνοχή
Θεματικές Αξιολογήσεις (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ)	αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία, επιπτώσεις, καταλληλότητα
Θεματικές Αξιολογήσεις της Στρατηγικής Επικοινωνίας και Δημοσιότητας	αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, καταλληλότητα, συνάφεια

² Επιπρόσθετες 4 αξιολογήσεις ΕΚΤ θα διενεργηθούν οριζόντια από Κεντρικές Αρχές

2.2 Εστίαση των Αξιολογήσεων

2.2.1 Στόχοι του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020

Η εκπόνηση του Σχεδίου Αξιολόγησης αποτελεί τη βάση ώστε να μπορέσουν να σχεδιαστούν και να πραγματοποιηθούν ποιοτικές αξιολογήσεις, οι οποίες να αποτελέσουν χρήσιμο οδηγό και να παράξουν σημαντική γνώση για τα πραγματικά αποτελέσματα των παρεμβάσεων και τελικά να συμβάλλουν στο σχεδιασμό και την υλοποίηση μελλοντικά εμπειριστατωμένων (evidence based) παρεμβάσεων.

Το Σχέδιο Αξιολόγησης έχει ως στόχο:

- τη βελτίωση του σχεδιασμού, του προγραμματισμού και της ποιότητας των αξιολογήσεων μέσω σωστού σχεδιασμού, περιλαμβάνοντας τον προσδιορισμό και τη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων
- την παροχή αξιόπιστης και τεκμηριωμένης πληροφορίας στην ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ και στους λήπτες αποφάσεων
- τη διαμόρφωση ενός πλαισίου για το σχεδιασμό αξιολογήσεων επιπτώσεων
- τη διασφάλιση του ότι οι αξιολογήσεις θα παρέχουν τις αναγκαίες εισροές για την κατάρτιση των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης
- τη διευκόλυνση της Επιτροπής στο να συνθέσει τα ευρήματα από τα διαφορετικά Κράτη Μέλη και να επικοινωνήσει τα διαθέσιμα στοιχεία
- τη διασφάλιση ότι έχουν προβλεφθεί οι κατάλληλοι πόροι για τη ολοκλήρωση των αξιολογήσεων.

Το Σχέδιο Αξιολόγησης έχει επίσης ως στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος και τη διευκόλυνση της ανταλλαγής των γνώσεων σχετικά με το ποιο είναι το αποτέλεσμα στα διαφορετικά πεδία πολιτικής. Επιπλέον, το Σχέδιο υποστηρίζει, μέσω των επιμέρους αξιολογήσεων:

1. τη διαμόρφωση συνολικών συμπερασμάτων για τη συνεισφορά κάθε άξονα προτεραιότητας και επενδυτικής προτεραιότητας σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί,
2. τη διαμόρφωση συμπερασμάτων σε σχέση με την επίπτωση του Προγράμματος στους στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»,

ενώ λαμβάνει υπόψη ότι οι προτεινόμενες σε αυτό αξιολογήσεις θα είναι διαθέσιμες έγκαιρα, ώστε να δώσουν την απαραίτητη πληροφορία που θα πρέπει να περιληφθεί στις ετήσιες εκθέσεις και στις εκθέσεις προόδου, σε σχέση με τα αποτελέσματα του Προγράμματος.

Σημαντική στόχευση των αξιολογήσεων που προτείνονται στο παρόν Σχέδιο σχετίζεται και με την ανάγκη τροφοδότησης με επαρκή και τεκμηριωμένη πληροφόρηση (εκροές και αποτελέσματα αξιολογήσεων) σε δύο κρίσιμες περιόδους:

- κατά τη φάση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, κυρίως μέχρι το 2018, και
- κατά τη φάση του σχεδιασμού της επόμενης προγραμματικής περιόδου (αξιολογήσεις περιόδου το 2019-2021).

2.2.2 Αναφορά σε υφιστάμενες έρευνες που σχετίζονται με το Πρόγραμμα και στις οποίες έχει στηριχθεί ο σχεδιασμός των αξιολογήσεων

Υφιστάμενες έρευνες που σχετίζονται με το Πρόγραμμα και στις οποίες έχει στηριχθεί ο σχεδιασμός των αξιολογήσεων είναι οι ακόλουθες, που έχουν διεξαχθεί στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΕΠ «Μακεδονία – Θράκη 2007-2013»:

Έρευνα Πεδίου για τις Παρεμβάσεις Ενίσχυσης ΜΜΕ

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν:

- 121 ΜΜΕ που δεν εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση στα πλαίσια της Προκήρυξης για τις ΜΜΕ του έτους 2007.
- 97 ΜΜΕ που συμμετείχαν αλλά δεν ολοκλήρωσαν τελικά το επενδυτικό τους σχέδιο στα πλαίσια της Προκήρυξης του έτους 2007.
- 310 ΜΜΕ που συμμετείχαν και ολοκλήρωσαν τα επενδυτικά σχέδια τους στα πλαίσια της Προκήρυξης του έτους 2007.
- 121 ΜΜΕ που δεν εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση στα πλαίσια της Προκήρυξης του Ε.Π. του έτους 2009.
- 100 ΜΜΕ που συμμετείχαν αλλά δεν ολοκλήρωσαν τελικά το επενδυτικό τους σχέδιο στα πλαίσια της Προκήρυξης του έτους 2009.
- 197 ΜΜΕ που συμμετείχαν και ολοκλήρωσαν τα επενδυτικά σχέδια τους στα πλαίσια της Προκήρυξης του έτους 2007.

Τα αξιολογικά ευρήματα αναφέρονται στα χαρακτηριστικά των ερωτώμενων (προφίλ επιχείρησης), στους στόχους και περιεχόμενο του επενδυτικού σχεδίου τους, στα μέσα πληροφόρησης τους και την άποψη τους για τις ενέργειες δημοσιοποίησης, την ετοιμότητα της επιχείρησης τους σε σχέση με τους όρους και προϋποθέσεις της Προκήρυξης, τις διαδικασίες αξιολόγησης και υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων, τα προβλήματα και τις καθυστερήσεις που αντιμετώπισαν, τους λόγους της μη ολοκλήρωσης επενδυτικών σχεδίων καθώς και τα αποτελέσματα και ωφέλειες από την ένταξη τους στο Ε.Π. και την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου τους.

Έρευνα Πεδίου για τις Παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης

Στόχος της έρευνας πεδίου ήταν να καταγραφεί το πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων αστικής ανάπτυξης, οι διαδικασίες του προγραμματισμού, του σχεδιασμού και η αποτελεσματικότητά τους, οι τρόποι και οι προϋποθέσεις επιλογής και υλοποίησης των παρεμβάσεων, η αξιοποίηση άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων (π.χ JESSICA), τα προβλήματα και οι δυσκολίες που προέκυψαν, καθώς και η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν είτε στην περίπτωση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου είτε στην περίπτωση μεμονωμένων σημειακών αστικών παρεμβάσεων. Προκύπτουν τα ακόλουθα:

- τα αποτελέσματα των μεμονωμένων παρεμβάσεων ικανοποιούν συγκεκριμένους στόχους και σε αρκετές περιπτώσεις περιλαμβάνονται σε έναν γενικό στρατηγικό σχεδιασμό.
- η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού εκτιμάται ως θετικότερη με περισσότερα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, καθώς περιλαμβάνει συμπληρωματικές δράσεις πλέον αυτών των βασικών υποδομών και αντιμετωπίζει ευρύτερα την κοινωνική, οικονομική και χωρική συνοχή μιας περιοχής.
- προτείνεται τα προγράμματα ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης της επόμενης περιόδου να είναι πολυταμειακά ενεργοποιώντας και μοχλεύοντας έτσι όλες τις εσωτερικές κινητήριες δυνάμεις μιας περιοχής.
- προτείνεται η εφαρμογή σχεδίων αστικής ανάπτυξης όχι μόνο τοπικού αλλά και υπερ-τοπικού χαρακτήρα, αξιοποιώντας όλα τα υπερ-χωρικά στοιχεία ώστε να υπάρχει διάχυση της βιώσιμης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και ανάπτυξή της σε έναν ευρύτερο χωρικό ιστό.
- προτείνεται τα κριτήρια επιλογής της περιοχής εφαρμογής των αστικών αναπλάσεων να είναι περισσότερο «ευέλικτα» και να μπορούν να προσαρμόζονται στα ειδικά χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής.
- προτείνεται η παροχή πόρων για την υλοποίηση δημόσιων διεθνών διαγωνισμών ολοκληρωμένου σχεδιασμού αστικών περιοχών, διαδικασία μέσω της οποίας θα μπορούσε μία ειδική από νέα οπτική γωνία η αστική ανάπτυξη.

Έρευνα Πεδίου για τις Παρεμβάσεις Προσπελασιμότητας και Περιβάλλοντος Τοπικής Κλίμακας

Στόχος της έρευνας πεδίου ήταν να καταγραφεί το πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων προσπελασιμότητας και περιβάλλοντος τοπικής κλίμακας, οι διαδικασίες του προγραμματισμού, του σχεδιασμού και η αποτελεσματικότητά τους, οι τρόποι και οι προϋποθέσεις επιλογής και υλοποίησης των

παρεμβάσεων, τα προβλήματα και οι δυσκολίες που προέκυψαν, καθώς και οι επενέργειες των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν. Προκύπτει ότι:

- οι δικαιούχοι που υλοποιούν πράξεις προσπελασιμότητας και περιβάλλοντος τοπικής κλίμακας αξιοποιούν τις χρηματοδοτικές και θεσμικές δυνατότητες του Ε.Π. για την απόκτηση τεχνογνωσίας σχεδιασμού, διαχείρισης και υλοποίησης έργου και, το κυριότερο, την προώθηση των στόχων του Προγράμματος σε σημαντικούς τομείς παρέμβασης.

Έρευνα Πεδίου για τις Παρεμβάσεις Υγείας

Στόχος της έρευνας πεδίου ήταν να καταγραφεί το πλαίσιο υλοποίησης των παρεμβάσεων υγείας, οι διαδικασίες του προγραμματισμού, του σχεδιασμού και η αποτελεσματικότητά τους, οι τρόποι και οι προϋποθέσεις επιλογής και υλοποίησης των παρεμβάσεων, τα προβλήματα και οι δυσκολίες που προέκυψαν, καθώς και οι επενέργειες των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν. Προκύπτει ότι:

- οι δικαιούχοι που υλοποιούν πράξεις υγείας αξιοποιούν με σημαντική καθυστέρηση λόγω προβλημάτων διαδικαστικού χαρακτήρα, τις χρηματοδοτικές και θεσμικές δυνατότητες του Ε.Π. για την απόκτηση τεχνογνωσίας σχεδιασμού, διαχείρισης και υλοποίησης έργου και, το κυριότερο, την προώθηση των στόχων του Προγράμματος σε σημαντικούς τομείς παρέμβασης.

Μελέτη αποτύπωσης του επικοινωνιακού περιβάλλοντος στην ΠΔΜ με τη διενέργεια έρευνας κοινού

Στόχος της μελέτης ήταν να αποτυπωθεί μία ολοκληρωμένη και σαφής εικόνα της αντίληψης και της αίσθησης της κοινής γνώμης απέναντι στο ΕΣΠΑ 2007 – 2013 και τα αποτελέσματά του, καθώς και των αναγκών – προσδοκιών της κοινής γνώμης για την επικοινωνία του Προγράμματος. Προκύπτει ότι:

- Η αναγνωρισιμότητα του ΕΣΠΑ στην ΠΔΜ ανέρχεται στο (50%) και γίνεται ιδιαίτερα χαμηλή στις μικρές και πολύ μεγάλες ηλικίες καθώς και στα άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου καθώς και χαμηλού εισοδήματος.
- Το θέμα της χρηματοδότησης του προγράμματος (το 65% όσων γνωρίζουν το ΕΣΠΑ πιστεύει ότι η χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ πραγματοποιείται μόνο από την Ευρωπαϊκή Ένωση - μόνο το 18% γνωρίζει ότι συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση).
- Υπάρχει μία αναντιστοιχία ανάμεσα στο υψηλό ποσοστό αυτών που θεωρούν το ΕΣΠΑ πάρα πολύ ή πολύ σημαντικό για τη χώρα (81%), την περιοχή τους (78%) και τους ίδιους (56%), και στο χαμηλό ποσοστό (31%) αυτών που δηλώνουν ότι το επίπεδο ζωής στην περιοχή τους έχει βελτιωθεί πολύ ή αρκετά από τις δράσεις του ΕΣΠΑ.
- Εντοπίζεται μία δεύτερη αναντιστοιχία ανάμεσα στο υψηλό ποσοστό (74%) των ερωτώμενων που απαντούν ότι το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η ανεργία και η απασχόληση και στο χαμηλό ποσοστό αυτών που έχουν δει αποτελέσματα από τα προγράμματα για την απασχόληση (15%).
- Τα ευρήματα της έρευνας σε σχέση με τα μέσα ενημέρωσης που προτιμώνται θα βοηθήσουν στη χάραξη της επικαιροποιημένης επικοινωνιακής στρατηγικής, ωστόσο σημαντικό εύρημα αποτελεί η, με μεγάλη πλειοψηφία, άποψη ότι οι επικοινωνιακές ενέργειες για θέματα του ΕΣΠΑ στην ΠΔΜ θα πρέπει να είναι έντονες (70%) ως προς το ύψος και μαζικές (70%) ως προς την ένταση, πράγμα που μας δίνει νέα προοπτική ως προς το ύψος και τις δράσεις της επικοινωνίας από εδώ και στο εξής.

2.2.3 Αναφορά σε αξιολογήσεις προηγούμενων προγραμματικών περιόδων που συνέβαλαν στη βελτίωση του προγραμματισμού στην περίοδο 2014-2020

Για την εκπλήρωση των στόχων του Σχεδίου, κυρίως ως προς τη διαμόρφωση της λογικής της παρέμβασης του ίδιου του Σχεδίου πλέον και της επιλογής των θεμάτων αξιολόγησης, εκτιμώνται και αξιοποιούνται:

A. τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΠΕΠ 2007-2013

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΠΕΠ 2007-2013 αναδεικνύει ότι:

- Ο αρχικός προγραμματισμός του ΠΕΠ 2007-2013, που παραμένει στις βασικές συνιστώσες του αμετάβλητος, οργανώνεται βάσει μιας πολυεπίπεδης και ιδιαίτερα σύνθετης αρχιτεκτονικής επιμέρους στοχεύσεων (αναπτυξιακό όραμα / στρατηγικός στόχος → γενικοί στόχοι του ΠΕΠ → γενικοί στόχοι της Περιφέρειας → γενικοί και ειδικοί στόχοι κάθε Άξονα Προτεραιότητας του ΠΕΠ.
- Τα μακροοικονομικά χαρακτηριστικά της περιφερειακής οικονομίας είναι – μετά την 2η Αναθεώρηση – περισσότερη συνεκτική και δομημένη με τεκμηρίωση των προβλημάτων και αδυναμιών που κατά κύριο λόγο οφείλονται στην χαμηλής ανταγωνιστικότητας διάρθρωση της παραγωγικής και επιχειρηματικής δομής της.
- Ο προσανατολισμός των κονδυλίων προς εξωστρεφείς κλάδους με συγκριτικό πλεονέκτημα θα χρειαστεί να ενισχύσει τον αναπροσανατολισμό των διαθέσιμων πόρων προς κλάδους που παράγουν διεθνώς ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες, διευκολύνοντας έτσι τη μετάβαση προς το επιζητούμενο νέο και υγιές πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης.
- Στα πλαίσια της 2ης Αναθεώρησης του Προγράμματος (Σεπτέμβριος 2012) και λόγω της συγκυρίας που χαρακτηρίζεται από μεγάλη οικονομική αβεβαιότητα και έντονες υφεσιακές πιέσεις, η στρατηγική επιδίωξη του ΠΕΠ παραμένει σε μεγάλο βαθμό αναλλοίωτη, παρότι **μετατοπίζεται** προς μια σχετικά λιγότερο φιλόδοξη κατεύθυνση και προς περισσότερο ρεαλιστικούς στόχους σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό, καθοδηγούμενη κυρίως από την ανάγκη οι διαθέσιμοι πόροι να διοχετευθούν άμεσα στην πραγματική οικονομία για την αντιμετώπιση και των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης.
- Το Πρόγραμμα παρουσιάζει ποιοτική και ποσοτική συμβολή των παρεμβάσεων του στην εφαρμογή της στρατηγικής του ΕΣΠΑ σε όρους ποιοτικών και ποσοτικών στόχων. Συμβάλλει δε ουσιαστικά στις χωρικές προτεραιότητες της «Βιώσιμης αστικής ανάπτυξης», της «Ανάπτυξης των ορεινών περιοχών» και της «Ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών».
- Παρουσιάζεται η ανάγκη να καλυφθούν επισταμένα, ως υφιστάμενες διαχρονικές και εντεινόμενες ανάγκες, συγκεκριμένες θεματικές περιοχές:
  1. η περιοχή της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και η διασύνδεση της έρευνας με την παραγωγική διαδικασία,
  2. η περιοχή της καταπολέμησης της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και ως αποτέλεσμα των ραγδαία μεταβαλλόμενων κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών,
  3. η μεγιστοποίηση της συνέργειας της ανάπτυξης υποδομών που λειτουργούν συνεργατικά με την πρόσβαση σε υπηρεσίες κυρίως στον τομέα της υγείας, της πρόνοιας και της εκπαίδευσης
  4. η διασφάλιση του περιβαλλοντικού ευρωπαϊκού κεκτημένου και της αειφορίας και η στροφή στην πράσινη ανάπτυξη, την εξοικονόμηση ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος
  5. η ολοκληρωμένη προσέγγιση τόσο σε δράσεις που αφορούν στο ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε θέματα που άπτονται της χωρικής επένδυσης.
- Οι υφιστάμενοι δείκτες του Προγράμματος της περιόδου 2007-2013 καλύπτουν το σύνολο των Γενικών Στόχων της αναπτυξιακής στρατηγικής και αποτυπώνουν το περιεχόμενο τόσο του ΠΕΠ συνολικά όσο και αυτό καθενός εκ των ΑΠ, με αντιπροσωπευτικό και ισορροπημένο τρόπο, προσφέροντας έτσι ικανοποιητική ποσοτική βάση, με σαφείς και μετρήσιμους στόχους, για την παρακολούθηση και την περαιτέρω αξιολόγησή του. Εντούτοις, σημειώνεται η χρησιμότητα εμπλουτισμού των στόχων και του πλέγματος δεικτών, ώστε να υπάρξει καλύτερη αντιστοίχιση με τις προωθούμενες πολιτικές.

Β. τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της εκ των προτέρων αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020

Με βάση την εκ των προτέρων αξιολόγηση του ΕΠ καταγράφεται και αποτιμάται η λογική παρέμβασης του Προγράμματος (σύνδεση παρεμβάσεων/αναμενόμενων εκροών και αποτελεσμάτων) για τη διερεύνηση, αποτίμηση και αξιολόγηση της κάλυψης των αναπτυξιακών αναγκών μέσω της εκπλήρωσης των ειδικών στόχων που τέθηκαν. Η αξιολόγηση της λογικής παρέμβασης αφορά την εξέταση, κριτική επισκόπηση και σχολιασμό του σκεπτικού (επιλογές και βασικές υποθέσεις εργασίας) του τρόπου μετάβασης (συνιστά τις αιτιώδεις σχέσεις και τις παρεμβαίνουσες ή/και προγενέστερες μεταβλητές) από τις παρεμβάσεις / σχεδιαζόμενες εκροές και τους τύπους δράσεων στα εκτιμώμενα αποτελέσματα και την επίτευξη των ειδικών στόχων, βάσει των ακόλουθων ιδιοτήτων τους:

- πιθανότητα μετάβασης: τεκμηριωμένα στοιχεία και η κοινή λογική συντελούν στο συμπέρασμα ότι οι δραστηριότητες, εάν εφαρμοστούν, θα οδηγήσουν στα επιθυμητά αποτελέσματα.
- εφικτότητα μετάβασης: οι οικονομικές, τεχνικές, πολιτικές, θεσμικές προϋποθέσεις και συνθήκες, καθώς και το ανθρώπινο δυναμικό είναι διαθέσιμα για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας.
- αξιολογησιμότητα μετάβασης: η λογική είναι συγκεκριμένη και ολοκληρωμένη σε τέτοιο βαθμό που επιτρέπει τον αξιολογητή να αποτιμήσει ή/και να παρακολουθεί την πρόοδό της με αξιόπιστους και χρήσιμους τρόπους.

Κατά την άποψη της εκ των προτέρων αξιολόγησης:

- το ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 διαθέτει όλα τα βασικά στοιχεία για μια καλά σχεδιασμένη λογική παρέμβασης. Αυτό αντικατοπτρίζεται σε όλο το κείμενο του ΕΠ. Το Πρόγραμμα είναι σύμφωνο με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές και προτεραιότητες, αντιμετωπίζει ένα μεγάλο αριθμό από ιδιαίτερες αναπτυξιακές ανάγκες της Περιφέρειας, και είναι σε θέση να παράγει αποτελέσματα για την περιοχή του Προγράμματος και προς τους στόχους της Ευρώπης 2020.
- Οι Άξονες Προτεραιότητας βασίζονται στην ανάλυση των δυνατών και αδύνατων σημείων της περιοχής του Προγράμματος. Οι προτεραιότητες αντλούνται από τα βασικά χαρακτηριστικά της περιοχής του Προγράμματος και έχουν ως στόχο πολλές από τις σημαντικές προκλήσεις για την ανάπτυξη της Δυτικής Μακεδονίας. Η εστίαση σε επιλεγμένες αναπτυξιακές προκλήσεις στην περιοχή του Προγράμματος σημαίνει ότι έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των υποδομών και την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής σε όλους τους εταίρους του Προγράμματος. Οι άξονες προτεραιότητας και οι ειδικοί στόχοι είναι εναρμονισμένοι με το πλαίσιο των σχετικών θεματικών στόχων και των επενδυτικών προτεραιοτήτων. Μπορούν επίσης να λειτουργούν συνεργατικά διότι υποστηρίζουν συμπληρωματικές, αλλά μη αλληλεπικαλυπτόμενες παρεμβάσεις. Το Πρόγραμμα θέτει σαφείς προσδοκίες για έργα από την άποψη των στόχων ποιότητας, και ιδίως την εστίαση σε απτά αποτελέσματα και τα αποτελέσματα με τη μορφή των προϊόντων και των υπηρεσιών. Προσδιορίζει επίσης σαφές ομάδες στόχου, με σκοπό να επεκτείνει τη βάση της σε πολλούς τομείς πολιτικής και να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη συμμετοχή των ΜΜΕ.

Υπό το πρίσμα αυτό, το Σχέδιο Αξιολόγησης θα περιλάβει επιμέρους αξιολογήσεις για την κάλυψη όλων των Ειδικών Στόχων και Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Προγράμματος, τόσο με οριζόντιες αξιολογήσεις εφαρμογής όσο και με θεματικές αξιολογήσεις αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και επιπτώσεων.

Σημειώνεται ότι για την κάλυψη της αποτίμησης της επίτευξης των τιμών στόχου των δεικτών του Προγράμματος, οι ανωτέρω αξιολογήσεις θα επιδιώξουν την αποδελτίωση δεδομένων διαθέσιμων από τις πηγές που έχουν ήδη προσδιοριστεί στο ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 αλλά και από το Ενιαίο Εθνικό Σύστημα Παρακολούθησης Δεικτών. Όπου αυτό δεν καθίσταται δυνατό θα υπάρξει πρόβλεψη για την εκπόνηση σχετικής έρευνας (πρωτογενούς ή δευτερογενούς). Η εκ των προτέρων αξιολόγηση ως προς τα ανωτέρω επισημαίνει ότι:

- η παρακολούθηση και η αξιολόγηση θα εξαρτηθεί από ποσοτικά δεδομένα υλοποίησης και ποιοτική έρευνα, για την τεκμηρίωση των σχετικών δεικτών για το Πρόγραμμα. Αναγνωρίζεται επίσης ότι θα υπάρξουν σημαντικές προσπάθειες για να οριστικοποιηθούν οι μεθοδολογίες, οι βάσεις και οι στόχοι για τους δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων μετά την υποβολή του Προγράμματος. Η δημιουργία ορθολογικών, καλά αιτιολογημένων δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων σημαίνει, επίσης, ότι το Πρόγραμμα προσδιορίζει με σαφήνεια τις τελικές συνδέσεις της παρεμβατικής λογικής του.

Γ . την εξειδίκευση άλλων κειμένων και θέσεων

Οι κατευθύνσεις των περιφερειακών στρατηγικών και των σχεδίων δράσης ως προς τον ορισμό προτεραιοτήτων και την εξειδίκευση δράσεων:

1. Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης ΠΔΜ
2. Το Περιφερειακό Σχέδιο Στρατηγικής Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) ΠΔΜ
3. Το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Υδατικού διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας
4. Ο Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Περιφερειακής Αγοράς Εργασίας

5. Η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας ΠΔΜ

Στη φάση της εξειδίκευσης και εφαρμογής του Σχεδίου Αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη και άλλες περιφερειακές στρατηγικές μελέτες και σχέδια δράσης που θα έχουν ολοκληρωθεί, όπως το Σχέδιο Δράσης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για τη βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνίας, το Σχέδιο Δράσης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για τη Βελτίωση της Ενεργειακής Απόδοσης των Δημοσίων Κτιρίων, το Περιφερειακό Σχέδιο για τη Βιοποικιλότητα κ.α.

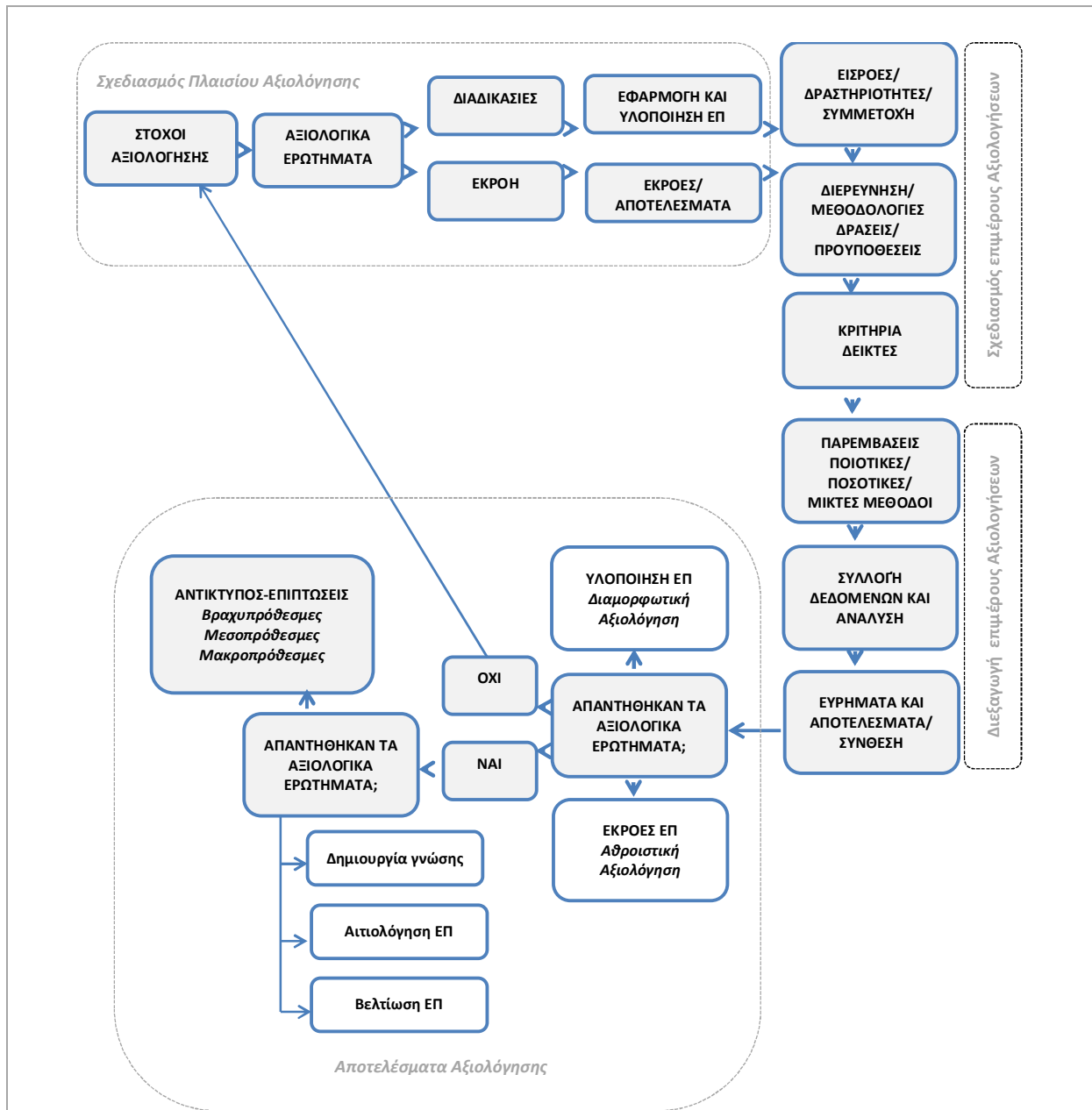
2.2.4 Εστίαση των αξιολογήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, η εστίαση των αξιολογήσεων που περιέχονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης υπαγορεύεται από τα ακόλουθα:

- Από τις κανονιστικές απαιτήσεις σε σχέση με τον προσανατολισμό και το περιεχόμενο των αξιολογήσεων.
- Από την ανάγκη κάλυψης ενός πλέγματος Οριζόντιων και Θεματικών Αξιολογήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις που προκύπτουν από το κανονιστικό πλαίσιο και τον χρονισμό των στοιχείων που δίνουν εισροή σε συγκεκριμένες αναφορές.
- Από τις προτάσεις του Δικτύου Αξιολόγησης το οποίο συντονίζεται από την Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) και συμμετέχουν εκπρόσωποι των λοιπών Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014-2020, εκπρόσωποι Επιτελικών Δομών ΕΣΠΑ Υπουργείων ή άλλων υπηρεσιών, εκπρόσωποι Περιφερειακών Επιτροπών Αναπτυξιακού Σχεδιασμού ΕΣΠΑ, και εκπρόσωποι Αρχών που σχεδιάζουν ή/ και υλοποιούν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες.
- Από τις κατευθύνσεις των περιφερειακών στρατηγικών και των σχεδίων δράσης ως προς τον ορισμό προτεραιοτήτων και την εξειδίκευση δράσεων.
- Από τα πορίσματα της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΠΕΠ 2007-2013 και της εκ των προτέρων αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 ως προς τα συμπεράσματα, τις προτάσεις και τις εμπεριεχόμενες έρευνες πεδίου.
- Από τους στόχους της Πολιτικής Συνοχής και της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Η εξειδίκευση/εστίαση αυτή υπαγορεύεται ταυτόχρονα και από το ειδικό μεθοδολογικό πλαίσιο και τις διαδικασίες που καλύπτουν την αξιολόγηση ενός Προγράμματος και τα οποία προσδιορίζουν τη συνολική λειτουργία της αξιολόγησης.

Διάγραμμα Μεθοδολογικού Πλαισίου και Διαδικασιών Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020

ΕΠ Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2014-2020			
Εισροές της Αξιολόγησης κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του Προγράμματος			
Κύκλος Ζωής του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020	ΑΡΧΗ	ΜΕΣΟ	ΤΕΛΟΣ
Είδος Αξιολόγησης	Διαμορφωτική	Διαδικασιών	Επιπτώσεων/Αποτελεσμάτων/Εκροών
Αποτέλεσμα	Βελτίωση του ΕΠ	Ανάλυση του ΕΠ	Μέτρηση εκροών, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του ΕΠ
Αξιολογήσεις	Εκ των προτέρων	Εφαρμογής	Θεματικές Επιπτώσεων

Κατά συνέπεια, η ανωτέρω εστίαση απαγορεύει τη διεξαγωγή των αξιολογήσεων που ακολουθούν:

1. Την εκ των προτέρων αξιολόγηση, ως απόρροια κανονιστικών απαιτήσεων.
2. Οριζόντιες αξιολογήσεις εφαρμογής, ως απόρροια κανονιστικών απαιτήσεων (τρεις), συμπεριλαμβανομένης της Έκθεσης Σύνοψης των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων στην τελευταία αξιολόγηση. Οι αξιολογήσεις αυτές θα τροφοδοτήσουν με δεδομένα ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα της υλοποίησης του Προγράμματος.
3. Θεματικές αξιολογήσεις επιπτώσεων (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ) (αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, επιπτώσεις) (11 εκ των οποίων 4 θα διεξαχθούν οριζόντια από Κεντρική Αρχή). Οι θεματικές αυτές προκύπτουν από τα ευρήματα ερευνών και αξιολογήσεων αλλά και τη δόμηση του ίδιου του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020. Οι αξιολογήσεις αυτές θα τροφοδοτήσουν με δεδομένα ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα του σχεδιασμού και της επόμενης προγραμματικής περιόδου.
4. Θεματικές αξιολογήσεις της στρατηγικής επικοινωνίας και δημοσιότητας, ως απόρροια κανονιστικών απαιτήσεων (τρεις).

A/A	Τίτλος Αξιολόγησης	Είδος Αξιολόγησης
1	Ex-ante Αξιολόγηση του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Έχει ήδη διεξαχθεί
2	1^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Οριζόντια Αξιολόγηση Αναφορά σε ΕΕΥ 2017
3	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (9i, 9iii)	Θεματική Αξιολόγηση
4	1 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Θεματική Αξιολόγηση
5	Αξιολόγηση επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας (9iii)	Θεματική Αξιολόγηση
6	2^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Οριζόντια Αξιολόγηση Αναφορά σε ΕΕΥ 2019
7	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων Ειδικής Αγωγής (9iii)	Θεματική Αξιολόγηση
8	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δομών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, κ.α.)	Θεματική Αξιολόγηση
9	2 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Θεματική Αξιολόγηση
10	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων καθολικής πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας (9iv)	Θεματική Αξιολόγηση
11	Αξιολόγηση Επιπτώσεων Δράσεων ΕΚΤ	
	1. Αξιολόγηση επιπτώσεων των ολοκληρωμένων προγραμμάτων μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (9i)	Θεματική Αξιολόγηση
	2. Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων κοινωνικής οικονομίας (9v)	Θεματική Αξιολόγηση
12	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (που συμβάλουν στην RIS3) (8iii)	Θεματική Αξιολόγηση
13	Θεματικές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων	
	1. Δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης και επιχειρηματικότητας	Θεματική Αξιολόγηση
	2. Δράσεις κλιματικής αλλαγής, περιβάλλοντος και μεταφορών	Θεματική Αξιολόγηση
	3. Δράσεις κοινωνικών υποδομών (υγείας-πρόνοιας και παιδείας)	Θεματική Αξιολόγηση
	4. Δράσεις Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης	Θεματική Αξιολόγηση
	5. Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας	Θεματική Αξιολόγηση
14	3^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και Έκθεση Σύνοψης των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων	Οριζόντια Αξιολόγηση Αναφορά σε ΕΕΥ 2022
15	3 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Θεματική Αξιολόγηση

Σημειώνεται, στο σημείο αυτό, ότι στο πλαίσιο διαβούλευσης του Σχεδίου Αξιολόγησης, θα επιδιωχθεί εξειδίκευση επιμέρους θεμάτων σε σχέση με το περιεχόμενο και τις προδιαγραφές των αξιολογήσεων μέσω

συνεργασίας με τις αρμόδιες Υπηρεσίες (Υπηρεσίες Προγραμματισμού, Υλοποίησης και Παρακολούθησης των Δράσεων).

Η προσέγγιση της υλοποίησης των προαναφερόμενων αξιολογήσεων βασίζεται σε συγκεκριμένες μεθοδολογίες όπως περιγράφονται στους διευκρινιστικούς οδηγούς της ΕΕ για τη ΠΠ 2014-2020:

Θεωρητική Αξιολόγηση με τη μέθοδο Ανάλυσης Λογικού Πλαισίου - Logical Framework Analysis

Σε περιπτώσεις όπου η κύρια ερώτηση είναι το πώς λειτουργεί μια παρέμβαση, η προσοχή στρέφεται στη αξιολόγηση βασισμένη σε θεωρητικό πλαίσιο. Η ανάλυση του Λογικού Πλαισίου (*Logical Framework Analysis* - LFA) αποτελεί βασικό εργαλείο της αξιολόγησης, το οποίο αντανακλά την αλυσίδα σχέσεων μεταξύ των εισροών, των εκροών, των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των παρεμβάσεων ενός προγράμματος.

Συνεπώς, σημαντική πτυχή της αξιολόγησης πολύ-επίπεδων πολιτικών παρέμβασης αποτελεί ο έλεγχος λογικής συνάφειας. Η λογική της παρέμβασης λαμβάνει ως αφετηρία τις ανάγκες (κοινωνικοοικονομικές απαιτήσεις) στις οποίες θα πρέπει να ανταποκριθεί η παρέμβαση, η οποία πρεσβεύει ότι οι κρατικοί προϋπολογισμοί θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα σε αποτελεσματικές παρεμβάσεις.

Η τεχνική της ανάλυσης του λογικού πλαισίου, αποτελεί έναν τρόπο δόμησης των στοιχείων που συνιστούν τις δράσεις του ΕΠ σε επίπεδο εσωτερικής και εξωτερικής συνεκτικότητάς της ανάλυσης. Το προϊόν αυτής της προσέγγισης είναι το λογικό πλαίσιο, δηλαδή μία τυπική απεικόνιση μήτρας (matrix) της εσωτερικής λειτουργικότητας του προγράμματος, των μέσων που χρησιμοποιούνται για την επιβεβαίωση της επίτευξης των στόχων και των εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων που εγγυώνται την επιτυχία του.

Η ανάλυση λογικού πλαισίου μέσω του εργαλείου της μήτρας λογικής ανάλυσης αποτελεί συμβατή πρακτική προκειμένου να αποσαφηνισθεί η λογική της παρέμβασης της επενδυτικής προτεραιότητας και του άξονα προτεραιότητας παρουσιάζοντας τις αιτιώδεις σχέσεις μεταξύ παρεμβάσεων/σχεδιαζόμενων εκροών και εκτιμώμενων αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση άμεσων και μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων μέσω ερευνών πεδίου

Το σχέδιο αξιολόγησης περιλαμβάνει επιλεγμένες έρευνες πεδίου, οι οποίες θα υλοποιηθούν με τη μέθοδο του αντιπροσωπευτικού δείγματος. Η μεθοδολογία για τη διενέργεια ερευνών πεδίου (ποσοτικών και ποιοτικών) περιλαμβάνει τον υπολογισμό αντιπροσωπευτικού δείγματος, διενέργεια πιλοτικής έρευνας πεδίου (*pilot study*), σχεδιασμό ερωτηματολογίου και οδηγού συνέντευξης που περιλαμβάνει ποιοτικές και ποσοτικές παραμέτρους, τα εργαλεία συλλογής στοιχείων (πρόσωπο - με - πρόσωπο ή τηλεφωνικές συνεντεύξεις με χρήση ημι-δομημένου ερωτηματολογίου). Στο πλαίσιο αυτό σημαντικές παράμετροι λαμβάνονται υπόψη:

- Η πρακτικότητα και η εφαρμοσιμότητα
- Το κόστος της έρευνας
- Η ακρίβεια και αξιοπιστία των αποτελεσμάτων
- Η στατιστική επικύρωση των αποτελεσμάτων

Αποτίμηση Δεικτών

Η αποτίμηση των δεικτών του ΕΠ βασίζεται στα κάτωθι δεδομένα/παραδοχές: Κάθε προτεραιότητα ορίζει δείκτες και αντίστοιχους ποιοτικούς ή ποσοτικούς στόχους σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες για κάθε Ταμείο, για την εκτίμηση της προόδου της υλοποίησης του προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων, ως βάση για την παρακολούθηση, αξιολόγηση και επανεξέταση των επιδόσεων. Οι δείκτες αυτοί περιλαμβάνουν:

- δημοσιονομικούς δείκτες σε σχέση με τις διατεθεισες δαπάνες: Δείκτες εισροών - input indicators
- δείκτες εκροών που συνδέονται με τις χρηματοδοτούμενες πράξεις: Δείκτες εκροών - output indicators
- δείκτες αποτελεσμάτων που συνδέονται με την εν λόγω προτεραιότητα και την επιδιωκόμενη αλλαγή: Δείκτες αποτελεσμάτων - result indicators.

Για κάθε ΕΔΕΤ, οι ειδικοί κανόνες για κάθε Ταμείο ορίζουν κοινούς δείκτες και μπορούν να ορίζουν διατάξεις που σχετίζονται με ειδικούς δείκτες για κάθε πρόγραμμα. Ειδικά για το ΕΚΤ, σε συμμόρφωση των απαιτήσεων

του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 όλων των Ταμείων, του Κανονισμού (ΕΕ) 1304/2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και του εγγράφου Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy, European Social Fund, Guidance document June 2014, στο πλαίσιο παρακολούθησης του ΠΕΠ απαιτείται να παρακολουθούνται και οι σχετικοί δείκτες αποτελεσμάτων:

1. δείκτες άμεσου αποτελέσματος
2. δείκτες μακροπρόθεσμου αποτελέσματος.

3 Σύστημα Αξιολόγησης του Προγράμματος

Το Σύστημα Αξιολόγησης περιλαμβάνει τις βασικές αρχές από τις οποίες διέπεται η λειτουργία της Αξιολόγησης και τις βασικές διαδικασίες που θα εφαρμοστούν από τους αρμόδιους φορείς που εμπλέκονται στις αξιολογήσεις, προκειμένου να συντονιστεί αποτελεσματικά ο σχεδιασμός και η εκπόνηση ποιοτικών αξιολογήσεων. Παράλληλα, το σύστημα αξιολόγησης περιλαμβάνει την περιγραφή των υποστηρικτικών εργαλείων για την ενίσχυση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των φορέων που εμπλέκονται στα θέματα της Αξιολόγησης, καθώς και τη διάδοση των πορισμάτων των αξιολογήσεων και της ανταλλαγής απόψεων σε θέματα Αξιολόγησης.

3.1 Συντονισμός των αρμόδιων φορέων σε θέματα αξιολόγησης

Ο συντονισμός του σχεδιασμού, της εκπόνησης των αξιολογήσεων και της αξιοποίησης των συμπερασμάτων τους, καθώς και της κατάρτισης των Σχεδίων Αξιολόγησης των Προγραμμάτων, αποτελεί κύρια αρμοδιότητα της Μονάδας Σχεδιασμού και Αξιολόγησης της ΕΥΣΣΑ³ και της Μονάδας Συντονισμού της Αξιολόγησης των δράσεων ΕΚΤ των ΕΠ της ΕΥΣΕΚΤ⁴.

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), η ΕΥΣΣΑ συνεργάζεται με την ΕΥΣΕΚΤ, η οποία είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της αξιολόγησης των ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, καθώς και της αξιολόγησης της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ).

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του συντονισμού και προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η πληροφόρηση που παρέχεται από τις αξιολογήσεις είναι συστηματοποιημένη και ομογενοποιημένη, η ΕΥΣΣΑ και η ΕΥΣΕΚΤ σε συνεργασία προβαίνουν στις ακόλουθες ενέργειες:

- αποστέλλουν οδηγίες για την κατάρτιση των Σχεδίων Αξιολόγησης των Προγραμμάτων και παρακολουθούν την πρόοδο εφαρμογής τους,
- παρέχουν κατευθύνσεις σχετικά με το χρονοπρογραμματισμό και το είδος των αξιολογήσεων βάσει των απαιτήσεων των Κανονισμών και των κατευθυντήριων κειμένων, προκειμένου να εκπονηθούν αξιολογήσεις που θα συνεισφέρουν ουσιαστικά στην αποτελεσματική υλοποίηση των Προγραμμάτων,
- παρέχουν οδηγίες για τη διενέργεια των αξιολογήσεων, επεξεργάζονται τα πορίσματα των αξιολογήσεων και παρέχουν κατευθύνσεις σχετικά με την αναθεώρηση των Προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό συνεργάζονται με την ΕΥΣΣΑ⁵ και την ΕΥΚΕ⁶ στη βάση των αρμοδιοτήτων τους,
- καταρτίζουν ενιαίες κατευθύνσεις, προδιαγραφές και αξιολογικά ερωτήματα για αξιολογήσεις που αφορούν ομοειδείς δράσεις προκειμένου να εκπονηθούν με ενιαίο τρόπο και να παραχθούν συγκρίσιμα συμπεράσματα (κοινές δράσεις ΕΚΤ των ΕΠ, στρατηγική επικοινωνίας, στρατηγικές ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης, μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, έξυπνη εξειδίκευση),
- αποστέλλουν οδηγίες για ενιαία αντιμετώπιση θεμάτων προκειμένου να μπορούν να συναχθούν συμπεράσματα σε εθνικό επίπεδο (π.χ. επίπεδο θεματικού στόχου, στρατηγική Ευρώπη 2020),

³ ΥΑ 69136/ΕΥΘΥ 627/10.07.2015, ΦΕΚ 1451/Β/10.07.2015

⁴ ΥΑ 70313/ΕΥΘΥ 646/30.06.2015, ΦΕΚ 1467/Β/14.07.2015

⁵ ΥΑ 69136/ΕΥΘΥ 627/10.07.2015, ΦΕΚ 1451/Β/10.07.2015

⁶ ΥΑ 69135/ΕΥΘΥ626/22.06.2015, ΦΕΚ 1451/Β/10.07.2015

- μεριμνούν για την ποιότητα των αξιολογήσεων, για την αξιοποίηση των δεδομένων και πορισμάτων της αξιολόγησης του ΕΣΠΑ και των Προγραμμάτων του,
- διοργανώνουν επιμορφωτικά σεμινάρια σε θέματα Αξιολόγησης για τα στελέχη των Διαχειριστικών Αρχών, κατά προτεραιότητα,
- διευκολύνουν την πρόσβαση στην πληροφορία και σε δεδομένα που απαιτούνται για τη διενέργεια αξιολογήσεων και για τα οποία απαιτούνται επιπρόσθετες ενέργειες σε επίπεδο ΕΑΣ.

Με σκοπό το συντονισμό και την αποτελεσματική μεταφορά εμπειριών και ανταλλαγή απόψεων σε θέματα Αξιολόγησης, συστήνεται το **Δίκτυο Αξιολόγησης των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020**, το οποίο συντονίζεται από την ΕΥΣΣΑ και η **Ειδική Υποεπιτροπή Αξιολόγησης για τις παρεμβάσεις του ΕΚΤ** (ΕΑΠΑΠ), η οποία συντονίζεται από την ΕΥΣΕΚΤ.

Η ΕΥΣΣΑ σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ, καταρτίζει το **Εθνικό Σχέδιο Αξιολόγησης** και συντονίζει κάθε ενέργεια που απαιτείται για την αντιμετώπιση των στρατηγικών θεμάτων που θα αξιολογηθούν σε εθνικό επίπεδο.

Η **Διαχειριστική Αρχή**⁷ είναι η αρμόδια υπηρεσία για την κατάρτιση του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος, τη διενέργεια των αξιολογήσεων του Προγράμματος και την αξιοποίηση των συμπερασμάτων τους, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ΕΑΣ. Οι αξιολογήσεις που διενεργούνται κατά την υλοποίηση του Προγράμματος, παρακολουθούνται από **επιτροπές παρακολούθησης και παραλαβής** που συγκροτούνται κυρίως από στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής. Για τον καλύτερο συντονισμό και την ομογενοποίηση του έργου των αξιολογήσεων (μεθοδολογίες, δείκτες κλπ), στις επιτροπές αυτές θα συμμετέχει ένας ή περισσότεροι εκπρόσωποι της ΕΑΣ, ανάλογα με το αντικείμενο και το είδος της αξιολόγησης. Η ΕΥΣΣΑ, όπου το κρίνει σκόπιμο, συμμετέχει με εκπρόσωπό της στις αξιολογήσεις επιπτώσεων των Προγραμμάτων. Η ΕΥΣΕΚΤ συμμετέχει στις οριζόντιες αξιολογήσεις και όπου το κρίνει σκόπιμο συμμετέχει σε μεμονωμένες αξιολογήσεις επιπτώσεων.

Η **Επιτροπή Παρακολούθησης** του Προγράμματος εξετάζει και εγκρίνει το Σχέδιο Αξιολόγησης που καταρτίζεται από τη Διαχειριστική Αρχή, καθώς και κάθε τροποποίησή του. Η Επιτροπή Παρακολούθησης εξετάζει τις αξιολογήσεις του Προγράμματος, δύναται να υποβάλει παρατηρήσεις στη Διαχειριστική Αρχή και παρακολουθεί τα μέτρα που λαμβάνονται ως αποτέλεσμα των παρατηρήσεών της.

Οι **Εταίροι** συμβάλλουν στη διαδικασία της Αξιολόγησης και στη διαμόρφωση και αναθεώρηση του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος με τη συμμετοχή τους στην Επιτροπή Παρακολούθησης. Για την ενίσχυση της διαδικασίας της διαβούλευσης, η Διαχειριστική Αρχή προβλέπει εύλογο χρονικό διάστημα για την αποστολή σχολίων από τους εταίρους-μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης κατά την κατάρτιση και αναθεώρηση του Σχεδίου Αξιολόγησης.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν κατάλληλα οι νέες απαιτήσεις σε σχέση με την αξιολόγηση, μπορεί να συσταθεί **Ομάδα Καθοδήγησης** (Steering Group) για να υποστηρίξει τη διαδικασία της Αξιολόγησης. Η Ομάδα Καθοδήγησης θα συσταθεί στο επίπεδο της Διαχειριστικής Αρχής και δύναται να περιλαμβάνει ενδεικτικά εκπροσώπους από τις Μονάδες Α' και Β' της Διαχειριστικής Αρχής, από τις Επιτελικές Δομές, από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, από σημαντικούς δικαιούχους του Προγράμματος, ακαδημαϊκούς και εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες.

Η Ομάδα Καθοδήγησης συνδράμει:

- στον καθορισμό των ειδικών ερωτημάτων αξιολόγησης,
- στη διαμόρφωση των προδιαγραφών προκήρυξης κάθε αξιολόγησης,
- στην αποτίμηση της ποιότητας των παραδοτέων της αξιολόγησης,
- στην παροχή συμβουλών για τους τρόπους βελτίωσης του έργου του αξιολογητή,

⁷ ΥΑ 32663/ΕΥΘΥ 323/23.03.2015, ΦΕΚ 712/Β/24.04.2015, ΥΑ 58147/ΕΥΘΥ 575/1.6.2016

- Δημοσιοποίηση του κάθε φορά εγκεκριμένου Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής, το οποίο επανεξετάζεται σε ετήσια βάση προκειμένου να προσαρμόζεται στις νέες ανάγκες.
- Δημοσιοποίηση των όρων της προκήρυξης κάθε αξιολόγησης στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής.
- Δημοσιοποίηση όλων των αξιολογήσεων του Προγράμματος στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής, συνοδευόμενες από επιτελικές περιλήψεις σε απλή γλώσσα, στα ελληνικά και στα αγγλικά.
- Δημοσιοποίηση στην ιστοσελίδα της ΕΥΣΕΚΤ των αξιολογήσεων οι οποίες διενεργούνται από την ΕΥΣΕΚΤ, τις Διαχειριστικές Αρχές, τους Ενδιάμεσους Φορείς και τους Δικαιούχους των Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ.
- Ανάρτηση στην εσωτερική πλατφόρμα ΔΙΑΥΛΟ των τελικών παραδοτέων των αξιολογήσεων για την ενημέρωση των Εταίρων του Προγράμματος σχετικά με τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων.
- Ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ 2014-2020 των αξιολογήσεων που θα διενεργηθούν στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Αξιολόγησης.

Αντικειμενικότητα

Η αντικειμενικότητα όσον αφορά στην αξιολόγηση καθορίζεται από το βαθμό **αμεροληψίας** και **ανεξαρτησίας** των εμπλεκόμενων στη διαδικασία αξιολόγησης. Η αμεροληψία αφορά στη μη ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων και η ανεξαρτησία αφορά στην έλλειψη εξάρτησης από την αναθέτουσα αρχή. Η αρχή της αντικειμενικότητας βελτιώνει την ποιότητα της αξιολόγησης και ενισχύει την εμπιστοσύνη των χρηστών ως προς την εγκυρότητα και αξιοπιστία των ευρημάτων της.

Οι αξιολογήσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης εκπονούνται κυρίως από εξωτερικούς αξιολογητές, οι οποίοι θα πρέπει με αμερόληπτο τρόπο να κάνουν εκτιμήσεις στη βάση ενδείξεων και αξιόπιστων δεδομένων, χωρίς αφενός να υφίσταται εξωτερικές παρεμβάσεις και επιρροές και αφετέρου να μην περιορίζεται η ατομική ελευθερία έκφρασής τους. Παράλληλα, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα όσον αφορά στη μη ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων από πλευράς του αξιολογητή πριν την εκπόνηση κάθε αξιολόγησης.

Από την πλευρά της Διαχειριστικής Αρχής, η αρχή της αντικειμενικότητας προϋποθέτει ότι:

- οι εξωτερικοί αξιολογητές έχουν πλήρη πρόσβαση σε όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες,
- οι εξωτερικοί αξιολογητές έχουν πλήρη αυτονομία στην καταγραφή των ευρημάτων και τη διατύπωση των σχετικών πορισμάτων,
- ο υπεύθυνος για την κατάρτιση και τροποποίηση της στρατηγικής επικοινωνίας του Προγράμματος, δε συμμετέχει σε επιτροπές παρακολούθησης και παραλαβής έργων που αφορούν στην αξιολόγηση της στρατηγικής επικοινωνίας του Προγράμματος.

Ήθος

Σε όλο τον κύκλο ζωής μίας αξιολόγησης θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ηθικά ζητήματα που ενδέχεται να προκύψουν. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα κατά τη συγγραφή των όρων προκήρυξης κάθε αξιολόγησης για τη συμπερίληψη των ακόλουθων στοιχείων:

- Σαφή περιγραφή της λογικής, του σκοπού και του περιεχομένου της αξιολόγησης, των βασικών αξιολογικών ερωτημάτων, της ενδεχόμενης προτιμητέας μεθόδου αξιολόγησης και όλων των θεμάτων που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, προκειμένου οι δυνητικοί αξιολογητές να ενημερωθούν κατάλληλα για το τι απαιτείται από αυτούς, ώστε να σταθμίσουν τους **δεοντολογικούς κινδύνους** που ενδέχεται να προκύψουν.
- Σαφή αναφορά στην **τήρηση εχεμύθειας**, δηλαδή στη δέσμευση κάθε αξιολογητή να παραμείνουν εμπιστευτικά τα στοιχεία και τα ευρήματα της αξιολόγησης μέχρι και την οριστική παραλαβή της.

- Σαφής αναφορά και πρόβλεψη δέσμευσης του αξιολογητή για την τήρηση των αρχών **ασφάλειας των πληροφοριών** και τις διατάξεις που θεσπίζονται σχετικά με την **προστασία των προσωπικών δεδομένων** και το σεβασμό των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας όλων όσων εμπλέκονται σε κάθε αξιολόγηση.

Ποιότητα

Η ποιότητα κάθε αξιολόγησης εξασφαλίζεται σε δύο επίπεδα: κατά τη σύνταξη των τευχών προκήρυξης κάθε αξιολόγησης και κατά την παραλαβή των παραδοτέων κάθε αξιολόγησης.

Στην πρώτη περίπτωση, είναι αναγκαίο να εξειδικευτούν κατάλληλα τα **κριτήρια επιλογής των αναδόχων** ανάλογα με τις ανάγκες και το είδος κατά τη σύνταξη των όρων της προκήρυξης κάθε αξιολόγησης. Αναλυτικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια επιλογής θα περιγραφούν στους όρους των προκηρύξεων βάσει οδηγιών της ΕΑΣ, και σύμφωνα με το Ν.4412/8-8-2016 και τις υπόλοιπες σχετικές διατάξεις, όπως κάθε φορά ισχύουν.

Στη δεύτερη περίπτωση, είναι αναγκαίο να τεθούν ελάχιστες προϋποθέσεις διασφάλισης ποιότητας των παραδοτέων κάθε αξιολόγησης και την υποστήριξη του έργου των επιτροπών παρακολούθησης και παραλαβής των αξιολογήσεων. Για το σκοπό αυτό, θα καταρτιστεί από την ΕΥΣΣΑ και την ΕΥΣΕΚΤ **λίστα κριτηρίων ελέγχου ποιότητας των παραδοτέων** των αξιολογήσεων, η οποία θα πρέπει να ενσωματωθεί και στο τεύχος προκήρυξης κάθε αξιολόγησης. Τα κριτήρια αυτά μπορεί ενδεικτικά να αφορούν στην αξιοπιστία των δεδομένων, στην επάρκεια αντιμετώπισης των απαιτήσεων της αξιολόγησης, στην αντικειμενικότητα των συμπερασμάτων και στη χρησιμότητα των συστάσεων.

Χρησιμότητα

Προκειμένου οι αξιολογήσεις να έχουν χρησιμότητα θα πρέπει να εστιάζουν σε συγκεκριμένες ομάδες χρηστών (π.χ. Διαχειριστική Αρχή, Δικαιούχοι, Επιτροπή Παρακολούθησης, ομάδες ωφελουμένων κλπ) και να παρέχουν κατάλληλη και κατανοητή πληροφορία που να ανταποκρίνεται σε θέματα που τους ενδιαφέρουν. Ειδικότερα, τα πορίσματα των αξιολογήσεων δύναται να χρησιμοποιηθούν από τη Διαχειριστική Αρχή για την αναθεώρηση του Προγράμματος, του σχεδιασμού των νέων παρεμβάσεων και την προετοιμασία του νέου Προγράμματος και να υποστηρίξουν τους αρμόδιους λήψης αποφάσεων στη χάραξη πολιτικών. Περαιτέρω, η χρησιμότητα της αξιολόγησης έγκειται και στον τρόπο διάδοσης της πληροφορίας, η οποία θα πρέπει να παρουσιάζεται με τρόπο κατανοητό προς τους υπόλοιπους χρήστες, ώστε αυτοί να ενημερώνονται και να χρησιμοποιήσουν κατάλληλα τα πορίσματα των αξιολογήσεων.

Η αρχή της χρησιμότητας ενισχύεται μέσω των ακόλουθων ενεργειών:

- προσδιορισμός και **τυποποίηση ομάδων χρηστών** στο πλαίσιο κάθε αξιολόγησης,
- **διάδοση συμπερασμάτων και συστάσεων** των αξιολογήσεων σε όλους τους χρήστες, στη βάση συγκεκριμένων προτάσεων από τον αξιολογητή ανά ομάδα χρηστών,
- **χρήση οροσέμων**, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι αξιολογήσεις υποβάλλονται έγκαιρα με βάση το σχέδιο αξιολόγησης και τις ανάγκες που προκύπτουν στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος.

3.3 Υποστηρικτικά εργαλεία σε θέματα Αξιολόγησης

Η ανάπτυξη ενός μηχανισμού ενίσχυσης της λειτουργίας της Αξιολόγησης και υποστήριξης των αρμόδιων φορέων σε θέματα Αξιολόγησης, αποτελεί βασικό στοιχείο διαμόρφωσης ενός αποτελεσματικού συστήματος αξιολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό, η υποστήριξη της διαδικασίας της Αξιολόγησης λαμβάνει χώρα σε δύο επίπεδα: στο επίπεδο της επιμόρφωσης/ κατάρτισης και στο επίπεδο της διάχυσης της πληροφόρησης.

Η ΕΥΣΣΑ και η ΕΥΣΕΚΤ με την υποστήριξη της ΜΟΔ ΑΕ, προκειμένου να ενισχυθούν οι ικανότητες των στελεχών των Διαχειριστικών Αρχών και των συντονιστικών υπηρεσιών σε θέματα Αξιολόγησης, διερευνούν τις ανάγκες επιμόρφωσης κατά τον κύκλο ζωής των αξιολογήσεων και συντονίζουν τη διενέργεια γενικών ή πιο εξειδικευμένων σεμιναρίων.

Στο πλαίσιο αυτό καταρτίζεται **ετήσιο πλάνο επιμόρφωσης** με συγκεκριμένη θεματολογία ανάλογα με τις διαπιστωμένες ανάγκες. Ομοίως, εξετάζονται οι ανάγκες κατάρτισης λοιπών εμπλεκόμενων φορέων, όπως των Ενδιάμεσων Φορέων, των Δικαιούχων, των μελών των Επιτροπών Παρακολούθησης κ.α. Η Διαχειριστική Αρχή διερευνά τις ανάγκες των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων και αποστέλλει τεκμηριωμένη πρόταση στις ΕΥΣΣΑ/ ΕΥΣΕΚΤ, οι οποίες διαμορφώνουν ετήσιο πλάνο επιμόρφωσης, λαμβάνοντας υπόψη κατά προτεραιότητα τις προτάσεις των Διαχειριστικών Αρχών και το χρονοπρογραμματισμό των αξιολογήσεων.

Η επιμόρφωση έχει ως στόχο τη δημιουργία μιας κοινής αντίληψης σε θέματα αξιολόγησης, την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων, την περαιτέρω κατάρτιση και εξειδίκευση των εμπλεκόμενων μερών, την ανταλλαγή απόψεων και καλών πρακτικών, προκειμένου να εξασφαλισθούν οι πλέον κατάλληλοι όροι και προϋποθέσεις για την αποτελεσματική διεξαγωγή των αξιολογήσεων.

Τα πεδία επιμόρφωσης που αναδείχθηκαν από την πρώτη καταγραφή των αναγκών των Διαχειριστικών Αρχών είναι:

- η επιλογή των κατάλληλων μεθοδολογικών εργαλείων και τεχνικών ανάλογα με το αντικείμενο της αξιολόγησης,
- η διαμόρφωση των αξιολογικών ερωτημάτων,
- η συγγραφή των όρων της προκήρυξης,
- η παρακολούθηση και παραλαβή ποιοτικών αξιολογήσεων,
- η ενσωμάτωση των πορισμάτων της αξιολόγησης στα προγράμματα.

Συγκεκριμένα για τη Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2014-2020 και αξιοποιώντας την εμπειρία από την υλοποίηση αξιολογήσεων κατά την περίοδο 2007-2013 (εκ των προτέρων αξιολόγηση του ΠΕΠ ΔΜ 2007-2013, Σύμβουλος Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του ΠΕΠ ΔΜ 2007-13) αλλά και την περίοδο 2014-2020 (εκ των προτέρων αξιολόγηση του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020), πεδία επιμόρφωσης που αναδεικνύονται είναι ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ: Η αξιολόγηση κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός Προγράμματος, Σκοπός και λειτουργίες της αξιολόγησης
- ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: Προσδιορισμός του αντικειμένου της αξιολόγησης, Προσδιορισμός και εμπλοκή των ενδιαφερομένων μερών (stakeholders), Ανάλυση της λογικής της παρέμβασης, Προσδιορισμός αξιολογικών ερωτημάτων και κριτηρίων, Προσδιορισμός μεθόδων αξιολόγησης, επιμερισμός ευθυνών και κατανομή των πόρων, Συγγραφή των όρων της προκήρυξης (term of reference)
- ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: Διαχείριση της διαδικασίας αξιολόγησης, Διαχείριση και έλεγχος ποιότητας της αξιολόγησης
- ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: Εφαρμογή των συστάσεων της αξιολόγησης, Ενσωμάτωση των πορισμάτων της αξιολόγησης στα προγράμματα
- ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: Επιλογή με βάση τον τύπο της παρέμβασης, Επιλογή με βάση το σκοπό της αξιολόγησης, Επιλογή με βάση το στάδιο ζωής του προγράμματος, Απόκτηση και χρήση δεδομένων, Ανάπτυξη συστήματος δεικτών.

Στο επίπεδο της διάδοσης της πληροφορίας, το Δίκτυο Αξιολόγησης των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 και η Ειδική Υποεπιτροπή Αξιολόγησης για τις παρεμβάσεις του ΕΚΤ (ΕΑΠΑΠ), αποτελούν τα βασικά εργαλεία μεταφοράς εμπειριών και ανταλλαγής απόψεων σε θέματα Αξιολόγησης. Τα δύο δίκτυα αποτελούν διαύλους επικοινωνίας μεταξύ του ΕΤΠΑ/ΤΣ και του ΕΚΤ.

Στο **Δίκτυο Αξιολόγησης** των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 συμμετέχουν εκπρόσωποι των λοιπών Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (ΕΥΣΕ, ΕΥΘΥ, ΕΥΟΠΣ, ΕΥΚΕ, ΕΥΣΕΚΤ), εκπρόσωποι των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΠΕΠ, ΤΕΠ, Προγράμματα ΕΕΣ, Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Ε.Π. Θάλασσας και Αλιείας), εκπρόσωποι των

Επιτελικών Δομών ΕΣΠΑ των Υπουργείων ή άλλων υπηρεσιών τους, εκπρόσωποι των Περιφερειακών Επιτροπών Αναπτυξιακού Σχεδιασμού ΕΣΠΑ, και εκπρόσωποι των Αρχών που σχεδιάζουν ή/ και υλοποιούν τις συγκεκριμένες πρωτοβουλίες. Στις συνεδριάσεις του Δικτύου προσκαλούνται να συμμετάσχουν (χωρίς να είναι μέλη του Δικτύου) εκπρόσωποι των αρμοδίων υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ είναι δυνατό να συμμετέχουν επίσης (ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά) και ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, Κοινωνικοοικονομικοί Εταίροι, επιμελητήρια, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, ερευνητικά κέντρα, παρατηρητήρια και ειδικοί εμπειρογνώμονες.

Κύριο έργο του Δικτύου Αξιολόγησης είναι:

- η διαβούλευση για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου αρχών, οι οποίες θα καλύπτουν όλα τα θέματα αξιολόγησης της Πολιτικής Συνοχής όπως μεθοδολογικά εργαλεία, δείκτες, σχέδια αξιολόγησης, καθώς και την πρόοδο, τα ευρήματα και τις συστάσεις των εκπονούμενων αξιολογήσεων, σύμφωνα με το Ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο.
- η ανταλλαγή και αξιοποίηση των εμπειριών και καλών πρακτικών που αντλούνται από την εκπόνηση των αξιολογήσεων και από τη συμμετοχή στα Δίκτυα Αξιολόγησης που λειτουργούν υπό την ευθύνη των αρμόδιων Γενικών Διευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η **Ειδική Υποεπιτροπή Αξιολόγησης** για τις παρεμβάσεις του ΕΚΤ (ΕΑΠΑΠ) αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο και συστήνεται με ευθύνη της ΕΥΣΕΚΤ, στην οποία εισηγείται. Στην ΕΑΠΑΠ συμμετέχουν εκπρόσωποι της ΕΥΣΣΑ και των ΔΑ των ΕΠ που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ενώ δύναται να προσκαλεστούν εκπρόσωποι των αρμοδίων υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, Κοινωνικοοικονομικοί Εταίροι, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, ερευνητικά κέντρα, παρατηρητήρια και ειδικοί εμπειρογνώμονες. Βασικός ρόλος της ΕΑΠΑΠ:

- η μεταφορά τεχνογνωσίας σε θέματα αξιολόγησης Ανθρώπινων Πόρων/ΕΚΤ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ESF Evaluation Partnership) και άλλα Κράτη-Μέλη και τη διαμόρφωση μιας κοινής αντίληψης και κουλτούρας σε θέματα αξιολόγησης,
- η ανταλλαγή εμπειριών για την από κοινού επίλυση μεθοδολογικών ή και άλλων προβλημάτων ή ζητημάτων (π.χ. κοινές προδιαγραφές) που σχετίζονται με τις αξιολογήσεις στο πλαίσιο του ΕΚΤ και την πρόοδο των σχεδίων αξιολόγησης,
- η ενημέρωση από την ΕΥΣΕΚΤ για θέματα συντονισμού των θεμάτων που αφορούν στις αξιολογήσεις του ΕΚΤ.

4 Αξιολογήσεις

ΜΕΡΟΣ Α: Σύνοψη και Χρονοπρογραμματισμός Αξιολογήσεων

4.1 Συνοπτικός Πίνακας Αξιολογήσεων

Ο πίνακας που ακολουθεί καταγράφει το σύνολο των αξιολογήσεων που προγραμματίζονται να γίνουν ή έχουν ήδη γίνει μέχρι και το 2022. Για κάθε αξιολόγηση αναφέρεται ο τίτλος, η ενδεικτική ημερομηνία ολοκλήρωσης και ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός.

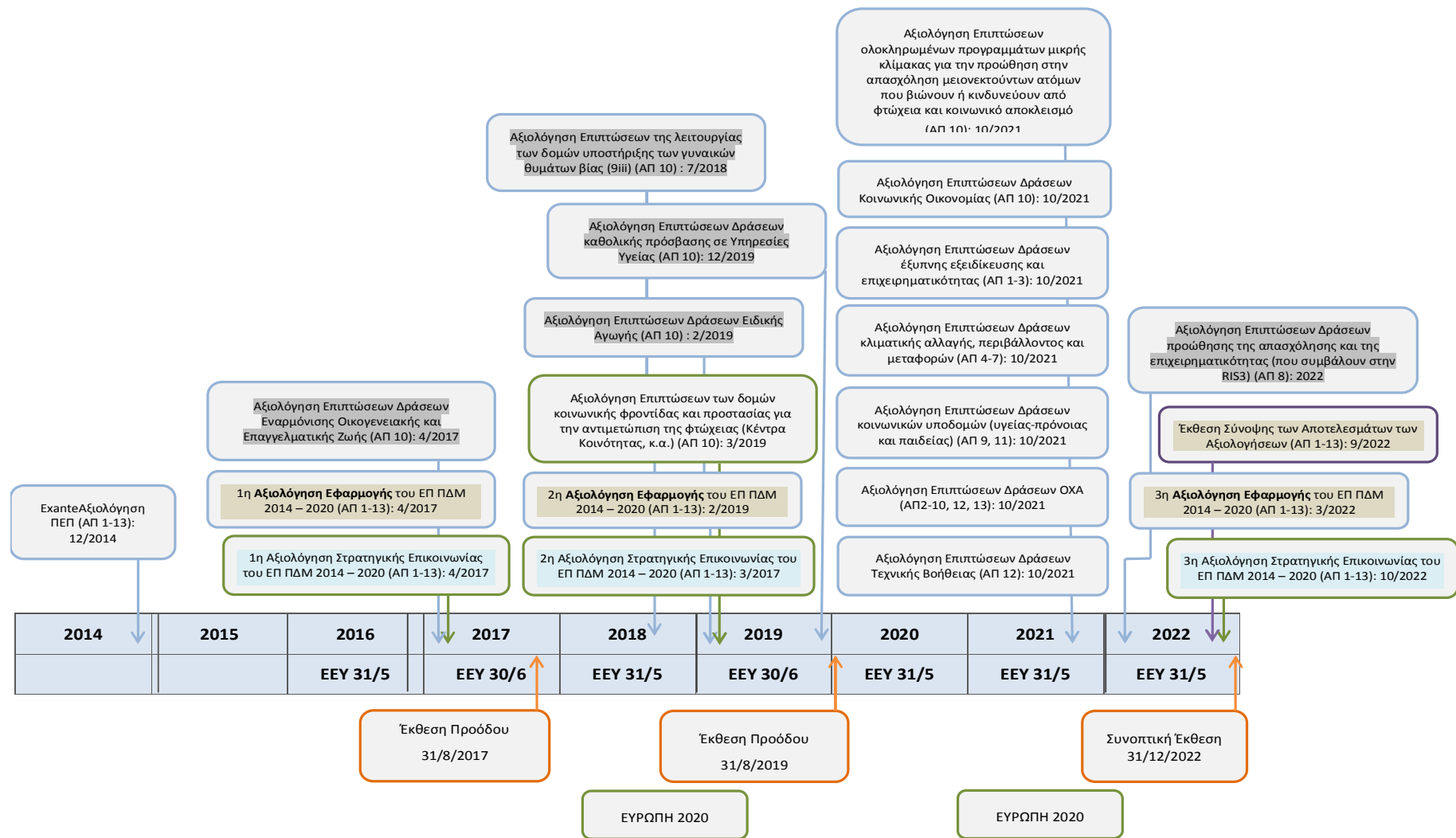
A/A	Τίτλος Αξιολόγησης	Ενδεικτική Ημερομηνία Ολοκλήρωσης	Εκτιμώμενος Π/Υ Αξιολόγησης σε €
1	Ex-ante Αξιολόγηση του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Ολοκληρώθηκε	
2	1^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	04/2017	30.000
3	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (9i, 9iii)	04/2017	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ)
4	1 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	04/2017	-
5	Αξιολόγηση επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας (9iii)	07/2018	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΥΣΕΚΤ)
6	2^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	02/2019	50.000
7	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων Ειδικής Αγωγής (9iii)	02/2019	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ)
8	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δομών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, κ.α.)	12/2019	23.000
9	2 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	03/2019	22.000
10	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων καθολικής πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας (9iv)	12/2019	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΥΣΕΚΤ)
11	Αξιολόγηση Επιπτώσεων Δράσεων ΕΚΤ	10/2021	43.000
	1. Αξιολόγηση επιπτώσεων των ολοκληρωμένων προγραμμάτων μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (9i)	10/2021	26.000
	2. Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων κοινωνικής οικονομίας (9v)	10/2021	17.000
12	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (που συμβάλουν στην RIS3) (8iii)	2022	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΥΣΕΚΤ)
13	Θεματικές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων	10/2021	132.000
	1. Δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης και επιχειρηματικότητας	10/2021	34.000
	2. Δράσεις κλιματικής αλλαγής, περιβάλλοντος και μεταφορών	10/2021	40.000
	3. Δράσεις κοινωνικών υποδομών (υγείας-πρόνοιας και παιδείας)	10/2021	26.000
	4. Δράσεις Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης	10/2021	32.000
	5. Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας	10/2021	-
14	3^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και Έκθεση Σύνοψης των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων	03/2022 09/2022	83.000
15	3 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	10/2022	22.000

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Σχεδίου Αξιολόγησης και των εμπεριεχομένων σε αυτό αξιολογήσεων, με εξαίρεση την εκ των προτέρων αξιολόγηση η οποία έχει ήδη ολοκληρωθεί, ανέρχεται στο ποσό των **405.000** ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.

4.2 Χρονοδιάγραμμα Αξιολογήσεων

Αξιολόγηση	Ημερομηνία Ολοκλήρωσης	2015				2016				2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023			
		1ο q	2ο q	3ο q	4ο q	1ο q	2ο q	3ο q	4ο q	1ο q	2ο q	3ο q	4ο q	1ο q	2ο q	3ο q	4ο q	1ο q	2ο q	3ο q	4ο q	1ο q	2ο q	3ο q	4ο q	1ο q	2ο q	3ο q	4ο q	1ο q	2ο q	3ο q	4ο q				
1	Εκ-ante Αξιολόγηση του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020					→	→	→	→																												
2	1 ^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020					→	→	→	→																												
3	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (9i, 9iii)					→	→	→	→																												
4	1 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020					●	→	→	→	→	→	→	→	●																							
5	Αξιολόγηση επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας (9iii)									→	→	→	→																								
6	2 ^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020									→	→	→	→																								
7	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων Ειδικής Αγωγής (9iii)									→	→	→	→																								
8	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δομών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, κ.α.)									→	→	→	→																								
9	2 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020													●	→	→	→																				
10	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων καθολικής πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας (9iv)																	→	→	→	→																
11	Αξιολόγηση Επιπτώσεων Δράσεων ΕΚΤ																																				
	1. Ολοκληρωμένα προγράμματα μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (9i)																					→	→	→	→												
	2. Δράσεις Κοινωνικής Οικονομίας (9v)																					→	→	→	→												
12	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (που συμβάλουν στην RIS3) (8iii)																					→	→	→	→												
13	Θεματικές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων																																				
	1. Δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης και επιχειρηματικότητας																					→	→	→	→												
	2. Δράσεις κλιματικής αλλαγής, περιβάλλοντος και μεταφορών																					→	→	→	→												
	3. Δράσεις κοινωνικών υποδομών (υγείας-πρόνοιας και παιδείας)																					→	→	→	→												
	4. Δράσεις Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης																					→	→	→	→												
	5. Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας																					→	→	→	→												
14	3 ^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και Έκθεση Σύνοψης των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων																									●				●							
15	3 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020																																				

- Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης (ΕΕΥ 2016 έως ΕΕΥ 2023)
- Συνοπτική Έκθεση Σύνοψης των Αξιολογήσεων
- ◆ Έκθεση Προόδου για την επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (31/8/2017 και 31/8/2019)

Οι Αξιολογήσεις του Προγράμματος είναι χρονικά καταναμημένες έτσι ώστε να ικανοποιούν τα ορόσημα αναφοράς που σχετίζονται με τις ΕΕΥ 2017, 2019 και 2022.

Οι Αξιολογήσεις Εφαρμογής θα τροφοδοτήσουν με δεδομένα ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα της υλοποίησης του Προγράμματος.

Οι Θεματικές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ) (αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, επιπτώσεις) τοποθετούνται χρονικά προς το τέλος της υλοποίησης του Προγράμματος. Οι αξιολογήσεις αυτές θα τροφοδοτήσουν με δεδομένα ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα του σχεδιασμού και της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

ΜΕΡΟΣ Β: Ανάλυση Αξιολογήσεων

4.3 Ανάλυση Αξιολογήσεων

4.3.1 Παρουσίαση των Αξιολογήσεων

4.3.1.1 Εκ των προτέρων Αξιολόγηση του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020

Στόχος της εκ των προτέρων αξιολόγησης ήταν η βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού του Προγράμματος. Πραγματοποιήθηκε υπό την ευθύνη της ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014.

Βασικό χαρακτηριστικό της ήταν ότι αποτελεί διαδραστική και επαναληπτική διαδικασία σε σχέση με το σχεδιασμό του Προγράμματος, με το Σύμβουλο Αξιολόγησης (Σ.Α.) να διατυπώνει σταδιακά αξιολογικές κρίσεις αναφορικά με το σχεδιασμό του ΕΠ, ώστε οι αρμόδιες αρχές για το σχεδιασμό (ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020, Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος, Περιφέρεια) να είναι σε θέση να τις λαμβάνουν υπόψη κατά τα επόμενα διαδοχικά σχέδια των εγγράφων προγραμματισμού που καταρτίζουν.

Τα βασικά **ερωτήματα** της αξιολόγησης ήταν τα ακόλουθα:

- αξιολόγηση της στρατηγικής του προγράμματος
- αξιολόγηση του συστήματος δεικτών, του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης
- αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών
- αξιολόγηση της συνεισφοράς του προγράμματος στη στρατηγική «Ευρώπη 2020»
- στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση

Η Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (Σ.Π.Ε.) είναι μία διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός σχεδίου ή προγράμματος η οποία περιλαμβάνει την εκπόνηση στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.), τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων, τη συνεκτίμηση της Σ.Μ.Π.Ε. και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων κατά τη λήψη απόφασης καθώς και την ενημέρωση σχετικά με την απόφαση αυτή.

Μεθοδολογικά ακολουθήθηκε η βιβλιογραφική έρευνα, η δευτερογενής ανάλυση, η ανάλυση λογικού πλαισίου, η ανάλυση στοιχείων δεικτών εκρών και αποτελέσματος του συστήματος παρακολούθησης της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, η στατιστική ανάλυση, η ανάλυση της εσωτερικής και εξωτερικής συνοχής του προγράμματος, η ανάλυση SMART και γενικότερα τα οριζόμενα από το άρθρο 48 του Σχεδίου Κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΣ, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ.

Δεδομένα προήλθαν από τη δομή και οργάνωση των επιλεγέντων θεματικών στόχων, επενδυτικών προτεραιοτήτων και ειδικών στόχων του Προγράμματος, το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο, το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης και τις ανά χώρα συστάσεις, δυνάμει του άρθρου 121 παράγραφος 2 της Συνθήκης καθώς και με τις συστάσεις του Συμβουλίου που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 148 παράγραφος 4 της Συνθήκης, τη χρηματοδοτική κατανομή και το σύστημα δεικτών του ΕΠ που εξυπηρετούν τη Στρατηγική και το όραμα της Περιφέρειας.

Η αξιολόγηση εκπονήθηκε από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία. Ο Π/Υ της αξιολόγησης ανήλθε στα 135.300 ευρώ.

4.3.1.2 1^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020

Λογική της αξιολόγησης: Με δεδομένο ότι έχει παρέλθει ένα ικανό χρονικό διάστημα από την έγκριση και την έναρξη εφαρμογής του ΕΠ και ακόμα μεγαλύτερο από την έναρξη του σχεδιασμού του είναι αναγκαίο να εξεταστεί η ορθότητα του σχεδιασμού του ΕΠ στις παρούσες συνθήκες, καθώς και η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησής του ώστε να βελτιωθεί η ποιότητά της.

Στόχος της 1ης αξιολόγησης εφαρμογής είναι η αποτίμηση / αξιολόγηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 (με έμφαση στη συνάφεια και στη Λογική της Παρέμβασης - intervention logic-, ενόψει ενδεχόμενης αναθεώρησης του ΕΠ). Παράλληλα, **σκοπός** της αξιολόγησης είναι να εκτιμηθεί:

- η συνάφεια των παρεμβάσεων του ΠΕΠ σε σχέση με τις διαπιστωθείσες ανάγκες και τους στόχους του προγράμματος,
- κατά πόσον όλες οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις υλοποιούνται αποτελεσματικά,
- κατά πόσον όλες οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις υλοποιούνται αποδοτικά σε σχέση με το κόστος,
- η συνεισφορά των ΕΔΕΤ στους στόχους του προγράμματος,

Τα ευρήματα της αξιολόγησης που σχετίζονται με τα αξιολογικά ερωτήματα (βλέπε κατωτέρω) θα αξιοποιηθούν για τη βελτίωση της ποιότητας της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Αντικείμενο είναι α) η επιβεβαίωση της ορθότητας του σχεδιασμού και ιδιαίτερα της ορθότητας της λογικής της παρέμβασης του Προγράμματος και β) η αξιολόγηση της εφαρμογής για τη βελτίωση της απόδοσης και την καθοδήγηση μελλοντικών παρεμβάσεων. Έμφαση θα δοθεί στους τομείς παρέμβασης και στους δείκτες που συνδέονται με το Πλαίσιο Επίδοσης. Ειδικά για την Περιφερειακή RIS3, λαμβάνοντας υπόψη ότι η συγκεκριμένη παρέμβαση – στρατηγική, υλοποιείται για πρώτη φορά σε περιφερειακό επίπεδο, απαιτείται να εξετασθεί ο τρόπος υλοποίησης και διαχείρισης, ώστε κατά τα πρώτα στάδια εφαρμογής, να υπάρχει δυνατότητα ανάδρασης και αναθεώρησης. Η αξιολόγηση αυτή δύναται να συνδεθεί και με αναθεώρηση της Περιφερειακής RIS3. Θα αξιολογηθεί η συνάφεια, η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα όλων των κατηγοριών έργων και διακριτά των τμηματοποιημένων (phasing) και των μεταφερομένων έργων.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- η συνάφεια των παρεμβάσεων του προγράμματος
- η αποτελεσματικότητα της υλοποίησης
- η αποδοτικότητα της υλοποίησης

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Συνάφεια

- Οι παρεμβάσεις του ΠΕΠ αντιμετωπίζουν τις σημαντικότερες ανάγκες;
- Οι παρεμβάσεις του ΠΕΠ συνάδουν με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί;
- Κατά πόσο και πώς η ανάγκη για υλοποίηση κατά την περίοδο 2014-2020 έργων που είχαν σχεδιαστεί την περίοδο 2007-2013, επηρέασε τη λογική παρέμβασης του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας;);
- Ποιος ο βαθμός συνάφειας των τμηματοποιημένων και μεταφερόμενων έργων με τους ειδικούς στόχους των αντίστοιχων επενδυτικών προτεραιοτήτων; Υπήρχαν εναλλακτικά έργα, τα οποία θα εξυπηρετούσαν καλύτερα αυτούς τους ειδικούς στόχους;.

Αποτελεσματικότητα

- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του Προγράμματος σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;
- σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελέσματος;

Αποδοτικότητα

- οι δράσεις που υλοποιήθηκαν ήταν αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;
- ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση του ΕΠ;

Ερωτήματα αξιολόγησης που αφορούν περισσότερα από ένα κριτήρια αξιολόγησης

- πόσο αποτελεσματικά υλοποιούν δράσεις οι δικαιούχοι του Προγράμματος;
- πόσο αποτελεσματική είναι η διαχείριση του Προγράμματος;
- ποια η καταλληλότητα του συστήματος δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;
- ποια η επιτυχία της εφαρμογής των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας;
- ποια η συνάφεια με άλλους άξονες του προγράμματος και η συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα;
- απαιτείται αναθεώρηση του Προγράμματος; Απαιτούνται βελτιωτικές παρεμβάσεις, και αν ναι, σε ποιο επίπεδο;

Ως **μέθοδοι** θα χρησιμοποιηθούν η βιβλιογραφική έρευνα, η δευτερογενής ανάλυση, η ανάλυση στοιχείων δεικτών εκροών και αποτελέσματος του συστήματος παρακολούθησης, η στατιστική ανάλυση και η ανάλυση

των στοιχείων διαχείρισης των παρεμβάσεων. Θα χρησιμοποιηθεί επίσης η Logical Framework Analysis. Ειδικότερα:

Συνάφεια: Θα επανεξεταστεί η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης που περιγράφεται στο Πρόγραμμα με την υποστήριξη στατιστικών στοιχείων που αφορούν τα εξής πεδία: α) οικονομία και επιχειρηματικότητα, β) υποδομές και περιβάλλον και γ) κοινωνική ένταξη και απασχόληση. Με τον τρόπο αυτό θα εντοπισθούν οι σημαντικότερες ανάγκες. Στη συνέχεια με την εφαρμογή της ανάλυσης λογικού πλαισίου (Logical Framework Analysis) θα εξεταστεί η συνάφεια της παρέμβασης με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες.

Αποτελεσματικότητα: Θα συγκεντρωθούν όλα τα στοιχεία που αφορούν την υλοποίηση του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου του ΠΕΠ σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων. Τα στοιχεία αυτά θα συγκριθούν με τους αντίστοιχους στόχους που είχαν τεθεί αρχικά. Θα υπολογιστούν οι δείκτες αποτελεσματικότητας για όλες τις εκφορές. Σε περιπτώσεις σημαντικών αποκλίσεων θα γίνει προσπάθεια για την αιτιολόγηση αυτών και τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.

Αποδοτικότητα: Θα συσχετιστεί το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες με τη βοήθεια των δεικτών αποδοτικότητας. Οι τιμές αυτές θα συγκριθούν με τα αντίστοιχα προγραμματικά μεγέθη. Από τη σύγκριση αυτή θα εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την ορθότητα των μοναδιαίων κοστών που είχαν ληφθεί υπόψη κατά τη φάση του σχεδιασμού του ΠΕΠ και θα γίνει η σχετική αναθεώρησή τους.

Με βάση τα συμπεράσματα της ανωτέρω ανάλυσης θα εξαχθούν συμπεράσματα για το αν είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι του ΠΕΠ με τους διατιθέμενους πόρους.

Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Τα **δεδομένα** για την αξιολόγηση διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: α) Στοιχεία για την υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια (στα πεδία που προαναφέρθηκαν) και β) στοιχεία υλοποίησης του προγράμματος δηλαδή δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων και χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ.

Πηγές στοιχείων: Για την πρώτη κατηγορία δεδομένων κύρια πηγή στοιχείων είναι κυρίως η ΕΛΣΤΑΤ ενώ θα αξιοποιηθούν και στοιχεία / εκθέσεις άλλων έγκυρων φορέων όπως το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Για τη δεύτερη κατηγορία στοιχείων, πηγή είναι το σύστημα παρακολούθησης του Προγράμματος (τα σχετικά δεδομένα καταχωρούνται στο ΟΠΣ).

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 30.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης τον Απρίλιο του 2017.

4.3.1.3 Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (9i, 9iii)

Για τις δράσεις εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, και τη συμβολή στους ειδικούς στόχους των επενδυτικών προτεραιοτήτων 9i και 9iii, θα διενεργηθεί σχετική μελέτη με τίτλο «Οριζόντια αξιολόγηση των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στο ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ και στα ΠΕΠ» από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ, η οποία θα συμπεριληφθεί στο Σχέδιο Αξιολόγησης του ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ. Η μελέτη σχεδιάζεται να διενεργηθεί σε συνεργασία με τις ΕΥΔ των Περιφερειακών ΕΠ, και θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία και επιπτώσεις της παρέμβασης.

Ο δείκτης αποτελέσματος που θα αποτιμηθεί είναι: *T2019-Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης εντός 6 μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.*

Η αξιολόγηση εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί τον Απρίλιο του 2017.

4.3.1.4 1^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020

Λογική της αξιολόγησης: Η πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΕΠ το καλοκαίρι του 2015, αποτελεί βασική μέριμνα της ΕΥΔ και για το λόγο αυτό θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης.

Αντικείμενο είναι η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας, ειδικά σε ότι αφορά στην προβολή και αναγνωρισιμότητα του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και του ρόλου - συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος. Βασική επιδίωξη της αξιολόγησης είναι η βελτίωση της ποιότητας υλοποίησης των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας.

Κριτήριο της αξιολόγησης είναι η καταλληλότητα, αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας.

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Καταλληλότητα

- ποιος ο βαθμός οργάνωσης και η καταλληλότητα του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας;
- πόσο στοχευμένες είναι οι δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας;
- ποιες οι πηγές πληροφόρησης πράξεων και προγραμμάτων του ΕΣΠΑ

Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα

- πόσο αποτελεσματικά και αποδοτικά υλοποιήθηκαν οι δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας;
- πόσο επαρκής είναι η ενημέρωση σχετικά με τις πράξεις;

Ως **μέθοδος** θα χρησιμοποιηθεί η αποτίμηση ενεργειών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας, με δευτερογενή ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και η αποδελτίωση σχετικών υφιστάμενων ερευνών .

Δεδομένα της αξιολόγησης θα αποτελέσουν οι δείκτες εκρών και αποτελέσματος των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας τα αντίστοιχα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ, και οι στόχοι και οι δράσεις του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας,.

Πηγές στοιχείων θα αποτελέσουν το Σχέδιο Επικοινωνίας και Δημοσιότητας, το ΟΠΣ και οι φάκελοι των σχετικών δράσεων που τηρεί η ΕΥΔ.

Η αξιολόγηση προβλέπεται να εκπονηθεί εσωτερικά από την ΕΥΔ του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της ανεξαρτησίας των αξιολογητών (ενότητα 3.3.) με εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης τον Απρίλιο του 2017.

4.3.1.5 Αξιολόγηση επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας (9iii)

Για τις δράσεις των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας και τη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους της επενδυτικής προτεραιότητας 9ii, θα διενεργηθεί σχετική αξιολογητική μελέτη που θα αξιολογήσει τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και του ΕΠΜΔΤ για την προγραμματική περίοδο 2014-20, με στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, που αφορούν συμβουλευτικά κέντρα για υποστήριξη γυναικών θυμάτων βίας, ξενώνες φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας και των παιδιών τους, λειτουργία της Τηλεφωνικής Γραμμής Υποστήριξης SOS εθνικής εμβέλειας, καθώς και συμπληρωματικές – υποστηρικτικές δράσεις προς τις παραπάνω δομές.

Σκοπός της προτεινόμενης αξιολόγησης είναι, η αξιολόγηση των πράξεων που σχεδιάστηκαν για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020, ώστε να διερευνηθεί η συμβολή της παρέμβασης στον αντίστοιχο Ειδικό Στόχο των Θεματικών Στόχων 9 στα ΠΕΠ και 11i στο ΕΠΜΔΤ αντίστοιχα. Η χρηματοδότηση των δαπανών λειτουργίας του Δικτύου των δομών (συμβουλευτικά κέντρα, ξενώνες, τηλεφωνική γραμμή SOS) καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών θα διαρκέσει 3 έτη, με ενδιάμεση αξιολόγηση τους στους 18 μήνες με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου έργου.

Συγκεκριμένα θα αξιολογηθούν οι πράξεις α) λειτουργίας κέντρων συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε τοπικό επίπεδο (ΟΤΑ) β) λειτουργίας κέντρων συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε Περιφερειακό επίπεδο(ΚΕΘΙ) γ) λειτουργίας των δομών και υπηρεσιών τοπικής αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών για την καταπολέμηση της βίας/λειτουργίας ξενώνων φιλοξενίας (ΟΤΑ) δ) αναβάθμιση ξενώνων για γυναίκες –θύματα βίας (ΕΚΚΑ).

Αντίστοιχα θα αξιολογηθεί η πράξη «οριζόντιες παρεμβάσεις εθνικής εμβέλειας» με στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του ΕΠΜΔΤ 2014-2020 και μεταξύ άλλων αφορά στη λειτουργία της τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης SOS καθώς και σε δράσεις εποπτείας και παρακολούθησης του Δικτύου των Δομών στο πλαίσιο ενίσχυσης της πολιτικής ισότητας των φύλων.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- Αποτελεσματικότητα (συμβολή των πράξεων στην επίτευξη των τεθέντων στόχων/δεικτών).
- Αποδοτικότητα.
- Συνάφεια, με άλλες δράσεις, τομεακές και εθνικές πολιτικές για την καταπολέμηση της φτώχειας.
- Συνοχή.
- Προστιθέμενη αξία.

Βασικά ερωτήματα αξιολόγησης

Αποτελεσματικότητα

- Πώς και σε ποιο βαθμό η λειτουργία των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας συνέβαλε στην επίτευξη των ειδικών στόχων των Θεματικών Στόχων 9 και 11;
- Προσεγγίστηκαν οι συγκεκριμένες ομάδες-στόχοι όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί;
- Ποια ήταν η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών;
- Ποιοι από τους τύπους των παρεμβάσεων ήταν οι πιο αποτελεσματικοί, για ποιες ομάδες και σε ποιο πλαίσιο;

Αποδοτικότητα

- Ποιο ήταν το μοναδιαίο κόστος ανά πράξη;
- Πόσο αποδοτικές ήταν οι πράξεις της παρέμβασης σε όρους ανάλυσης κόστους – οφέλους (cost – effectiveness).

Συνάφεια

- Οι ειδικοί στόχοι των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας στο πλαίσιο των ΠΕΠ και του ΕΠΜΔΤ είναι συμβατοί με άλλες δράσεις, τομεακές και εθνικές πολιτικές στο πλαίσιο των οποίων υλοποιείται η παρέμβαση;

Προστιθέμενη αξία

- Σε ποιο βαθμό οι υποστηριζόμενες περιφερειακές παρεμβάσεις εντάχτηκαν σε εθνικές πολιτικές; Σε ποιο βαθμό διευρύνθηκαν οι προσφερόμενες υπηρεσίες και βελτιώθηκε η λειτουργία των δομών σε σχέση με τις πιλοτικές δράσεις της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου;

Επιπτώσεις

- Σε ποιο βαθμό οι δομές υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας παρείχαν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες προς τις γυναίκες ωφελούμενες των δράσεων;
- Σε ποιο βαθμό οι δομές για την καταπολέμηση της βίας συνέβαλαν στην προώθηση των ωφελούμενων στην απασχόληση;

Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί θα περιέχει συνδυασμό ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων αξιολόγησης, όπως δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων/ πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focusgroups) ή casestudies. Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων θα χρησιμοποιηθεί η theory based analysis.

Ως προς τα **δεδομένα** θα προκύψουν:

- α) από στοιχεία που θα συλλέξουν οι δικαιούχοι από την ενημερωμένη Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων (database) της ΓΓΙΦ και του ΚΕΘΙ,
- β) από τους δείκτες εκροών/ αποτελέσματος:
- 05502 Αριθμός υποστηριζόμενων δομών.
  - 05503 Αριθμός επωφελούμενων των υποστηριζόμενων δομών.
  - CO21 Αριθμός έργων αφιερωμένων στη βιώσιμη συμμετοχή και την πρόοδο των γυναικών στην απασχόληση.
  - CO22 Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.
  - 05504 Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες
- γ) από τη μελέτη αποτίμησης των Δομών για την λειτουργία των ξενώνων και συμβουλευτικών κέντρων γυναικών θυμάτων βίας που διενήργησε η ΕΕΤΑΑ για τις δράσεις της προγραμματικής περιόδου 2007-13.

Η αξιολόγηση θα διενεργηθεί από την ΕΥΣΕΚΤ σε συνεργασία με την ΕΥ ΕΠΜΔΤ σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ, και θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία της παρέμβασης.

Η αξιολόγηση αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούλιο του 2018.

4.3.1.6 2^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020

Λογική της αξιολόγησης: Δύο έτη μετά τη 1η Αξιολόγηση εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 και εν όψει των αυξημένων απαιτήσεων της Έκθεσης Υλοποίησης Έτους 2018 (υποβάλλεται το 2019) είναι αναγκαίο να επανεξεταστεί η ορθότητα του σχεδιασμού του ΠΕΠ στις νέες συνθήκες, καθώς και η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησής του ώστε να βελτιωθεί η ποιότητά της. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστεί η συμβολή του Προγράμματος στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020.

Στόχος της 2ης αξιολόγησης εφαρμογής είναι η αποτίμηση / αξιολόγηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 καθώς η αξιολόγηση της ορθότητας της Λογικής της Παρέμβασης –(intervention logic), ενόψει ενδεχόμενης αναθεώρησης του ΕΠ. Παράλληλα, **σκοπός** της αξιολόγησης είναι να εκτιμηθεί:

- η συνάφεια των παρεμβάσεων του ΠΕΠ σε σχέση με τις διαπιστωθείσες ανάγκες και τους στόχους του προγράμματος,
- κατά πόσον όλες οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις υλοποιούνται αποτελεσματικά,
- κατά πόσον όλες οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις υλοποιούνται αποδοτικά σε σχέση με το κόστος,
- η συνεισφορά των ΕΔΕΤ στους στόχους του Προγράμματος,
- η συμβολή του Προγράμματος στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020

Τα ευρήματα της αξιολόγησης που σχετίζονται με τα αξιολογικά ερωτήματα (βλέπε κατωτέρω) θα αξιοποιηθούν για τη βελτίωση της ποιότητας της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Αντικείμενο είναι η αξιολόγηση της εφαρμογής για τη βελτίωση της απόδοσης στο μεσοδιάστημα της εφαρμογής του Προγράμματος καθώς και για την υποστήριξη της περαιτέρω εξειδίκευσης ή τον ενδεχόμενο επανασχεδιασμό των παρεμβάσεων. Έμφαση θα δοθεί στους τομείς παρέμβασης και στους δείκτες που συνδέονται με το Πλαίσιο Επίδοσης. Θα εξεταστεί επίσης η συμβολή του Προγράμματος στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020.

Ειδικότερο αντικείμενο, λόγω της σημασίας τους για τη συνολική στρατηγική του Προγράμματος, είναι η επισταμένη αξιολόγηση της εφαρμογής, της Περιφερειακής RIS3, των παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΟΧΑ), των δράσεων στους τομείς της επιχειρηματικότητας, της κλιματικής αλλαγής, του περιβάλλοντος και των μεταφορών, των κοινωνικών υποδομών και της κοινωνικής ένταξης. Σε ότι αφορά στο ΕΚΤ, περιλαμβάνεται επίσης η αξιολόγηση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 8iii, του Ειδ. Στόχου «Ενίσχυση

της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας» καθώς επίσης και της συνδρομής στις παρεμβάσεις της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης. Σημειώνεται ότι θα αξιολογηθεί η συνάφεια, η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα όλων των κατηγοριών έργων και διακριτά των τμηματοποιημένων (phasing) και των μεταφερομένων έργων.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- καταλληλότητα του σχεδιασμού

Βασικά ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα

- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του Προγράμματος σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων;
- σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκρών και αποτελέσματος;
- η διαχείριση του Προγράμματος υπήρξε αποτελεσματική;
- ποια η επιτυχία της εφαρμογής των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας;
- ποια η συνεισφορά του Προγράμματος στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»;

Αποδοτικότητα

- οι δράσεις που υλοποιήθηκαν ήταν αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;
- ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση του ΕΠ;

Συνάφεια και καταλληλότητα σχεδιασμού

- Οι παρεμβάσεις του ΠΕΠ αντιμετωπίζουν τις σημαντικότερες ανάγκες;
- Οι παρεμβάσεις του ΠΕΠ συνάδουν με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί;
- Κατά πόσο και πώς η ανάγκη για υλοποίηση κατά την περίοδο 2014-2020 έργων που είχαν σχεδιαστεί την περίοδο 2007-2013, επηρέασε τη λογική παρέμβασης του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας;).
- Ποιος ο βαθμός συνάφειας των τμηματοποιημένων και μεταφερόμενων έργων με τους ειδικούς στόχους των αντίστοιχων επενδυτικών προτεραιοτήτων; Υπήρχαν εναλλακτικά έργα, τα οποία θα εξυπηρετούσαν καλύτερα αυτούς τους ειδικούς στόχους;.
- ποια η καταλληλότητα του συστήματος δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων;
- απαιτείται αναθεώρηση ώστε να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα; Απαιτούνται βελτιωτικές παρεμβάσεις, και αν ναι, σε ποιο επίπεδο;

Ειδικά ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης μπορεί ενδεικτικά να είναι (καλύπτοντας το σύνολο των ΑΠ και των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων):

- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή του ΕΠ στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή των δράσεων του ΕΠ στους τομείς του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας και της Κλιματικής Αλλαγής;
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή των δράσεων του ΕΠ στον τομέα των μεταφορών;
- ποια η πρόοδος της εφαρμογής των παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΟΧΑ) αλλά και αυτών για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη; Σε ποιο βαθμό επιτυγχάνεται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας των ΟΧΕ;
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή του ΕΠ στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και Καταπολέμηση της Φτώχειας
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή των δράσεων του ΕΠ ως προς κοινωνικές υποδομές και τις υποδομές υγείας και εκπαίδευσης;
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή του ΕΠ στην ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής καινοτομίας;
- πώς κρίνεται η συμμετοχή των εταίρων στην εφαρμογή του Προγράμματος;
- πόσο αποτελεσματικά υλοποιούν δράσεις οι δικαιούχοι του Προγράμματος;
- ποια η συμβολή των μέτρων στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την πρόληψη των διακρίσεων, ιδίως την προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρίες,

- με βάση τα ανωτέρω φαίνεται να επιτυγχάνονται οι στόχοι του πλαισίου επίδοσης για το 2018;

Η αξιολόγηση αφορά όλους τους ΑΠ του Προγράμματος, καθώς και το σύνολο των ειδικών στόχων και επενδυτικών του προτεραιοτήτων, και θα ικανοποιεί όλες τις απαιτήσεις της Ετήσιας Έκθεσης του 2019.

Ως **μέθοδοι** θα χρησιμοποιηθούν η βιβλιογραφική έρευνα, η δευτερογενής ανάλυση, η ανάλυση στοιχείων δεικτών εκροών και αποτελέσματος του συστήματος παρακολούθησης, η στατιστική ανάλυση και η ανάλυση των στοιχείων διαχείρισης των παρεμβάσεων. Θα χρησιμοποιηθεί επίσης η Logical Framework Analysis..
Ειδικότερα:

Συνάφεια: Θα επανεξεταστεί η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης που περιγράφεται στο Πρόγραμμα με την υποστήριξη στατιστικών στοιχείων που αφορούν τα εξής πεδία: α) οικονομία και επιχειρηματικότητα, β) υποδομές και περιβάλλον και γ) κοινωνική ένταξη και απασχόληση. Με τον τρόπο αυτό θα εντοπισθούν οι σημαντικότερες ανάγκες. Στη συνέχεια με την εφαρμογή της ανάλυσης λογικού πλαισίου (Logical Framework Analysis) θα εξεταστεί η συνάφεια της παρέμβασης με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες.

Αποτελεσματικότητα: Θα συγκεντρωθούν όλα τα στοιχεία που αφορούν την υλοποίηση του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου του ΠΕΠ σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων. Τα στοιχεία αυτά θα συγκριθούν με τους αντίστοιχους στόχους που είχαν τεθεί αρχικά. Θα υπολογιστούν οι δείκτες αποτελεσματικότητας για όλες τις εκροές. Σε περιπτώσεις σημαντικών αποκλίσεων θα γίνει προσπάθεια για την αιτιολόγηση αυτών και τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.

Αποδοτικότητα: Θα συσχετιστεί το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες με τη βοήθεια των δεικτών αποδοτικότητας. Οι τιμές αυτές θα συγκριθούν με τα αντίστοιχα προγραμματικά μεγέθη. Από τη σύγκριση αυτή θα εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την ορθότητα των μοναδιαίων κοστών που είχαν ληφθεί υπόψη κατά τη φάση του σχεδιασμού του ΠΕΠ και θα γίνει η σχετική αναθεώρησή τους.

Με βάση τα συμπεράσματα της ανωτέρω ανάλυσης θα εξαχθούν συμπεράσματα για το αν είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι του ΠΕΠ με τους διατιθέμενους πόρους.

Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Δεδομένα της αξιολόγησης θα αποτελέσουν οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος του ΕΠ, χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ, στοιχεία δευτερογενούς έρευνας για την ΟΧΕ και την RIS, στοιχεία ενδεχόμενων μελετών για εξειδίκευση των παρεμβάσεων, και οι δείκτες της Στρατηγικής Ευρώπη 2020. Όσον αφορά την αξιολόγηση της συνάφειας και της καταλληλότητας σχεδιασμού θα συλλεχθούν στοιχεία για την υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια (στα πεδία που προαναφέρθηκαν)

Πηγές στοιχείων: Όσον αφορά την υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια, κύρια πηγή στοιχείων είναι κυρίως η ΕΛΣΤΑΤ ενώ θα αξιοποιηθούν και στοιχεία / εκθέσεις άλλων έγκυρων φορέων όπως το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Για τα λοιπά στοιχεία πηγές είναι το σύστημα παρακολούθησης του Προγράμματος (τα σχετικά δεδομένα καταχωρούνται στο ΟΠΣ και οι σχετικές μελέτες (βλέπε δεδομένα)..

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 50.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης το Φεβρουάριο του 2019.

4.3.1.7 Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων Ειδικής Αγωγής (9iii)

Για τις δράσεις εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και τη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους της επενδυτικής προτεραιότητας 9iii, θα διενεργηθεί σχετική αξιολογητική μελέτη «Αξιολόγηση δράσεων Ειδικής Αγωγής: 1) Εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες 2) Ανάπτυξης Υποστηρικτικών Δομών για την Ένταξη και Συμπερίληψη στην Εκπαίδευση των Μαθητών με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και δράσεων» από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ στο πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ.

Η μελέτη σχεδιάζεται να διενεργηθεί σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ, θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία της παρέμβασης.

Η αξιολόγηση αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Φεβρουάριο του 2019.

4.3.1.8 Αξιολόγηση επιπτώσεων των δομών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, κ.α.)

Σκοπός είναι, η αξιολόγηση των ανωτέρω παρεμβάσεων ώστε να διερευνηθεί η συμβολή τους στον αντίστοιχο Ειδικό Στόχο του Θεματικού Στόχου 9. Καθώς η συγχρηματοδότηση των δομών προβλέπεται καταρχήν για περιορισμένο χρονικό διάστημα (1-3 έτη), οι δομές κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, ΚΗΦΗ, ΚΔΗΦ/ΜΕΑ, κ.α.) θα αξιολογηθούν προκειμένου να εξεταστεί και η δυνατότητα ανασχεδιασμού τους για το υπόλοιπο της προγραμματικής περιόδου.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- προστιθέμενη αξία
- επιπτώσεις στην απασχόληση, κοινωνική συνοχή, επιχειρηματικότητα και τοπική ανάπτυξη

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα

- κατά πόσο οι διαδικασίες και το οργανωτικό σχήμα για το σχεδιασμό, την επιλογή των παρεμβάσεων, την υλοποίηση και τη διαχείριση αυτών συνέβαλε στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων;
- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων όσον αφορά τους δείκτες εισροών (προϋπολογισμοί – δαπάνες) και εκροών σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων;
- ποια η σχέση του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες; Υπάρχουν αποκλίσεις και πού σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη που είχαν ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό; Υπάρχουν αποκλίσεις από τα αρχικά μοναδιαία κόστη; Πώς πρέπει να διαφοροποιηθούν αυτά;
- θα μπορούσαν να έχουν επιτευχθεί καλύτερα αποτελέσματα με τους ίδιους πόρους ή τα ίδια με λιγότερους;
- ποιο ήταν το μοναδιαίο κόστος ανά πράξη;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησής τους;

Συνάφεια

- κατά πόσο ο σχεδιασμός και η ιεράρχηση των παρεμβάσεων των προγραμμάτων ήταν ο πλέον κατάλληλος με κριτήρια όπως η αντιμετώπιση σημαντικών αναγκών των ομάδων στόχου;
- προσεγγίστηκαν οι συγκεκριμένες ομάδες-στόχοι στις οποίες απευθυνόταν η δράση σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό;
- Ποια η διατηρησιμότητα των αποτελεσμάτων των παρεχόμενων υπηρεσιών;

Προστιθέμενη αξία

- ποια η προστιθέμενη αξία από την υλοποίηση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα τους;
- ποια η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων σε τοπικό επίπεδο;
- ποια η διατηρησιμότητα των αποτελεσμάτων;

Επιπτώσεις

- ποια ήταν η συνεισφορά των Κέντρων Κοινότητας και των Δομών στην κοινωνική ενσωμάτωση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και ειδικότερα των αστέγων και των ατόμων ευρισκόμενων σε κατάσταση φτώχειας;
- σε ποιο βαθμό συνεισέφεραν οι Κοινωνικές Δομές Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας στην ανάπτυξη δικτύων κοινωνικής ασφάλειας μέσω της σύνδεσης, συνεργασίας, συνέργειας και

συμπληρωματικότητας με δομές αντιμετώπισης της φτώχειας και με προγράμματα κοινωνικής προστασίας που υλοποιούνταν παράλληλα;

- ποια ήταν η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών;
- ποιοι από τους τύπους των παρεμβάσεων ήταν οι πιο αποτελεσματικοί, για ποιες ομάδες και σε ποιο πλαίσιο;
- ποιο το ευρύτερο κοινωνικό όφελος και οι επιπτώσεις σε τοπικό επίπεδο;

Η **μέθοδος** που θα χρησιμοποιηθεί είναι η δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων, πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups) ή μελέτες περίπτωσης (case studies).

Ως προς τα **δεδομένα** η αξιολόγηση θα αξιοποιήσει πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία, το σύνολο των δεικτών εκρών και αποτελέσματος των σχετικών παρεμβάσεων, οι οποίοι εντάσσονται στους αντίστοιχους θεματικούς στόχους και χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ. Δεδομένα θα προκύψουν ακόμη από ενδεχόμενες μελέτες για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων. Τα δεδομένα της έρευνας με χρήση ερωτηματολογίων ή ομάδων εστίασης θα προδιαγραφούν στο πλαίσιο των όρων της προκήρυξης προκειμένου να συλλεχθούν από το μελετητή. Τέλος, στοιχεία θα αξιοποιηθούν από την καταγραφή και παρακολούθηση δράσεων και των μικροδεδομένων που έχουν συλλεχθεί κατά τις παρεμβάσεις του Ταμείου.

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 23.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης το δ' τρίμηνο του 2019.

4.3.1.9 2^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020

Λογική της αξιολόγησης: Η πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΕΠ το καλοκαίρι του 2015, αποτελεί βασική μέριμνα της ΕΥΔ και για το λόγο αυτό θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης. Στη 2η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΠΕΠ γίνεται και εκτίμηση των επιπτώσεων των σχετικών δράσεων μέσω ειδικής έρευνας πεδίου.

Αντικείμενό της είναι η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας με στοχευμένη έρευνα πεδίου ειδικά σε ότι αφορά στην προβολή και αναγνωρισιμότητα του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και του ρόλου - συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κριτήριο της αξιολόγησης είναι η αποτίμηση της επιτυχούς ή όχι προβολής και αναγνωρισιμότητας της πολιτικής, του Ε.Π., των πράξεων και του ρόλου των ταμείων και της ΕΕ, υπό το πρίσμα της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, συνάφειας, καταλληλότητας και επιπτώσεων.

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Καταλληλότητα και συνάφεια

- Οι δράσεις δημοσιότητας ικανοποιούν τις ανάγκες για πληροφόρηση και επικοινωνία σε σχέση με τον αριθμό και τα χαρακτηριστικά των ομάδων – στόχου;
- πόσο στοχευμένες είναι οι δράσεις δημοσιότητας;
- ποιος ο βαθμός οργάνωσης και η καταλληλότητα του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας; Υφίσταται ανάγκη αναθεώρησης;
- ποιες οι πηγές πληροφόρησης πράξεων και προγραμμάτων του ΕΣΠΑ

Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα

- πόσο αποτελεσματικά και αποδοτικά υλοποιήθηκαν οι δράσεις επικοινωνίας και δημοσιότητας;

Επιπτώσεις

- πόσο επαρκής είναι η ενημέρωση σχετικά με τις πράξεις;
- ποια η αναγνωρισιμότητα του ΕΣΠΑ, της πολιτικής, του ΕΠ και των πράξεων του και του ρόλου των ταμείων και της Ένωσης;
- ποιος ο βαθμός επίγνωσης και κατανόησης των στόχων των πράξεων του ΕΠ;
- ποια η προσωπική συμμετοχή ή το ενδιαφέρον;
- ποιο το αντιλαμβανόμενο όφελος;

Ως μέθοδοι θα χρησιμοποιηθούν:

- η αποτίμηση των ενεργειών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας
- η δευτερογενής ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και η αποδελτίωση σχετικών υφιστάμενων ερευνών
- οι έρευνες κοινού (ποιοτικές και ποσοτικές)

Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Δεδομένα της αξιολόγησης θα αποτελέσουν οι δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ, χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ, οι στόχοι και οι δράσεις του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας, οι δείκτες εκρών και αποτελέσματος των δράσεων επικοινωνίας και δημοσιότητας, στοιχεία που θα διατεθούν από το Σύμβουλο Δημοσιότητας σχετικά με στοχοθεσία και ειδικές ομάδες στόχο και τα στοιχεία διαχείρισης των σχετικών παρεμβάσεων. Δείκτες επίπτωσης δύναται να αποτελέσουν οι μετρήσιμες αλλαγές βαθμού αναγνωρισιμότητας των ΕΔΕΤ.

Πηγές στοιχείων θα αποτελέσουν το ΟΠΣ, το Σχέδιο Επικοινωνίας και Δημοσιότητας, οι φάκελοι των σχετικών δράσεων που τηρεί η ΕΥΔ και τα παραδοτέα του Συμβούλου Δημοσιότητας

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 23.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης το Μάρτιο του 2019.

4.3.1.10 Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων καθολικής πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας σε τοπικό επίπεδο (9iv)

Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, το Υπουργείο Υγείας, σχεδίασε και πρόκειται να υλοποιήσει εξειδικευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών Υγείας προς το σύνολο του πληθυσμού της χώρας με ιδιαίτερη όμως έμφαση στις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Προτεραιότητα της πολιτικής του Υπουργείου Υγείας είναι η Καθολική Πρόσβαση στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας χωρίς διακρίσεις, σε ανασφάλιστους, οικονομικά αδύναμους κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών με τη δημιουργία δικτύου διεπιστημονικών μονάδων φροντίδας υγείας στους τομείς της ΠΦΥ (ΤΟΠΦΥ) στην Περιφέρεια.

Η Εθνική Στρατηγική προβλέπει τη σταδιακή εφαρμογή της πολιτικής των Τοπικών Μονάδων Υγείας (ΤΟΜΥ) στις Περιφέρειες Αττικής, Κρήτης, Δυτικής Ελλάδας, Ηπείρου και Ανατολικής, Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα σε μεγάλα αστικά κέντρα των περιφερειών αυτών.

Σύμφωνα με την υπό σχεδιασμό παρέμβαση στην ΠΦΥ, η εκτεταμένη ανθρωπιστική κρίση και οι διευρυνόμενες αναπάντητες ανάγκες για φροντίδα υγείας του πληθυσμού ανάγουν σε απόλυτη προτεραιότητα την άμεση υλοποίηση της πρότασης για την ανάπτυξη των δομών της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Η πρόσβαση στις αναδιαρθρωμένες υπηρεσίες ΠΦΥ για τις ομάδες στόχου αποτελεί τον κύριο άξονα της μεταρρύθμισης της ΠΦΥ.

Με πυρήνα και αφετηρία τις υπηρεσίες που θα παρέχονται στις εν λόγω Μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στη γειτονιά, προτείνεται η ανάπτυξη και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου πλέγματος υπηρεσιών υγείας με απώτερο σκοπό να αποτελέσουν τα εργαλεία του επαγγελματία υγείας στη γειτονιά για υψηλού επιπέδου φροντίδα. Τέτοια εργαλεία αποτελούν τα προγράμματα αγωγής και προαγωγής υγείας καθώς και οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

Σκοπός της προτεινόμενης αξιολόγησης είναι, η αξιολόγηση των ανωτέρω παρεμβάσεων που σχεδιάστηκαν για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, και αποτελούν ένα ολοκληρωμένο πλέγμα υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Δημόσιας Υγείας και Ψυχικής Υγείας. Απώτερος στόχος της αξιολόγησης είναι η αποτίμηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή του εν λόγω πλέγματος πολιτικής ΠΦΥ-Δημόσια Υγείας και Ψυχικής Υγείας σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού (Ομάδα Στόχος του Θεματικού Στόχου 9).

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα

- αποδοτικότητα
- συνάφεια, με Εθνική Στρατηγική του τομέα Υγείας και ειδικά με την ΠΦΥ.
- συνοχή εσωτερική ως προς τους στόχους της δράσης, εξωτερική ως προς άλλες παρεμβάσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας
- προστιθέμενη αξία
- επιπτώσεις

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα

- Πώς και σε ποιά βαθμό η στρατηγική του τομέα Υγείας συνέβαλε στην επίτευξη του γενικού στόχου του Θεματικού Στόχου 9;
- Πως διατέθηκαν οι πόροι; Έγινε στόχευση των μειονεκτούντων ατόμων, εκείνων που προέρχονται από περιθωριοποιημένες κοινότητες και εκείνων που εντοπίζονται στην ομάδα Στόχος του ΘΣ9; Προσεγγίστηκαν οι συγκεκριμένες ομάδες-στόχοι όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί;
- Ποια ήταν η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών;
- Ποιοι από τους τύπους των παρεμβάσεων ήταν οι πιο αποτελεσματικοί, για ποιες ομάδες και σε ποιο πλαίσιο;

Αποδοτικότητα

- Ποιο ήταν το μοναδιαίο κόστος ανά πράξη και ανά ομάδα στόχο; (η ανάλυση να περιλαμβάνει και τις υποομάδες στόχου των πράξεων στη βάση του εκπαιδευτικού τους επιπέδου)
- Ποια πράξη ήταν η πιο αποδοτική και σε όρους ανάλυσης κόστους – οφέλους (cost – effectiveness)

Επιπτώσεις

- Υπήρξαν διαρθρωτικές επιπτώσεις;
- Υπήρξαν έως τώρα αλλαγές στις πολιτικές;
- Υπήρξαν ενδεχομένως μη αναμενόμενα αποτελέσματα;

Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί θα περιέχει συνδυασμό ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων αξιολόγησης, όπως βιβλιογραφική έρευνα, ανάλυση στοιχείων δεικτών εκροών και αποτελέσματος του συστήματος παρακολούθησης, στατιστική ανάλυση. Θα υλοποιηθούν προτεινόμενες έρευνες πεδίου. Τα στοιχεία αυτά θα συγκριθούν με τους αντίστοιχους στόχους που είχαν τεθεί αρχικά. Θα υπολογιστούν οι δείκτες αποτελέσματος για όλες τις εκροές. Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων θα χρησιμοποιηθεί η *theory based analysis*.

Ως προς τα **δεδομένα** η ανωτέρω αξιολογική διαδικασία αφορά το σύνολο των δεικτών εκροών, αποτελέσματος και επιπτώσεων που αντιστοιχούν στην παρέμβαση. Στοιχεία πιθανώς θα αποσταλούν από τους προαναφερόμενους κεντρικούς φορείς και τη στατιστική υπηρεσία, όπως και αυτά από την καταγραφή και παρακολούθηση δράσεων και των μικροδεδομένων που έχουν συλλεχθεί κατά τις παρεμβάσεις του Ταμείου. Τα δεδομένα θα είναι προσβάσιμα μέσα από τα συστήματα παρακολούθησης των δικαιούχων, καθώς και στοιχεία που θα προκύψουν από την έρευνα του μελετητή. Σε ό,τι αφορά τη δευτερογενή ανάλυση των στοιχείων για τους δείκτες του προγράμματος θα χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία του ΟΠΣ και οι δείκτες του Ενιαίου Εθνικού Συστήματος Παρακολούθησης Δεικτών.

Ο δείκτης αποτελέσματος που θα αποτιμηθεί είναι: *T2017-Ποσοστό κάλυψης μέσω δράσεων του Health Safety Net επί του γενικού συνόλου των πολιτών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και δεν διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη καθώς και οι λοιποί δείκτες που αναφέρονται στο Δελτίο της Αξιολόγησης*

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία. Θα σταλούν οριζόντιες κατευθύνσεις από την ΕΥΣΕΚΤ, κοινές για όλα τα ΠΕΠ, σε συνεργασία με την επιτελική δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υγείας. Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης είναι ο Δεκέμβριος του 2019.

4.3.1.11 Αξιολόγηση Επιπτώσεων Δράσεων ΕΚΤ

1. Ολοκληρωμένα προγράμματα μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (9i)

Σκοπός είναι η αξιολόγηση της πράξης «Ολοκληρωμένα προγράμματα μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό». Πιο συγκεκριμένα, η προτεινόμενη αξιολόγηση επικεντρώνεται στην αποτίμηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή των παραπάνω Πράξεων σε ότι αφορά την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού που βιώνουν ή κινδυνεύουν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- προστιθέμενη αξία
- επιπτώσεις στην απασχόληση, κοινωνική συνοχή, επιχειρηματικότητα και τοπική ανάπτυξη

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα

- κατά πόσο οι διαδικασίες και το οργανωτικό σχήμα για το σχεδιασμό, την επιλογή των παρεμβάσεων, την υλοποίηση και τη διαχείριση αυτών συνέβαλε στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων;
- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων όσον αφορά τους δείκτες εισροών (προϋπολογισμοί – δαπάνες) και εκροών σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων;
- ποια η σχέση του υλοποιηθέντος φυσικού αντικείμενου με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες; Υπάρχουν αποκλίσεις και πού σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη που είχαν ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό; Υπάρχουν αποκλίσεις από τα αρχικά μοναδιαία κόστη; Πώς πρέπει να διαφοροποιηθούν αυτά;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησης τους;

Συνάφεια

- κατά πόσο ο σχεδιασμός και η ιεράρχηση των παρεμβάσεων των προγραμμάτων ήταν ο πλέον κατάλληλος με κριτήρια όπως η αντιμετώπιση σημαντικών αναγκών σε τοπικό επίπεδο;
- προσεγγίστηκαν οι συγκεκριμένες ομάδες-στόχοι στις οποίες απευθυνόταν η δράση σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό;

Προστιθέμενη αξία

- ποια η προστιθέμενη αξία από την υλοποίηση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα τους;
- ποια η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων σε τοπικό επίπεδο;
- ποια η διατηρησιμότητα των αποτελεσμάτων;

Επιπτώσεις

- ποια ήταν η συνεισφορά των δράσεων στην απασχόληση των μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό;
- ποια ήταν η συνεισφορά των δράσεων στην κοινωνική ενσωμάτωση των μειονεκτούντων ατόμων;
- ποιες συνέργειες αναπτύχθηκαν με άλλες παρεμβάσεις του ΕΠ και με παρεμβάσεις άλλων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ για την μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας;
- ποιοι από τους τύπους των παρεμβάσεων ήταν οι πιο αποτελεσματικοί, για ποιες ομάδες και σε ποιο πλαίσιο;
- θα μπορούσαν να έχουν επιτευχθεί καλύτερα αποτελέσματα με τους ίδιους πόρους ή τα ίδια με λιγότερους;

- σε ποιο βαθμό το μοντέλο της ολοκληρωμένης παρέμβασης έδωσε λύση σε τοπικά προβλήματα απασχόλησης, ειδικά για μειονεκτούντα άτομα που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας;
- ποια υπήρξε η επιμέρους συνεισφορά των συνιστωσών του; Η συνέργεια και η διασύνδεσή τους είχε πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα;
- ποιο το ευρύτερο κοινωνικό όφελος και οι επιπτώσεις σε τοπικό επίπεδο;

Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί είναι η δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων/ πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups) ή case studies.

Ως προς τα **δεδομένα** η αξιολόγηση θα αξιοποιήσει πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία, το σύνολο των δεικτών εκρών και αποτελέσματος των σχετικών παρεμβάσεων, οι οποίοι εντάσσονται στους αντίστοιχους θεματικούς στόχους και χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ. Δεδομένα θα προκύψουν ακόμη από ενδεχόμενες μελέτες για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων. Τα δεδομένα της έρευνας με χρήση ερωτηματολογίων ή ομάδων εστίασης θα προδιαγραφούν στο πλαίσιο των όρων της προκήρυξης προκειμένου να συλλεχθούν από το μελετητή. Τέλος, στοιχεία θα αξιοποιηθούν από την καταγραφή και παρακολούθηση δράσεων και των μικροδεδομένων που έχουν συλλεχθεί κατά τις παρεμβάσεις του Ταμείου.

Ο δείκτης αποτελέσματος που θα αποτιμηθεί είναι: *T2019-Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης εντός 6 μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.*

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 26.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης το Οκτώβριο του 2021.

2. Δράσεις Κοινωνικής Οικονομίας (9ν)

Σκοπός είναι η αξιολόγηση τόσο της πράξης «Λειτουργία Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) και ευρύτερα των πρωτοβουλιών της Κοινωνικής Οικονομίας», όσο και της εφαρμογής Πράξεων χρηματοδοτικών ενισχύσεων προς υφιστάμενες και νέες Κοιν.Σ.Επ, αλλά και προς το σύνολο των μορφών των κοινωνικών επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, η προτεινόμενη αξιολόγηση επικεντρώνεται στην αποτίμηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή των ανωτέρω Πράξεων σε ότι αφορά την ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια, τη δημιουργία νέων βιώσιμων κοινωνικών επιχειρήσεων και την ενίσχυση των υφιστάμενων, τη δημιουργία απασχόλησης για ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, και εν γένει την τοπική ανάπτυξη. Σημειώνεται ότι θα υπάρξει υποστήριξη υφιστάμενων και δημιουργία νέων κοινωνικών επιχειρήσεων, όλων των μορφών που προβλέπονται από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας και εγγράφονται στο Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- προστιθέμενη αξία
- επιπτώσεις στην απασχόληση, κοινωνική συνοχή, επιχειρηματικότητα και τοπική ανάπτυξη

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα

- πώς και σε ποιο βαθμό η λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Υποστήριξης απέφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε σχέση με τους τεθέντες στόχους α) της ανάπτυξης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας β) της υποστήριξης της δημιουργίας και ανάπτυξης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.), και άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας γ) της δημιουργίας απασχόλησης, δ) της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής, ε) της τοπικής ανάπτυξης.

- πώς διατέθηκαν οι πόροι; έγινε στόχευση των μειονεκτούντων ατόμων, εκείνων που προέρχονται από περιθωριοποιημένες κοινότητες και εκείνων που εντοπίζονται στην ομάδα στόχος του ΘΣ 9; Προσεγγίστηκαν οι συγκεκριμένες ομάδες-στόχοι, όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί; Προσδιορίστηκαν επαρκώς οι ανάγκες αυτών των ομάδων;
- ποια ήταν η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών παρακίνησης, συμβουλευτικής, τύπου θερμοκοιτίδας, κλπ; Ποιοι από τους τύπους των παρεμβάσεων (παρακίνηση, συμβουλευτική, θερμοκοιτίδα, κλπ) ήταν οι πιο αποτελεσματικοί και για ποιες ομάδες πληθυσμού και κατηγορίες Κοιν.Σ.Επ. και λοιπών φορέων Κοινωνικής Οικονομίας;
- πώς οι χρηματοδοτικές ενισχύσεις συνέβαλλαν στη δημιουργία νέων, αλλά και στην ανάπτυξη υφιστάμενων Κοιν.Σ.Επ. και λοιπών φορέων Κοινωνικής Οικονομίας; πόσο συνέβαλλε η παροχή χρηματοδοτικών ενισχύσεων στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης;
- κατά πόσο οι διαδικασίες και το οργανωτικό σχήμα για το σχεδιασμό, την επιλογή των παρεμβάσεων, την υλοποίηση και τη διαχείριση αυτών συνέβαλε στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων;
- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων όσον αφορά τους δείκτες εισροών (προϋπολογισμοί – δαπάνες) και εκροών σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων;
- ποια η σχέση του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες; Υπάρχουν αποκλίσεις και πού σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη που είχαν ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό; Υπάρχουν αποκλίσεις από τα αρχικά μοναδιαία κόστη; Πώς πρέπει να διαφοροποιηθούν αυτά;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησης τους;
- ήταν η δράση αποδοτική σε όρους ανάλυσης κόστους –οφέλους;

Συνάφεια

- κατά πόσο ο σχεδιασμός και η ιεράρχηση των παρεμβάσεων ήταν ο πλέον κατάλληλος με κριτήρια όπως η αντιμετώπιση σημαντικών αναγκών επιχειρηματικής ανάπτυξης σε συνδυασμό με κοινωνικά κριτήρια;
- προσεγγίστηκαν οι συγκεκριμένες ομάδες-στόχοι στις οποίες απευθυνόταν η δράση σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό;

Προστιθέμενη αξία

- ποια η προστιθέμενη αξία από την υλοποίηση των παρεμβάσεων και των ενισχύσεων που παρασχέθηκαν;
- ποια η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο;
- ποια η διατηρησιμότητα των αποτελεσμάτων;
- πόσες νέες κοινωνικές επιχειρήσεις (με οριστική εγγραφή στο Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας) δημιουργήθηκαν και συνεχίζουν να λειτουργούν ένα χρόνο μετά την ίδρυσή τους;
- πόσες υφιστάμενες Κοιν.Σ.Επ. υποστηρίχθηκαν και ποια τα απτά αποτελέσματα της υποστήριξης που έλαβαν σε όρους επιχειρηματικής ανάπτυξης σε βάθος χρόνου;
- πόσες νέες θέσεις (πλήρους, μερικής, εποχικής απασχόλησης) εργασίας δημιουργήθηκαν και συνεχίζουν να παρέχονται ένα χρόνο αργότερα;

Επιπτώσεις

- πόσες νέες Κοιν.Σ.Επ. (με οριστική εγγραφή στο Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας) και άλλοι φορείς Κοινωνικής Οικονομίας δημιουργήθηκαν και συνεχίζουν να λειτουργούν ένα χρόνο μετά την ίδρυσή τους;
- πόσες υφιστάμενες Κοιν.Σ.Επ. και άλλοι φορείς Κοινωνικής Οικονομίας υποστηρίχθηκαν και ποια τα απτά αποτελέσματα της υποστήριξης που έλαβαν σε όρους επιχειρηματικής ανάπτυξης σε βάθος χρόνου;

- πόσες νέες θέσεις (πλήρους, μερικής, εποχικής απασχόλησης) εργασίας δημιουργήθηκαν και συνεχίζουν να παρέχονται ένα χρόνο αργότερα;
- σε τι βαθμό η τοπική κοινωνία και οι φορείς της γνωρίζουν το περιεχόμενο των εννοιών «Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα», καθώς και το έργο των κοινωνικών επιχειρήσεων;
- πόσες και ποιες δικτυώσεις α) μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων/clustering, β) μεταξύ ΚοινΣΕπ/άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας και προμηθευτών και πελατών, γ) μεταξύ ΚοινΣΕπ/άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας και φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, δ) μεταξύ ΚοινΣΕπ/άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας και ιδιωτικών εταιρειών, ε) μεταξύ ΚοινΣΕπ/άλλων φορέων Κοινωνικής Οικονομίας και ακαδημαϊκών/ερευνητικών κέντρων, κλπ καταγράφονται ως αποτέλεσμα της λειτουργίας των ΠΜΥ;
- ποια η συμβολή της λειτουργίας των ΠΜΥ στην τοπική ανάπτυξη και απασχόληση και στην ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, εν γένει;
- ποιες οι επιπτώσεις των Πράξεων στην καταπολέμηση της φτώχειας;
- πόσο συνέβαλαν οι χρηματοδοτικές ενισχύσεις στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης;
-

Συνοχή

- Εφαρμόστηκαν τα αποτελέσματα της εφαρμογής της πράξης στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ στα ΠΕΠ;

Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί είναι η δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων, πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή μελέτες περίπτωσης (case studies).

Ως προς τα **δεδομένα** η αξιολόγηση θα αξιοποιήσει πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία, το σύνολο των δεικτών εκρών και αποτελέσματος των σχετικών παρεμβάσεων, οι οποίοι εντάσσονται στους αντίστοιχους θεματικούς στόχους και χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ. Δεδομένα θα προκύψουν ακόμη από ενδεχόμενες μελέτες για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων. Δεδομένα αναμένεται να προκύψουν και από το Μηχανισμό που αναμένεται να συσταθεί και να λειτουργήσει στην Περιφέρεια σχετικά με την στήριξη των κοινωνικών επιχειρήσεων και το Μητρώο της Κοινωνικής Οικονομίας. Τα δεδομένα της έρευνας με χρήση ερωτηματολογίων ή ομάδων εστίασης θα προδιαγραφούν στο πλαίσιο των όρων της προκήρυξης προκειμένου να συλλεχθούν από το μελετητή. Τέλος, στοιχεία θα αξιοποιηθούν από την καταγραφή και παρακολούθηση δράσεων και των μικροδεδομένων που έχουν συλλεχθεί κατά τις παρεμβάσεις του Ταμείου.

Ο δείκτης αποτελέσματος που θα αποτιμηθεί είναι: *T2020-Κοινωνικές επιχειρήσεις που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα έτος μετά την λήξη της παρέμβασης.*

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία. Θα σταλούν οριζόντιες κατευθύνσεις από την ΕΥΣΕΚΤ, κοινές για όλα τα Περιφερειακά ΕΠ, σε συνεργασία με την επιτελική δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας. Ο προϋπολογισμός της υπολογίζεται να ανέλθει στα 17.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, ενώ η εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης είναι ο Οκτώβριος του 2021.

4.3.1.12 Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (που συμβάλλουν στην RIS3) (8iii)

Για τις δράσεις της επενδυτικής προτεραιότητας 8iii, θα διενεργηθεί οριζόντια (για όλα τα Περιφερειακά ΕΠ) σχετική αξιολογητική μελέτη με τίτλο «Αξιολόγηση των Δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 8 και της συμβολής τους στην Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης» από την ΕΥΣΕΚΤ στο πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΣΠΑ 2014-2020. Η μελέτη, θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία των δράσεων όλων των ειδικών στόχων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και συμβάλλουν στις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης.

Ο δείκτης αποτελέσματος που θα αποτιμηθεί είναι: *CR06-Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.*

Η μελέτη αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2022.

4.3.1.13 Θεματικές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων

1. Δράσεις Έξυπνης Εξειδίκευσης και Επιχειρηματικότητας

Λογική της αξιολόγησης: Η Περιφερειακή Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS) αποτελεί ένα νέο στοιχείο της περιόδου 2014-2020, με τη χρήση πόρων από διαφορετικούς θεματικούς στόχους και με επικέντρωση των πόρων και των προσπαθειών στις δραστηριότητες εκείνες που η Περιφέρεια διαθέτει ή είναι σε θέση να αναπτύξει συγκριτικά πλεονεκτήματα. Επομένως η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των δράσεων της RIS αποτελεί απαραίτητο στοιχείο του Σχεδίου Αξιολόγησης .

Σκοπός είναι η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τη συμβολή του συστήματος έρευνας και καινοτομίας στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και στη βελτίωση του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας, η αποτίμηση της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης, και η αξιολόγηση δράσεων που ενισχύουν την επιχειρηματικότητα υπό το πρίσμα της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας. Κεντρικό σημείο της αξιολόγησης αποτελούν οι δράσεις της Περιφερειακής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση. Η αξιολόγηση θα καλύψει όλους τους ειδικούς στόχους που εντάσσονται στους θεματικούς στόχους 1, 2, 3 και μέρους του 4. Τα ευρήματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό των αντίστοιχων παρεμβάσεων της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- προστιθέμενη αξία
- επιπτώσεις

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα

- κατά πόσο οι διαδικασίες και το οργανωτικό σχήμα για το σχεδιασμό, την επιλογή των παρεμβάσεων, την υλοποίηση και τη διαχείριση αυτών συνέβαλε στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων;
- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων όσον αφορά τους δείκτες εισροών (προϋπολογισμοί – δαπάνες) και εκροών σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων;
- ποια η σχέση του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες; Υπάρχουν αποκλίσεις και πού σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη που είχαν ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό; Υπάρχουν αποκλίσεις από τα αρχικά μοναδιαία κόστη; Πώς πρέπει να διαφοροποιηθούν αυτά;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησης τους;

Συνάφεια

- κατά πόσο ο σχεδιασμός της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης και της ιεράρχησης των τομέων προτεραιότητας ήταν ο πλέον κατάλληλος με κριτήρια όπως η αντιμετώπιση σημαντικών αναγκών και η αξιοποίηση πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας;

Προστιθέμενη αξία

- ποια η προστιθέμενη αξία από την υλοποίηση της RIS;

Επίπτωση

- σε ποιο βαθμό πραγματοποιήθηκε ενίσχυση ερευνητικών υποδομών για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας;
- ποιοι κλάδοι κυριάρχησαν; Και πως συνεισέφεραν στην περιφερειακή οικονομία;

- σε ποιο βαθμό υπήρξε αύξηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε προγράμματα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας;
- με ποιους μηχανισμούς διασυνδέθηκε η έρευνα με την παραγωγική διαδικασία; Πόσο μετρήσιμες αλλαγές έφερε αυτό στην παραγωγή;
- σε ποιο βαθμό πραγματοποιήθηκε βελτίωση της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην καινοτομία και στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις; Σε ποια πεδία καταγράφεται μεγαλύτερη βελτίωση;
- πώς αξιοποιήθηκε από τις επιχειρήσεις η τεχνολογική καινοτομία;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε ενίσχυση του εξωστρεφούς προσανατολισμού των επιχειρήσεων;
- μέσω ποιων μηχανισμών πραγματοποιήθηκε αυτό;
- εντοπίζονται και πού σημαντικές αποκλίσεις στην υλοποίηση σε σχέση με τους αρχικούς στόχους; Ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να αντιστραφεί η τάση αυτή;
- με βάση τα ανωτέρω δεδομένα εκτιμάται ότι επιτυγχάνονται οι ενδιάμεσοι και τελικοί στόχοι; Αν όχι, Ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να αντιστραφεί η τάση αυτή;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησης τους;
- ποια είναι η συμβολή των σχετικών παρεμβάσεων στη διαμόρφωση της τιμής – στόχου των δεικτών αποτελέσματος που αφορούν την επιχειρηματικότητα, την έρευνα και καινοτομία;
- ποια αλλαγή μπορεί να παρατηρηθεί σε σχέση με τους στόχους των παρεμβάσεων;
- οι αλλαγές αυτές είναι μετρήσιμες;
- σε ποιο βαθμό οι αλλαγές που παρατηρήθηκαν οφείλονται στις παρεμβάσεις;
- από ποιους άλλους παράγοντες επηρεάζονται;
- υπάρχουν ακούσιες επιπτώσεις;
- ποιοι είναι οι μηχανισμοί που δημιούργησαν τον αντίκτυπο; Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα των μηχανισμών αυτών;
- μήπως οι επιπτώσεις ποικίλλουν ανά επιμέρους θεματική και υποομάδα;
- τα βραχυχρόνια αποτελέσματα διαφέρουν από τα μακροπρόθεσμα;

Η **μεθοδολογία** για την αξιολόγηση των άμεσων και μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων θα περιλαμβάνει αποτίμηση και ανάλυση δεικτών και στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων, πρωτογενή ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή μελέτες περίπτωσης (case studies). *Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων θα πραγματοποιηθεί έρευνα πεδίου και εφαρμογή μεθόδου αξιολόγησης επιπτώσεων βασισμένων στη θεωρία (Theory based impact evaluation).* Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Ως προς τα **δεδομένα** η αξιολόγηση θα αξιοποιήσει πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία, το σύνολο των δεικτών εκρών και αποτελέσματος των σχετικών παρεμβάσεων, οι οποίοι εντάσσονται στους αντίστοιχους θεματικούς στόχους και χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ. Δεδομένα θα προκύψουν ακόμη από ενδεχόμενες μελέτες για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων, στοιχεία από τη ΓΓΕΤ και τα θεματικά εργαστήρια της επιχειρηματικής ανακάλυψης, στοιχεία από τους ερευνητικούς φορείς της Περιφέρειας καθώς και τον Περιφερειακό Μηχανισμό για τη Διακυβέρνηση της RIS. Δεδομένα αναμένεται να προκύψουν και από το Μηχανισμό που αναμένεται να συσταθεί και να λειτουργήσει στην Περιφέρεια σχετικά με την στήριξη των ΜΜΕ.

Στους δείκτες αποτελέσματος που αναμένεται να αποτιμηθούν είναι:

- T2001-Επιστημονικό προσωπικό που απασχολείται στον τομέα της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ)
- T2002-Επενδύσεις των επιχειρήσεων σε Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ)
- T2004-Επενδύσεις επιχειρήσεων στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης
- T2005-Εξαγωγές των επιχειρήσεων της Περιφέρειας

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 34.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης τον Οκτώβριο του 2021.

2. Δράσεις κλιματικής αλλαγής, περιβάλλοντος και μεταφορών

Λογική της αξιολόγησης: Οι δράσεις του ΠΕΠ που αφορούν την κλιματική αλλαγή, την προστασία του περιβάλλοντος και τις μεταφορές καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού και έχουν ιδιαίτερη σημασία σε μία περιφέρεια που αποτελεί το κέντρο της ηλεκτροπαραγωγής της χώρας, διαθέτει ένα ιδιαίτερα πλούσιο και ενδιαφέρον φυσικό περιβάλλον ενώ δεν γειτονεύει με τη θάλασσα. Για το λόγω αυτό η επίπτωση των σχετικών δράσεων αποτελεί αντικείμενο διακριτής αξιολόγησης.

Σκοπός της είναι η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τη μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, τη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος καθώς και την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τις υποδομές των μεταφορών. Η αξιολόγηση θα καλύψει όλους τους ειδικούς στόχους που εντάσσονται στους θεματικούς στόχους 4, 5 και 6. Διακριτή αξιολόγηση επιπτώσεων θα γίνει για τα τμηματοποιημένα (phasing) και τα μεταφερόμενα έργα. Τα ευρήματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό των αντίστοιχων παρεμβάσεων της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Τα ευρήματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό των αντίστοιχων παρεμβάσεων της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- προστιθέμενη αξία
- επιπτώσεις

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα

- κατά πόσο οι διαδικασίες και το οργανωτικό σχήμα για το σχεδιασμό, την επιλογή των παρεμβάσεων, την υλοποίηση και τη διαχείριση αυτών συνέβαλε στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων;
- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων όσον αφορά τους δείκτες εισροών (προϋπολογισμοί – δαπάνες) και εκροών σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων;
- ποια η σχέση του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες; Υπάρχουν αποκλίσεις και πού σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη που είχαν ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό; Υπάρχουν αποκλίσεις από τα αρχικά μοναδιαία κόστη; Πώς πρέπει να διαφοροποιηθούν αυτά;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησης τους;

Συνάφεια

- κατά πόσο ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων και της ιεράρχησης των τομέων προτεραιότητας ήταν ο πλέον κατάλληλος με κριτήρια όπως η αντιμετώπιση σημαντικών αναγκών και η αξιοποίηση πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας;

Προστιθέμενη αξία

- ποια η προστιθέμενη αξία από την υλοποίηση των παρεμβάσεων των θεματικών στόχων 3-6;

Επίπτωση

- σε ποιο βαθμό υπήρξε αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ΑΠΕ με έμφαση στις υποδομές του δημόσιου τομέα;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε ανάπτυξη τεχνολογικών εφαρμογών δέσμευσης και αξιοποίησης του διοξειδίου του άνθρακα των ατμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση της πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης των κινδύνων με έμφαση στους φυσικούς κινδύνους;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση της διαχείρισης των υδατικών πόρων σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης λεκανών απορροής της Περιφέρειας;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση της διαχείρισης των αστικών λυμάτων και της προστασίας των υδάτινων αποδεκτών της Περιφέρειας με έμφαση στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και σύνδεση με την τουριστική ανάπτυξη;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση της διαχείρισης, προστασίας και ανάδειξης των προστατευόμενων περιοχών της Περιφέρειας;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος με έμφαση στις περιοχές ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση των μεταφορικών υποδομών που συνδέουν την Περιφέρεια με το ΔΕΔ-Μ;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση της ποιότητας των ενδοπεριφερειακών μετακινήσεων μέσω της σύνδεσης αστικών κέντρων και περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος με τους κάθετους άξονες και την Εγνατία οδό;
- εντοπίζονται και πού σημαντικές αποκλίσεις στην υλοποίηση σε σχέση με τους αρχικούς στόχους; Ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να αντιστραφεί η τάση αυτή;
- με βάση τα ανωτέρω δεδομένα εκτιμάται ότι επιτυγχάνονται οι ενδιάμεσοι και τελικοί στόχοι; Αν όχι, Ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να αντιστραφεί η τάση αυτή;
- ποια είναι η συμβολή των σχετικών παρεμβάσεων στη διαμόρφωση της τιμής – στόχου των δεικτών αποτελέσματος που αφορούν την κλιματική αλλαγή, την αειφορία, το περιβάλλον και τις μεταφορές;
- οι αλλαγές αυτές είναι μετρήσιμες;
- σε ποιο βαθμό οι αλλαγές που παρατηρήθηκαν οφείλονται στις παρεμβάσεις;
- από ποιους άλλους παράγοντες επηρεάζονται;
- σε ποιο βαθμό οι αλλαγές είναι συμβατές με τη ΣΜΠΕ;
- υπάρχουν ακούσιες επιπτώσεις;
- ποιοι είναι οι μηχανισμοί που δημιούργησαν τον αντίκτυπο; Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα των μηχανισμών αυτών;
- μήπως οι επιπτώσεις ποικίλλουν ανά επιμέρους θεματική και υποομάδα;
- τα βραχυχρόνια αποτελέσματα της παρέμβασης διαφέρουν από τα μακροπρόθεσμα;

Η **μεθοδολογία** για την αξιολόγηση των άμεσων και μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων θα περιλαμβάνει αποτίμηση και ανάλυση δεικτών και στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων, καθώς και δευτερογενή έρευνα. Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων θα χρησιμοποιηθεί η *theory based analysis*. Σημειώνεται ότι η

μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Ως προς τα **δεδομένα** η αξιολόγηση βασίζεται στο σύνολο των δεικτών εκρών και αποτελέσματος των σχετικών παρεμβάσεων, οι οποίοι εντάσσονται στους αντίστοιχους θεματικούς στόχους, καθώς και χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ. Στην περίπτωση που δείκτες ποσοτικοποιούνται σε εθνικό επίπεδο, ενδέχεται να πραγματοποιηθούν ειδικές έρευνες δεικτών για τον καθορισμό της επίπτωσης που προέρχεται από τη συμβολή του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020. Δεδομένα θα προκύψουν ακόμη από ενδεχόμενες μελέτες για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων, μελέτες σκοπιμότητας ή άλλες έρευνες.

Οι δείκτες αποτελέσματος που αναμένεται να αποτιμηθούν είναι:

- T2006 Ποσοστό συμμετοχής δημόσιων υποδομών στην κατανάλωση ενέργειας της Περιφέρειας
- T2007 Ποσοστό συμμετοχής των ΑΗΣ στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε εθνικό επίπεδο
- T2008 Ποσοστό κάλυψης περιοχών με αντιπλημμυρική προστασία
- T2009 Ποσοστό πληθυσμού που καλύπτεται με ασφαλή δίκτυα παροχής πόσιμου νερού
- T2010 Ποσοστό πληθυσμού που καλύπτεται από δίκτυα και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων
- T2011 Αριθμός επισκεπτών πολιτιστικών και φυσικών πόρων της περιφέρειας
- T2012 Ποσοστό προστατευόμενων περιοχών που διασφαλίζεται η προστασία και η διαχείριση
- T2014 Χρονοαπόσταση διαδρομής του κάθετου άξονα της Εγνατίας Οδού «Νίκη Φλώρινας - Κοζάνης - όρια Νομού Λάρισας»
- T2015 Μέση χρονοαπόσταση τουριστικών περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος από ΔΕΔ-Μ

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 40.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης τον Οκτώβριο του 2021.

3. Δράσεις κοινωνικών υποδομών (υγείας-πρόνοιας και παιδείας)

Λογική της αξιολόγησης: Η κατασκευή κοινωνικών υποδομών δεν αποτελεί αυτοτελή δράση αλλά προϋπόθεση για την υλοποίηση δράσεων χρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ. Αυτό είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της παρούσας αξιολόγησης δηλαδή η διερεύνηση του βαθμού διευκόλυνσης της δράσης του ΕΚΤ από την ύπαρξη της κοινωνικής υποδομής.

Σκοπός της είναι η ολοκληρωμένη αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τις επενδύσεις στις υποδομές υγείας, πρόνοιας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Οι υποδομές αυτές συμβάλλουν στη μείωση των ανισοτήτων στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας. Επίσης η αξιολόγηση αφορά τις επενδύσεις στην εκπαίδευση (σε όλες τις βαθμίδες), και την αρχική επαγγελματική κατάρτιση, και τη συμβολή τους στους στόχους του ΕΚΤ στον τομέα αυτό. Η αξιολόγηση θα καλύψει όλους τους ειδικούς στόχους του ΕΤΠΑ που εντάσσονται στους θεματικούς στόχους 9 και 10. Διακριτή αξιολόγηση επιπτώσεων θα γίνει για τα τμηματοποιημένα (phasing) και τα μεταφερόμενα έργα. Τα ευρήματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό των αντίστοιχων παρεμβάσεων της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- προστιθέμενη αξία
- επιπτώσεις

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα

- κατά πόσο οι διαδικασίες και το οργανωτικό σχήμα για το σχεδιασμό, την επιλογή των παρεμβάσεων, την υλοποίηση και τη διαχείριση αυτών συνέβαλε στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων;

- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων όσον αφορά τους δείκτες εισροών (προϋπολογισμοί – δαπάνες) και εκροών σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων;
- ποια η σχέση του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες; Υπάρχουν αποκλίσεις και πού σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη που είχαν ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό; Υπάρχουν αποκλίσεις από τα αρχικά μοναδιαία κόστη; Πώς πρέπει να διαφοροποιηθούν αυτά;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησής τους;

Συνάφεια

- κατά πόσο ο σχεδιασμός των παρεμβάσεων και της ιεράρχησης των τομέων προτεραιότητας ήταν ο πλέον κατάλληλος με κριτήρια όπως η αντιμετώπιση σημαντικών αναγκών και η αξιοποίηση πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας;

Προστιθέμενη αξία

- ποια η προστιθέμενη αξία από την υλοποίηση των παρεμβάσεων των θεματικών στόχων 9-10 ΕΠΠΑ;

Επίπτωση

- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση - ολοκλήρωση υποδομών Α'θμιας και Β'θμιας υγείας και πρόνοιας; Σε ποιο βαθμό αυτό διευκόλυνε την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας; Σε ποιο βαθμό αυτό διευκόλυνε τη βελτίωση των υπηρεσιών υγείας;
- σε ποιο βαθμό διαπιστώθηκε λειτουργία σύγχρονων υποδομών Γ'θμιας Εκπαίδευσης; Σε ποιο βαθμό αυτό διευκόλυνε την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση; Σε ποιο βαθμό αυτό διευκόλυνε τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας;
- σε ποιο βαθμό υπήρξε βελτίωση - ολοκλήρωση υποδομών Α'θμιας και Β'θμιας εκπαίδευσης; Σε ποιο βαθμό αυτό διευκόλυνε την πρόσβαση στην Α'θμια και Β'θμια εκπαίδευση; Σε ποιο βαθμό αυτό διευκόλυνε τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας;
- ποιο ποσοστό του πληθυσμού της Περιφέρειας καλύπτεται ανά περίπτωση από σύγχρονες υποδομές;
- εντοπίζονται και πού σημαντικές αποκλίσεις στην υλοποίηση σε σχέση με τους αρχικούς στόχους; Ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να αντιστραφεί η τάση αυτή;
- με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, εκτιμάται ότι επιτυγχάνονται οι ενδιάμεσοι και τελικοί στόχοι; Αν όχι, Ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να αντιστραφεί η τάση αυτή;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησής τους;
- ποια είναι η συμβολή των σχετικών παρεμβάσεων στη διαμόρφωση της τιμής – στόχου των δεικτών αποτελέσματος που αφορούν την τις υποδομές υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης;
- ποια αλλαγή μπορεί να παρατηρηθεί σε σχέση με τους στόχους των παρεμβάσεων;
- οι αλλαγές αυτές είναι μετρήσιμες;
- σε ποιο βαθμό οι αλλαγές που παρατηρήθηκαν οφείλονται στις παρεμβάσεις;
- από ποιους άλλους παράγοντες επηρεάζονται;
- υπάρχουν ακούσιες επιπτώσεις;
- ποιοι είναι οι μηχανισμοί που δημιούργησαν τον αντίκτυπο; Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα των μηχανισμών αυτών;
- μήπως οι επιπτώσεις ποικίλλουν ανά θεματική και υποομάδα;
- τα βραχυχρόνια αποτελέσματα των παρεμβάσεων διαφέρουν από τα μακροπρόθεσμα;

Η **μεθοδολογία** για την αξιολόγηση άμεσων και μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων θα περιλαμβάνει αποτίμηση και ανάλυση δεικτών και στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων, καθώς και δευτερογενή έρευνα. Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων θα χρησιμοποιηθεί η *theory based analysis*. Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Ως προς τα **δεδομένα** η αξιολόγηση βασίζεται στο σύνολο των δεικτών εκροών και αποτελέσματος των σχετικών παρεμβάσεων, οι οποίοι εντάσσονται στους αντίστοιχους θεματικούς στόχους, καθώς και χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ. Στην περίπτωση που δείκτες ποσοτικοποιούνται σε εθνικό επίπεδο, ενδέχεται να πραγματοποιηθούν ειδικές έρευνες δεικτών για τον καθορισμό της επίπτωσης που προέρχεται από τη συμβολή του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020. Δεδομένα θα προκύψουν ακόμη από ενδεχόμενες μελέτες για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων, μελέτες σκοπιμότητας ή άλλες έρευνες.

Οι δείκτες αποτελέσματος που αναμένεται να αποτιμηθούν είναι:

- T2016-Ποσοστό πληθυσμού που έχει πρόσβαση σε βελτιωμένες υπηρεσίες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υγείας και πρόνοιας
- T2018-Αριθμός εκπαιδευόμενων της Περιφέρειας

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 26.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης τον Οκτώβριο του 2021.

4. Δράσεις Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης - ΟΧΑ

Λογική της αξιολόγησης: Οι παρεμβάσεις στην Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη (ΟΧΑ) αποτελούν σύνθετα εγχειρήματα, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού (ολοκληρωμένος χαρακτήρας) όσο και σε επίπεδο διαχείρισης ενώ το βασικό ζητούμενο είναι εκτός από την εκτίμηση των επιπτώσεων η αποτίμηση της προστιθέμενης αξίας της ολοκληρωμένης προσέγγισης.

Στόχος της αξιολόγησης είναι να εκτιμηθεί ο βαθμός επίτευξης των στόχων της ολοκληρωμένης χωρικής στρατηγικής του ΕΠ μέσω του πλαισίου ανάπτυξης των παρεμβάσεων ΟΧΑ. Στο πλαίσιο αυτό θα αξιολογηθούν ενδεικτικά οι διαδικασίες προετοιμασίας και σχεδιασμού, οι τρόποι και οι προϋποθέσεις επιλογής των περιοχών ΟΧΑ και υλοποίησης των παρεμβάσεων καθώς και η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν βάσει μίας στρατηγικής ΟΧΑ σε σχέση με μεμονωμένες αντίστοιχες παρεμβάσεις. Παράλληλα θα πρέπει να αξιολογηθεί η συνάφεια των στρατηγικών ΟΧΑ με τους στόχους του ΕΠ καθώς και οι παράγοντες στους οποίους οφείλεται η επιτυχία ή αποτυχία της υλοποίησης. Τα ευρήματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό ολοκληρωμένων παρεμβάσεων της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Αντικείμενο της αξιολόγησης θα είναι η αξιολόγηση των παρεμβάσεων ΟΧΑ και της συμβολής στους στόχους του ΕΠ:

- α) Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΘΣ 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 ΑΠ 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10)
- β) Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΘΣ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ΑΠ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10)

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- προστιθέμενη αξία
- επιπτώσεις
- καταλληλότητα σχεδιασμού

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα-Αποδοτικότητα

- κατά πόσο οι διαδικασίες και το οργανωτικό σχήμα για το σχεδιασμό, την επιλογή των παρεμβάσεων, την υλοποίηση και τη διαχείριση αυτών συνέβαλε στην επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων;

- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων όσον αφορά τους δείκτες εισροών (προϋπολογισμοί – δαπάνες) και εκροών σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων;
- ποια η σχέση του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες; Υπάρχουν αποκλίσεις και πού σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη που είχαν ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό; Υπάρχουν αποκλίσεις από τα αρχικά μοναδιαία κόστη; Πώς πρέπει να διαφοροποιηθούν αυτά;
- εκτιμάται ότι είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι των σχετικών παρεμβάσεων με τους διατιθέμενους πόρους με βάση την εμπειρία υλοποίησής τους;

Συνάφεια – καταλληλότητα σχεδιασμού

- κατά πόσο ο σχεδιασμός της ΟΧΑ ήταν ο πλέον κατάλληλος με κριτήρια όπως η αντιμετώπιση σημαντικών αναγκών και η αξιοποίηση πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας;
- ποια η συνάφεια της ΟΧΑ με άλλες παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΠ ή εκτός αυτού; (π.χ. η συνάφεια της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης με δράσεις του ΕΓΤΑΑ).

Προστιθέμενη αξία

- πώς αξιολογούνται οι διαδικασίες εφαρμογής ΟΧΑ, από την επιλογή των περιοχών μέχρι και την υλοποίηση των δράσεων;
- εντοπίζονται και πού σημαντικές αποκλίσεις στην υλοποίηση της ΟΧΑ σε σχέση με τους αρχικούς στόχους; Ποιες είναι οι βασικές αιτίες; Ποιες είναι οι απαραίτητες διορθωτικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν;
- πώς αντιμετωπίστηκαν ενδεχόμενα προβλήματα που προέκυψαν κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της στρατηγικής;
- ποια είναι η προστιθέμενη αξία της επιλογής χρήσης του εργαλείου ΟΧΑ σε σχέση με την υλοποίηση ανάλογων δράσεων εκτός ΟΧΑ για κάθε στρατηγική ΟΧΑ;
- πώς διασφαλίστηκε η ενεργή συμμετοχή των εμπλεκόμενων μερών στην κατάρτιση της στρατηγικής ΟΧΑ;
- ο τρόπος εφαρμογής της ΟΧΑ, ιδιαίτερα σε περίπτωση ΕΦ ή ΕΦΔ, ήταν επαρκής; Ομοίως για το φορέα στρατηγικής;
- ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας των παρεμβάσεων των στρατηγικών ΟΧΑ διασφαλίστηκε στο σύνολό του κατά την υλοποίηση;

Επιπτώσεις

- σε ποιο βαθμό επετεύχθησαν οι στόχοι της χωρικής στρατηγικής όπως περιγράφονται στο ΕΠ;
- σε ποιο βαθμό επετεύχθησαν οι στόχοι του ΕΠ μέσω της υλοποίησης των στρατηγικών ΟΧΑ;
- πώς συνέβαλαν οι δείκτες του σχεδίου δράσης της ΟΧΑ στους δείκτες εκροών και αποτελέσματος του ΕΠ;
- ο διαθέσιμος προϋπολογισμός του σχεδίου δράσης ήταν επαρκής για την υλοποίηση της στρατηγικής;

Μεθοδολογία: Ανάλυση στοιχείων δεικτών και παρακολούθησης των δικαιούχων, καθώς και δευτερογενή έρευνα. Για την αξιολόγηση των επιπτώσεων θα χρησιμοποιηθεί η *theory based analysis*. Στην περίπτωση που δείκτες ποσοτικοποιούνται σε εθνικό επίπεδο, ενδέχεται να πραγματοποιηθούν ειδικές έρευνες δεικτών για τον καθορισμό της επίπτωσης που προέρχεται από τη συμβολή του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020. Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Ως προς τα **δεδομένα** η αξιολόγηση βασίζεται στο σύνολο των δεικτών εκροών και αποτελέσματος των σχετικών παρεμβάσεων, οι οποίοι εντάσσονται στους αντίστοιχους θεματικούς στόχους, καθώς και χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ. Δεδομένα θα προκύψουν ακόμη από ενδεχόμενες μελέτες για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων, τα σχέδια που υπέβαλλαν οι δικαιούχοι και τα στοιχεία βάσει των οποίων τεκμηρίωσαν τη σκοπιμότητα των Πράξεων ή άλλες έρευνες και μελέτες ωρίμανσης.

Οι δείκτες αποτελέσματος που αναμένεται να αποτιμηθούν είναι:

- T2013-Ποσοστό έκτασης αστικών περιοχών που αναβαθμίζεται
- Οι επιμέρους δείκτες των αξόνων προτεραιότητας από τους οποίους προέρχεται η χρηματοδότηση, καθώς επίσης και οι δείκτες που θα προκύψουν στη φάση εξειδίκευσης των επιχειρησιακών σχεδίων των παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης.

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 32.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης τον Οκτώβριο του 2021.

5. Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας

Λογική της αξιολόγησης: Η Τεχνική Βοήθεια οφείλει παρά το μικρό σχετικά προϋπολογισμό της να λειτουργήσει ως καταλύτης και να διευκολύνει την άρτια και έγκαιρη υλοποίηση του προγράμματος. Η αξιολόγηση των σχετικών δράσεων θα καταδείξει αν αυτό επιτεύχθηκε και σε ποιο βαθμό.

Αντικείμενο της αξιολόγησης είναι να εκτιμηθεί κατά πόσο έχουν επιτευχθεί οι δράσεις του ειδικού στόχου: «Ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης και εφαρμογής του Προγράμματος». Τα ευρήματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό αντίστοιχων παρεμβάσεων της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Κριτήρια αξιολόγησης των δράσεων Τεχνικής Βοήθειας είναι η καταλληλότητα, η προστιθέμενη αξία και οι επιπτώσεις. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται συμπληρωματικά στην 3η αξιολόγηση εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020.

Ανά κριτήριο αξιολόγησης θα απαντηθούν ερωτήματα που αφορούν στις δράσεις:

- προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης
- ενίσχυσης της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων
- αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών προετοιμασίας δράσεων του προγράμματος

Ενδεικτικά:

- σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η επιχειρησιακή ικανότητα της ΕΥΔ μέσα από δράσεις τεχνικής βοήθειας; Που κρίθηκε περισσότερο αναγκαία η υποστήριξη;
- σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η επιχειρησιακή ικανότητα των δικαιούχων του Προγράμματος;
- σε ποιο βαθμό οι μελέτες προετοιμασίας και εξειδίκευσης δράσεων του Προγράμματος οδήγησαν σε αποτελεσματικό σχεδιασμό και υλοποίηση; Σε ποιο βαθμό οι δράσεις που υποστηρίχθηκαν εμφάνισαν λιγότερα προβλήματα στην υλοποίηση;
- σε ποιο βαθμό υποστηρίχθηκε το Πρόγραμμα κατά τη διεξαγωγή ελέγχων;
- σε ποιο βαθμό οι αξιολογήσεις οδήγησαν σε προτάσεις βελτίωσης των παρεμβάσεων;
- ποιες ανάγκες υποστήριξης του ΕΠ που δεν είχαν προβλεφτεί, προέκυψαν και καλύφθηκαν εκτάκτως;
- ποιες δεν καλύφθηκαν και για ποιο λόγο;

Οι δράσεις αφορούν τόσο το ΕΚΤ όσο και το ΕΤΠΑ.

Μεθοδολογικά θα υλοποιηθεί βιβλιογραφική έρευνα, ανάλυση στοιχείων δεικτών εκρών και **αποτελέσματος** του συστήματος παρακολούθησης και στατιστική ανάλυση. Θα αξιοποιηθούν δεδομένα από τους δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ και των αποτελεσμάτων/παραδοτέων των δράσεων τεχνικής βοήθειας καθώς και τυχόν άλλα στοιχεία από την υλοποίησή τους.

Η αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί εσωτερικά από την ΕΥΔ ΠΔΜ 2014-2020 σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της ανεξαρτησίας των αξιολογητών (ενότητα 3.3.), με εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης τον Οκτώβριο του 2021.

4.3.1.14 3^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020 και Έκθεση Σύνοψης των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων

Λογική της αξιολόγησης: Φθάνοντας στο τέλος της περιόδου υλοποίησης του ΠΕΠ επιβάλλεται η εκπόνηση μιας αξιολόγησης για το σύνολο του προγράμματος, η οποία θα αφορά την εφαρμογή του και θα ενσωματώνει τα αποτελέσματα των άλλων αξιολογήσεων που εκπονήθηκαν. Τα ευρήματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό των δράσεων του προγράμματος της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Στόχος της αξιολόγησης είναι η εκτίμηση / αξιολόγηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020. Επίσης σκοπός της είναι να εκτιμήσει τη συνεισφορά των ΕΔΕΤ στους στόχους του Προγράμματος, καθώς επίσης και της συμβολής του Προγράμματος στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020.

Αντικείμενο είναι η αξιολόγηση της εφαρμογής για την εξαγωγή συμπερασμάτων βελτίωσης του σχεδιασμού της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Ειδικότερο αντικείμενο, λόγω της σημασίας τους για τη συνολική στρατηγική του Προγράμματος, είναι η επισταμένη αξιολόγηση της εφαρμογής, της Περιφερειακής RIS3, των παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΟΧΑ), των δράσεων στους τομείς της επιχειρηματικότητας, της κλιματικής αλλαγής, του περιβάλλοντος και των μεταφορών, των κοινωνικών υποδομών και της κοινωνικής ένταξης. Σε ότι αφορά στο ΕΚΤ, περιλαμβάνεται επίσης η αξιολόγηση της Επ. Πρωτ. 8iii, του Ειδ. Στόχου: Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας, καθώς επίσης και της συνδρομής στις παρεμβάσεις Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην επίτευξη των τελικών στόχων του πλαισίου επίδοσης. Θα αξιολογηθούν διακριτά τα τμηματοποιημένα (phasing) και τα μεταφερόμενα έργα.

Κριτήρια της αξιολόγησης είναι:

- αποτελεσματικότητα
- αποδοτικότητα
- συνάφεια
- καταλληλότητα του σχεδιασμού

Βασικά ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Αποτελεσματικότητα

- σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του Προγράμματος σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων;
- σε ποιους παράγοντες οφείλεται η επίτευξη ή μη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελέσματος;
- η διαχείριση του Προγράμματος υπήρξε αποτελεσματική;
- ποια η επιτυχία της εφαρμογής των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας;
- ποια η συνεισφορά του Προγράμματος στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»;

Αποδοτικότητα

- οι δράσεις που υλοποιήθηκαν ήταν αποδοτικές σε σχέση με το κόστος;
- ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι κατάλληλος για την υλοποίηση του ΕΠ;

Συνάφεια και καταλληλότητα σχεδιασμού

- Οι παρεμβάσεις του ΠΕΠ αντιμετωπίζουν τις σημαντικότερες ανάγκες;
- Οι παρεμβάσεις του ΠΕΠ συνάδουν με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί;
- Κατά πόσο και πώς η ανάγκη για υλοποίηση κατά την περίοδο 2014-2020 έργων που είχαν σχεδιαστεί την περίοδο 2007-2013, επηρέασε τη λογική παρέμβασης του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας;);
- Ποιος ο βαθμός συνάφειας των τμηματοποιημένων και μεταφερόμενων έργων με τους ειδικούς στόχους των αντίστοιχων επενδυτικών προτεραιοτήτων; Υπήρχαν εναλλακτικά έργα, τα οποία θα εξυπηρετούσαν καλύτερα αυτούς τους ειδικούς στόχους;

- ποια η καταλληλότητα του συστήματος δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων;

Ειδικά ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης μπορεί ενδεικτικά να είναι (καλύπτοντας το σύνολο των ΑΠ και των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων):

- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή του ΕΠ στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή των δράσεων του ΕΠ στους τομείς του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας και της Κλιματικής Αλλαγής;
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή των δράσεων του ΕΠ στον τομέα των μεταφορών;
- πώς κρίνεται η συμμετοχή των εταίρων στην εφαρμογή του Προγράμματος;
- πόσο αποτελεσματικά υλοποιούν δράσεις οι δικαιούχοι του Προγράμματος;
- ποια η πρόοδος της εφαρμογής των παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΟΧΑ); Σε ποιο βαθμό επιτυγχάνεται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της ΟΧΑ;
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή του ΕΠ στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και Καταπολέμηση της Φτώχειας
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή των δράσεων του ΕΠ ως προς κοινωνικές υποδομές και τις υποδομές υγείας και εκπαίδευσης;
- ποια η πορεία υλοποίησης και η συμβολή του ΕΠ στην ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής καινοτομίας;
- ποια η συμβολή των μέτρων στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την πρόληψη των διακρίσεων, ιδίως την προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρίες,
- με βάση τα ανωτέρω φαίνεται να επιτυγχάνονται οι στόχοι του πλαισίου επίδοσης;

Η αξιολόγηση αφορά όλους τους ΑΠ του Προγράμματος και το σύνολο των ειδικών στόχων του και θα ικανοποιεί όλες τις απαιτήσεις της Έκθεσης Σύνοψης Αποτελεσμάτων των Αξιολογήσεων.

Ως **μέθοδοι** θα χρησιμοποιηθούν η βιβλιογραφική έρευνα, η δευτερογενής ανάλυση, η ανάλυση στοιχείων δεικτών εκρών και αποτελέσματος του συστήματος παρακολούθησης, η στατιστική ανάλυση και η ανάλυση των στοιχείων διαχείρισης των παρεμβάσεων. Θα χρησιμοποιηθεί επίσης η Logical Framework Analysis.. Ειδικότερα:

Συνάφεια: Θα επανεξεταστεί η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης που περιγράφεται στο Πρόγραμμα με την υποστήριξη στατιστικών στοιχείων που αφορούν τα εξής πεδία: α) οικονομία και επιχειρηματικότητα, β) υποδομές και περιβάλλον και γ) κοινωνική ένταξη και απασχόληση. Με τον τρόπο αυτό θα εντοπισθούν οι σημαντικότερες ανάγκες. Στη συνέχεια με την εφαρμογή της ανάλυσης λογικού πλαισίου (Logical Framework Analysis) θα εξεταστεί η συνάφεια της παρέμβασης με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες.

Αποτελεσματικότητα: Θα συγκεντρωθούν όλα τα στοιχεία που αφορούν την υλοποίηση του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου του ΠΕΠ σε επίπεδο εξειδίκευσης δράσεων, προκηρύξεων, εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και ολοκληρωθέντων έργων. Τα στοιχεία αυτά θα συγκριθούν με τους αντίστοιχους στόχους που είχαν τεθεί αρχικά. Θα υπολογιστούν οι δείκτες αποτελεσματικότητας για όλες τις εκροές. Σε περιπτώσεις σημαντικών αποκλίσεων θα γίνει προσπάθεια για την αιτιολόγηση αυτών και τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.

Αποδοτικότητα: Θα συσχετιστεί το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες με τη βοήθεια των δεικτών αποδοτικότητας. Οι τιμές αυτές θα συγκριθούν με τα αντίστοιχα προγραμματικά μεγέθη. Από τη σύγκριση αυτή θα εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την ορθότητα των μοναδιαίων κοστών που είχαν ληφθεί υπόψη κατά τη φάση του σχεδιασμού του ΠΕΠ και θα γίνει η σχετική αναθεώρησή τους.

Με βάση τα συμπεράσματα της ανωτέρω ανάλυσης θα εξαχθούν συμπεράσματα για το αν είναι δυνατό να επιτευχθούν οι ποσοτικοί στόχοι του ΠΕΠ με τους διατιθέμενους πόρους.

Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Δεδομένα της αξιολόγησης θα αποτελέσουν οι δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ, χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ, στοιχεία δευτερογενούς έρευνας για την ΟΧΕ και την RIS, στοιχεία ενδεχόμενων μελετών για εξειδίκευση των παρεμβάσεων, και οι δείκτες της Στρατηγικής Ευρώπη 2020. Όσον αφορά την αξιολόγηση της συνάφειας και της καταλληλότητας σχεδιασμού θα συλλεχθούν στοιχεία για την υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια (στα πεδία που προαναφέρθηκαν)

Πηγές στοιχείων: Όσον αφορά την υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια, κύρια πηγή στοιχείων είναι κυρίως η ΕΛΣΤΑΤ ενώ θα αξιοποιηθούν και στοιχεία / εκθέσεις άλλων έγκυρων φορέων όπως το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Για τα λοιπά στοιχεία πηγές είναι το σύστημα παρακολούθησης του Προγράμματος (τα σχετικά δεδομένα καταχωρούνται στο ΟΠΣ και οι σχετικές μελέτες (βλέπε δεδομένα)..

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 83.000€, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης τον Σεπτέμβριο του 2022.

4.3.1.15 3^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020

Λογική της αξιολόγησης: Η πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΕΠ το καλοκαίρι του 2015, αποτελεί βασική μέριμνα της ΕΥΔ και για το λόγο αυτό θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο αξιολόγησης. Στην 3η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΠΕΠ, η οποία πραγματοποιείται στο τέλος της περιόδου υλοποίησης του ΠΕΠ, γίνεται και εκτίμηση των επιπτώσεων των σχετικών δράσεων μέσω ειδικής έρευνας πεδίου. Τα ευρήματα της αξιολόγησης θα ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Αντικείμενό της είναι η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας με στοχευμένη έρευνα πεδίου ειδικά σε ότι αφορά στην προβολή και αναγνωρισιμότητα του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και του ρόλου - συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κριτήριο της αξιολόγησης είναι η αποτίμηση της επιτυχούς ή όχι προβολής και αναγνωρισιμότητας της πολιτικής, του Ε.Π., των πράξεων και του ρόλου των ταμείων και της ΕΕ, υπό το πρίσμα της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, συνάφειας, καταλληλότητας και επιπτώσεων.

Βασικά Ερωτήματα αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης είναι:

Καταλληλότητα και συνάφεια

- Οι δράσεις δημοσιότητας ικανοποιούν τις ανάγκες για πληροφόρηση και επικοινωνία σε σχέση με τον αριθμό και τα χαρακτηριστικά των ομάδων – στόχου;
- πόσο στοχευμένες είναι οι δράσεις δημοσιότητας;
- ποιος ο βαθμός οργάνωσης και η καταλληλότητα του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας; Υφίσταται ανάγκη αναθεώρησης;
- ποιες οι πηγές πληροφόρησης πράξεων και προγραμμάτων του ΕΣΠΑ

Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα

- πόσο αποτελεσματικά και αποδοτικά υλοποιήθηκαν οι δράσεις επικοινωνίας και δημοσιότητας;

Επιπτώσεις

- πόσο επαρκής είναι η ενημέρωση σχετικά με τις πράξεις
- ποια η αναγνωρισιμότητα του ΕΣΠΑ, της πολιτικής, του ΕΠ και των πράξεων του και του ρόλου των ταμείων και της Ένωσης;
- ποιος ο βαθμός επίγνωσης και κατανόησης των στόχων των πράξεων του ΕΠ;
- ποια η προσωπική συμμετοχή ή το ενδιαφέρον;
- ποιο το αντιλαμβανόμενο όφελος;

Ως **μέθοδοι** θα χρησιμοποιηθούν:

- η αποτίμηση των ενεργειών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας
- η δευτερογενής ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και η αποδελτίωση σχετικών υφιστάμενων ερευνών
- οι έρευνες κοινού (ποιοτικές και ποσοτικές)

Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία θα οριστικοποιηθεί αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.

Δεδομένα της αξιολόγησης θα αποτελέσουν οι δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ, χρηματοοικονομικά στοιχεία του ΟΠΣ, οι στόχοι και οι δράσεις του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας, οι δείκτες εκρών και αποτελέσματος των δράσεων επικοινωνίας και δημοσιότητας, στοιχεία που θα διατεθούν από το Σύμβουλο Δημοσιότητας σχετικά με στοχοθεσία και ειδικές ομάδες στόχο και τα στοιχεία διαχείρισης των σχετικών παρεμβάσεων. Δείκτες επίπτωσης δύναται να αποτελέσουν οι μετρήσιμες αλλαγές βαθμού αναγνωρισιμότητας των ΕΔΕΤ.

Πηγές στοιχείων θα αποτελέσουν το ΟΠΣ, το Σχέδιο Επικοινωνίας και Δημοσιότητας, οι φάκελοι των σχετικών δράσεων που τηρεί η ΕΥΔ και τα παραδοτέα του Συμβούλου Δημοσιότητας

Η αξιολόγηση θα εκπονηθεί από εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία, με προϋπολογισμό 22.000 €, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, και εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης τον Οκτώβριο του 2022.

4.3.2 Δελτία Ταυτότητας Αξιολογήσεων

A/A	2η
Τίτλος αξιολόγησης	1^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
Αντικείμενο αξιολόγησης	α) Η επιβεβαίωση της ορθότητας του σχεδιασμού και ιδιαίτερα της ορθότητας της λογικής της παρέμβασης του Προγράμματος και β) η αξιολόγηση της εφαρμογής για τη βελτίωση της απόδοσης και την καθοδήγηση μελλοντικών παρεμβάσεων. Έμφαση θα δοθεί στους τομείς παρέμβασης και στους δείκτες που συνδέονται με το Πλαίσιο Επίδοσης.
Περιεχόμενο	Η αξιολόγηση θα καλύψει το σύνολο των στόχων του ΕΠ, τους Άξονες Προτεραιότητας, του Θεματικού Στόχου και τους ειδικούς στόχους καθώς και όλα τα οριζόντια θέματα.
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα και η συνάφεια
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνάφεια των υλοποιούμενων παρεμβάσεων του ΕΠ ▪ Βαθμός επίτευξης ειδικών Στόχων του ΕΠ ▪ Βαθμός επίτευξης του Πλαισίου Επίδοσης
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανάλυση Λογικού Πλαισίου (Logical Framework Analysis) ▪ Δευτερογενής έρευνα ▪ Στατιστική ανάλυση ▪ Υπολογισμός δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας. ▪ Οριστικοποίηση μεθοδολογίας αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ στοιχεία υφιστάμενης κατάστασης στην Περιφέρεια ▪ δείκτες εκροών και αποτελέσματος των δράσεων του ΕΠ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 8ος του 2016 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 10ος του 2016 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 4ος 2017
Εκτιμώμενος π/υ	30.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ

A/A	3η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση Επιπτώσεων των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής (9i, 9iii)
Αντικείμενο αξιολόγησης	Για τις δράσεις εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής και τη συμβολή στους ειδικούς στόχους των επενδυτικών προτεραιοτήτων 9i και 9iii, θα διενεργηθεί σχετική αξιολογητική μελέτη «Οριζόντια αξιολόγηση των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στο ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ και στα ΠΕΠ» από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ στο πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ. Η μελέτη σχεδιάζεται να διενεργηθεί σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ, θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία της παρέμβασης και αναμένεται να ολοκληρωθεί το Φεβρουάριο του 2017.
Περιεχόμενο	Αξιολόγηση των δράσεων που εμπίπτουν στους Ειδικούς στόχους: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας ▪ Καταπολέμηση των άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας ή ψυχικής ασθένειας
Κριτήριο αξιολόγησης	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία, Επιπτώσεις
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης, αυτοαπασχόλησης, ανάπτυξης δεξιοτήτων και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων ▪ Προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου.
Μέθοδος	Θα προσδιοριστεί από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ
Δεδομένα	Θα προσδιοριστεί από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Οριζόντια αξιολόγηση που θα διενεργηθεί από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ στο πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠΑΝΑΔΕΒΜ
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 8ος του 2016 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 10ος του 2016 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 4ος 2017
Εκτιμώμενος π/υ	

A/A	4η
Τίτλος αξιολόγησης	1^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας, ειδικά σε ότι αφορά στην προβολή του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και του ρόλου - συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος. Βασική επιδίωξη της αξιολόγησης είναι η βελτίωση της ποιότητας υλοποίησης των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας.
Περιεχόμενο	Αξιολόγηση των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας.
Κριτήριο αξιολόγησης	Η καταλληλότητα, η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας.
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καταλληλότητα του σχεδιασμού ▪ Στόχευση και οργάνωση του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Επάρκεια της πληροφόρησης και της επικοινωνίας
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δευτερογενής ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και ▪ αποδελτίωση σχετικών υφιστάμενων ερευνών.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκροών και αποτελέσματος των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας, ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ, ▪ στόχοι, δράσεις και μέσα του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας.
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Εσωτερικά από την ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της ανεξαρτησίας των αξιολογητών (ενότητα 3.3.)
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 4ος 2017
Εκτιμώμενος π/υ	-

Α/Α	5η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση Επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας (9iii)
Αντικείμενο αξιολόγησης	<p>Αξιολόγηση των δράσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και του ΕΠΜΔΤ για την προγραμματική περίοδο 2014-20, με στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, που αφορούν συμβουλευτικά κέντρα για υποστήριξη γυναικών θυμάτων βίας, ξενώνες φιλοξενίας γυναικών θυμάτων βίας και των παιδιών τους, λειτουργία της Τηλεφωνικής Γραμμής Υποστήριξης SOS εθνικής εμβέλειας, καθώς και συμπληρωματικές –υποστηρικτικές δράσεις προς τις παραπάνω δομές.</p> <p>Συγκεκριμένα θα αξιολογηθούν οι πράξεις α) λειτουργίας κέντρων συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε τοπικό επίπεδο (ΟΤΑ) β) λειτουργίας κέντρων συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε Περιφερειακό επίπεδο(ΚΕΘΙ) γ) λειτουργίας των δομών και υπηρεσιών τοπικής αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών για την καταπολέμηση της βίας/λειτουργίας ξενώνων φιλοξενίας (ΟΤΑ) και δ) αναβάθμισης ξενώνων για γυναίκες –θύματα βίας (ΕΚΚΑ).</p> <p>Αντίστοιχα θα αξιολογηθεί η πράξη «οριζόντιες παρεμβάσεις εθνικής εμβέλειας» με στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του ΕΠΜΔΤ 2014-2020 και μεταξύ άλλων αφορά στη λειτουργία της τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης SOS καθώς και σε δράσεις εποπτείας και παρακολούθησης του Δικτύου των Δομών στο πλαίσιο ενίσχυσης της πολιτικής ισότητας των φύλων.</p>
Περιεχόμενο	<p>Η αξιολόγηση περιλαμβάνει:</p> <p>Α) τα αποτελέσματα από τη λειτουργία από τους Δήμους Κέντρων Συμβουλευτικής για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.</p> <p>Β) τα αποτελέσματα από τη λειτουργία από το ΚΕΘΙ- Κέντρων Συμβουλευτικής για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.</p> <p>Στόχος των Συμβουλευτικών Κέντρων είναι η παροχή υπηρεσιών άμεσης αρωγής προς τις γυναίκες – θύματα έμφυλης βίας, η υλοποίηση δράσεων πρόληψης και ευαισθητοποίησης κρίσιμης σημασίας για την ανάδειξη του ζητήματος της έμφυλης βίας όλων των μορφών, η υποστήριξη των γυναικών για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, όταν απαιτείται, καθώς και δράσεις δικτύωσης.</p> <p>Γ) τα αποτελέσματα από τη λειτουργία από τους Δήμους ξενώνων φιλοξενίας καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών. Στόχος των ξενώνων είναι να παρέχουν στις γυναίκες και στα παιδιά τους φιλοξενία, ασφάλεια, ψυχολογική και κοινωνική στήριξη από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, καθώς και υποστήριξη για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, όταν απαιτείται. Διευκολύνουν επίσης την πρόσβαση σε νομική συμβουλευτική, με την παραπομπή στα Συμβουλευτικά Κέντρα. Προσφερόμενες Υπηρεσίες των Ξενώνων Φιλοξενίας είναι η φιλοξενία των γυναικών και των Παιδιών τους, η κοινωνική στήριξη, η ψυχολογική στήριξη, οι υπηρεσίες προώθησης στην απασχόληση και οι δράσεις Δικτύωσης.</p> <p>Δ) τα αποτελέσματα από την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών των υφιστάμενων ξενώνων φιλοξενίας για γυναίκες θύματα βίας κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 από το ΕΚΚΑ ήτοι την αύξηση της δυναμικότητας (δυσνητικός αριθμός ωφελούμενων γυναικών-απασχολούμενου προσωπικού) των υφιστάμενων δομών, την παροχή νέων υπηρεσιών τις οποίες η υφιστάμενη δομή δεν παρείχε μέχρι τώρα, όπως η εργασιακή συμβουλευτική, και την παροχή ήδη προσφερόμενων υπηρεσιών με χρήση νέων και καινοτόμων μεθόδων.</p> <p>Ε) τις πράξεις που θα χρηματοδοτηθούν από το Ε.Π «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα 2014-2020», και αφορούν στην υλοποίηση οριζόντιων παρεμβάσεων εθνικής εμβέλειας</p>

	με στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας και οι οποίες θα λειτουργούν συμπληρωματικά και υποστηρικτικά στη λειτουργία των συμβουλευτικών κέντρων και ξενώνων που θα χρηματοδοτηθούν από τα ΠΕΠ.
Κριτήριο αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα (συμβολή των πράξεων στην επίτευξη των τεθέντων στόχων/δεικτών). ▪ Αποδοτικότητα. ▪ Συνάφεια, με άλλες δράσεις, τομεακές και εθνικές πολιτικές για την καταπολέμηση της φτώχειας. ▪ Συνοχή ▪ Προστιθέμενη αξία.
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Προστιθέμενη Αξία ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων ▪ Προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου
Μέθοδος	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων/ πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focusgroups) ή casestudies.
Δεδομένα	<p>A) από στοιχεία που θα συλλέξουν οι δικαιούχοι από την ενημερωμένη Ηλεκτρονική Βάση Δεδομένων (database) της ΓΓΙΦ και του ΚΕΘΙ,</p> <p>B) από τους δείκτες εκρών/ αποτελέσματος:</p> <p>05502 Αριθμός υποστηριζόμενων δομών.</p> <p>05503 Αριθμός επωφελούμενων των υποστηριζόμενων δομών.</p> <p>CO21 Αριθμός έργων αφιερωμένων στη βιώσιμη συμμετοχή και την πρόοδο των γυναικών στην απασχόληση.</p> <p>CO22 Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.</p> <p>05504 Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες</p> <p>Γ) από τη μελέτη αποτίμησης των Δομών για την λειτουργία των ξενώνων και συμβουλευτικών κέντρων γυναικών θυμάτων βίας που διενήργησε η ΕΕΤΑΑ για τις δράσεις της προγραμματικής περιόδου 2007-13.</p>
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Οριζόντια αξιολόγηση που θα διενεργηθεί από την ΕΥΣΕΚΤ σε συνεργασία με την ΕΥΜΔΤ μα ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 10ος 2017 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 12ος 2017 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 7ος 2018
Εκτιμώμενος π/υ	-

A/A	βη
Τίτλος αξιολόγησης	2^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
Αντικείμενο αξιολόγησης	Αξιολόγηση της εφαρμογής για τη βελτίωση της απόδοσης και την εξειδίκευση ή τον ενδεχόμενο επανασχεδιασμό των παρεμβάσεων. Έμφαση θα δοθεί στους τομείς παρέμβασης και στους δείκτες που συνδέονται με το Πλαίσιο Επίδοσης. Επίσης σκοπός της είναι να εκτιμήσει τη συνεισφορά των ΕΔΕΤ στους στόχους του προγράμματος, καθώς επίσης και τη συμβολής του προγράμματος στους στόχους της στρατηγικής Ε2020..
Περιεχόμενο	Η αξιολόγηση θα καλύψει όλους τους Άξονες Προτεραιότητας, του Θεματικού Στόχους και τους ειδικούς στόχους του ΠΕΠ που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ καθώς και όλα τα οριζόντια θέματα που αφορούν το Ταμείο. Επίσης θα ικανοποιεί όλες τις απαιτήσεις της Ετήσιας Έκθεσης του 2019.
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια και η καταλληλότητα σχεδιασμού
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καταλληλότητα του σχεδιασμού του ΕΠ ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνάφεια των υλοποιούμενων παρεμβάσεων του ΕΠ ▪ Βαθμός επίτευξης ειδικών Στόχων του ΕΠ ▪ Βαθμός επίτευξης του Πλαισίου Επίδοσης ▪ Ανάγκη αναθεώρησης του ΕΠ
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανάλυση Λογικού Πλαισίου (Logical Framework Analysis) ▪ Δευτερογενής έρευνα ▪ Στατιστική ανάλυση ▪ Υπολογισμός δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας. ▪ Οριστικοποίηση μεθοδολογίας αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ στοιχεία υφιστάμενης κατάστασης στην Περιφέρεια ▪ δείκτες εκροών και αποτελέσματος των δράσεων του ΕΠ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας για την ΟΧΕ και την RIS ▪ στοιχεία μελετών για εξειδίκευση των παρεμβάσεων ▪ δείκτες της Στρατηγικής Ευρώπη 2020
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 9ος του 2017 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 12ος του 2017 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 2ος 2019
Εκτιμώμενος π/υ	50.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ

A/A	7η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση Επιπτώσεων των δράσεων Ειδικής Αγωγής (9iii)
Αντικείμενο αξιολόγησης	Για τις δράσεις εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και τη συμβολή τους στους ειδικούς στόχους της επενδυτικής προτεραιότητας 9iii, θα διενεργηθεί σχετική αξιολογητική μελέτη «Αξιολόγηση δράσεων Ειδικής Αγωγής :1) Εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες 2) Ανάπτυξης Υποστηρικτικών Δομών για την Ένταξη και Συμπερίληψη στην Εκπαίδευση των Μαθητών με Αναπηρία ή/και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και δράσεων» από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ στο πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ. Η μελέτη σχεδιάζεται να διενεργηθεί σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ, θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία της παρέμβασης και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Φεβρουάριο του 2019.
Περιεχόμενο	Αξιολόγηση των δράσεων που εμπίπτουν στον ειδικό στόχο: Καταπολέμηση των άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας ή ψυχικής ασθένειας
Κριτήριο αξιολόγησης	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων ▪ Προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου
Μέθοδος	Θα προσδιοριστεί από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ
Δεδομένα	Θα προσδιοριστεί από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Οριζόντια αξιολόγηση που θα διενεργηθεί από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ στο πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 5ος του 2018 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 7ος του 2018 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 2ος 2019
Εκτιμώμενος π/υ	Θα προσδιοριστεί από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ

A/A	8η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση Επιπτώσεων των δομών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, κ.α.)
Αντικείμενο αξιολόγησης	Αξιολόγηση των σχετικών δράσεων των δομών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, ΚΗΦΗ, ΚΔΗΦ/ΜΕΑ, κ.α.), ώστε να διερευνηθεί η συμβολή τους στον αντίστοιχο Ειδικό Στόχο του Θεματικού Στόχου 9. Καθώς η συγχρηματοδότηση των δομών προβλέπεται για ορισμένο χρονικό διάστημα (1-3 έτη), τα Κέντρα Κοινότητας και οι Δομές αντιμετώπισης της φτώχειας θα αξιολογηθούν προκειμένου να εξεταστεί και η δυνατότητα ανασχεδιασμού τους για το υπόλοιπο της προγραμματικής περιόδου. Μέσω της μελέτης θα αξιολογηθεί η συμβολή των παραπάνω δράσεων στον Ειδικό Στόχο της επενδυτικής προτεραιότητας 9iv.
Περιεχόμενο	Τα περιεχόμενα των υπό αξιολόγηση πράξεων / έργων ενδεικτικά περιλαμβάνουν: α) Πύλη Εισόδου για την πληροφόρηση των πολιτών σχετικά με τα προγράμματα πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης β) Διασύνδεση με τους φορείς που παρέχουν υπηρεσίες απασχόλησης, καθώς και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες γ) Παροχή Ποιοτικών Υπηρεσιών όπως συμβουλευτική υποστήριξη, νομική υποστήριξη κλπ. με ωφελούμενους πολίτες που διαβιούν στην περιοχή παρέμβασης των «Κέντρων Κοινότητας» και διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.
Κριτήρια αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια, η προστιθέμενη αξία και οι επιπτώσεις
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Έρευνα πεδίου με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή μελέτες περίπτωσης (case studies). ▪ Στατιστική ανάλυση & Δευτερογενής έρευνα ▪ Theory based impact evaluation.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ στοιχεία πρωτογενούς έρευνας ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας για τα Κέντρα Κοινότητας ▪ στοιχεία από ενδεχόμενες μελέτες για εξειδίκευση των παρεμβάσεων ▪ μικροδεδομένα
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 2ος του 2018 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 5ος του 2018 ▪ Εκτιμώμενος ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 12ος του 2019
Εκτιμώμενος π/υ	23.000 €, πλέον ΦΠΑ

A/A	9η
Τίτλος αξιολόγησης	2^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας με στοχευμένη έρευνα πεδίου ειδικά σε ότι αφορά στην προβολή και αναγνωρισιμότητα του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και του ρόλου - συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Περιεχόμενο	Αποτίμηση της επιτυχούς ή όχι προβολής και αναγνωρισιμότητας της πολιτικής, του Ε.Π., των πράξεων και του ρόλου των ταμείων και της ΕΕ, υπό το πρίσμα της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, συνάφειας, καταλληλότητας και επιπτώσεων.
Κριτήριο αξιολόγησης	Καταλληλότητα, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και επιπτώσεις υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας και Δημοσιότητας
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καταλληλότητα του σχεδιασμού ▪ Στόχευση και οργάνωση του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας και των εμπεριεχόμενων δράσεών του ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Επάρκεια της πληροφόρησης και της επικοινωνίας ▪ Αναγνωσιμότητα του ΕΠ και της συμβολής των ΕΔΕΤ
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ πρωτογενής ποσοτική /ή και ποιοτική έρευνα πεδίου ▪ στατιστική ανάλυση ▪ δευτερογενής ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και ▪ στοιχεία που προκύπτουν από τη αποδελτίωση σχετικών υφιστάμενων ερευνών.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δεδομένα πρωτογενούς ποσοτικής /ή και ποιοτικής έρευνας πεδίου ▪ δείκτες εκροών και αποτελέσματος των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικείμενου ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στόχοι, δράσεις και μέσα του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας.
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 7ος του 2017 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 9ος του 2018 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 3ος του 2019
Εκτιμώμενος π/υ	22.000 €, πλέον ΦΠΑ

Α/Α	10η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση της Εφαρμογής των Δράσεων Καθολικής Πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας σε τοπικό επίπεδο
Αντικείμενο αξιολόγησης	<p>Η αξιολόγηση της εφαρμογής των δράσεων καθολικής πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας των πράξεων που σχεδιάστηκαν για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020, και αποτελούν ένα ολοκληρωμένο πλέγμα υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Δημόσιας Υγείας και Ψυχικής Υγείας. Απώτερος βέβαια στόχος της αξιολόγησης είναι η αποτίμηση των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή του εν λόγω πλέγματος πολιτικής ΠΦΥ-Δημόσια Υγείας και Ψυχικής Υγείας σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού (Ομάδα Στόχος του Θεματικού Στόχου 9).</p> <p>Τα Περιεχόμενα των υπό αξιολόγηση πράξεων / έργων ενδεικτικά περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εφαρμογή της πολιτικής των Το.Μ.Υ. ▪ Προγράμματα παρεμβάσεων πρόληψης – προαγωγής υγείας σε υφιστάμενα δίκτυα υγείας ▪ Εκστρατείες και δράσεις ενημέρωσης του πληθυσμού για την πρόληψη νοσημάτων κλπ ▪ Προγράμματα/δράσεις για την αγωγή και προαγωγή υγείας των χρηστών εξαρτησιογόνων ουσιών ▪ Προγράμματα πρόληψης και πρώιμης διάγνωσης παχυσαρκίας, ή εν γένει των διαταραχών πρόσληψης της τροφής ▪ Ενέργειες ενημέρωσης και υποστήριξης για την οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων αγωγής υγείας για το κάπνισμα στα σχολεία ▪ Δράσεις παραγωγής υγείας για την πρόληψη και διακοπή της καπνιστικής συνήθειας ▪ Προγράμματα για την πρόληψη καρδιαγγειακών νοσημάτων και προαγωγής της υγείας των πολιτών ▪ Δράσεις πρόληψης από τις εξαρτήσεις ▪ Δράσεις Ψυχικής Υγείας
Περιεχόμενο	<p>Στο πλαίσιο εκπόνησης της μελέτης αξιολόγησης των παρεμβάσεων αυτών, θα αποτιμηθούν οι βασικοί παράμετροι αξιολόγησης, που σχετίζονται με την σκοπιμότητα των πράξεων / και συγκεκριμένα με τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Την αποτελεσματικότητά τους, δηλαδή την συμβολή των πράξεων στην επίτευξη των τεθέντων στόχων/δεικτών ▪ Την αποδοτικότητά τους, δηλαδή την σχέση των εκροών της πράξεων με τον αντίστοιχο προϋπολογισμό. ▪ Την κρισιμότητα του προβλήματος που αντιμετωπίζονται με την υλοποίηση των πράξεων ▪ Την συνέργεια και συμπληρωματικότητά τους, με άλλες πράξεις και τομεακές πολιτικές. ▪ Τις επιπτώσεις της εφαρμογής της πολιτικής σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
Κριτήριο αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα ▪ Αποδοτικότητα ▪ Επιπτώσεις ▪ Συνοχή ▪ Προστιθέμενη Αξία ▪ Συνάφεια με και συμβολή στην Εθνική Στρατηγική του τομέα Υγείας και ειδικά με την ΠΦΥ
Ερωτήματα αξιολόγησης	<p>Αποτελεσματικότητα</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Πώς και σε ποιο βαθμό η στρατηγική του τομέα Υγείας συνέβαλε στην επίτευξη του γενικού στόχου του Θεματικού Στόχου 9; ▪ Πως διατέθηκαν οι πόροι; Έγινε στόχευση των μειονεκτούντων ατόμων, εκείνων που προέρχονται από περιθωριοποιημένες κοινότητες και εκείνων που εντοπίζονται στην ομάδα Στόχος του ΘΣ9; Προσεγγίστηκαν οι συγκεκριμένες ομάδες-στόχοι όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ποια ήταν η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών; ▪ Ποιοι από τους τύπους των παρεμβάσεων ήταν οι πιο αποτελεσματικοί, για ποιες ομάδες και σε ποιο πλαίσιο; <p>Αποδοτικότητα</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ποιο ήταν το μοναδιαίο κόστος ανά πράξη και ανά ομάδα στόχο; (η ανάλυση να περιλαμβάνει και τις υποομάδες στόχου των πράξεων στη βάση του εκπαιδευτικού τους επιπέδου) ▪ Ποια πράξη ήταν η πιο αποδοτική και σε όρους ανάλυσης κόστους – οφέλους (cost – effectiveness) <p>Επιπτώσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Υπήρξαν διαρθρωτικές επιπτώσεις; ▪ Υπήρξαν έως τώρα αλλαγές στις πολιτικές; ▪ Υπήρξαν ενδεχομένως μη αναμενόμενα αποτελέσματα;
Μέθοδος	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων/ πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups) ή case studies.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ T2252 Ποσοστό κάλυψης επί του γενικού συνόλου των ανασφαλιστών πολιτών ▪ T3297 Ποσοστό κάλυψης των δράσεων του Health Safety Net επί του γενικού συνόλου των πολιτών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και δεν διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη ▪ T3299 Κάλυψη του πληθυσμού των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο που λαμβάνουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας ▪ T2434 Μειονεκτούντα άτομα που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από την λήξη της συμμετοχής τους ▪ T2818 Άτομα που καλύπτονται από δράσεις Health Safety Net ▪ CR05 μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους ▪ T3523 Ποσοστό κάλυψης μέσω δράσεων Health Safety Net επί του γενικού συνόλου των πολιτών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και δεν διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη ▪ T3126 Ποσοστό κάλυψης των δράσεων υγείας - πρόνοιας επί του γενικού συνόλου των πολιτών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και δεν διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Χρόνος προκήρυξης αξιολόγησης: 3^{ος} του 2019 ▪ Χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 6^{ος} του 2019 ▪ Ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 12^{ος} του 2019
Εκτιμώμενος π/υ	-

A/A	11.1η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση Επιπτώσεων των ολοκληρωμένων προγραμμάτων μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (9i)
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση αναφέρεται στα «Ολοκληρωμένα προγράμματα μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό». Πιο συγκεκριμένα, η προτεινόμενη αξιολόγηση επικεντρώνεται στην αποτίμηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή των ανωτέρω Πράξεων σε ότι αφορά την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού που βιώνουν ή κινδυνεύουν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Η αξιολόγηση αναφέρεται στην επενδυτική προτεραιότητα 9i.
Περιεχόμενο	Η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας αποδοτικότητας και των επιπτώσεων των δράσεων του ειδικού στόχου: Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια, η προστιθέμενη αξία και οι επιπτώσεις
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Έρευνα πεδίου με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή μελέτες περίπτωσης (case studies). ▪ Στατιστική ανάλυση & Δευτερογενής έρευνα ▪ Theory based impact evaluation.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ στοιχεία πρωτογενούς έρευνας ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας για τα ολοκληρωμένα προγράμματα μικρής κλίμακας ▪ στοιχεία από ενδεχόμενες μελέτες για εξειδίκευση των παρεμβάσεων ▪ μικροδεδομένα
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 2 ^{ος} του 2021 Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 5 ^{ος} του 2021 Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 10ος του 2021.
Εκτιμώμενος π/υ	26.000 € πλέον ΦΠΑ

A/A	11.2η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση Επιπτώσεων των δράσεων Κοινωνικής Οικονομίας (9ν)
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση αφορά στη «Λειτουργία Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) και ευρύτερα των πρωτοβουλιών της Κοινωνικής Οικονομίας», όσο και στην εφαρμογή Πράξεων χρηματοδοτικών ενισχύσεων προς υφιστάμενες και νέες κοινωνικές επιχειρήσεις στην Περιφέρεια, στη δημιουργία απασχόλησης για ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και στην προώθηση μέσω αυτών της εν γένει τοπικής ανάπτυξης. Η αξιολόγηση αναφέρεται στην επενδυτική προτεραιότητα 9ν.
Περιεχόμενο	Το περιεχόμενο των υπό αξιολόγηση πράξεων / έργων ενδεικτικά περιλαμβάνει: τον βαθμό εμπέδωσης του περιεχομένου των εννοιών της Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας από τους πολίτες και τους φορείς της Περιφέρειας αναφοράς, την προβολή του έργου των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων, τις λειτουργούσες δικτύωσεις μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων/clustering, μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων και προμηθευτών και πελατών κλπ, τη δημιουργία νέων βιώσιμων κοινωνικών επιχειρήσεων και την ενίσχυση υφιστάμενων, τη δημιουργία θερμοκοιτίδων κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Μέσω της μελέτης θα αξιολογηθεί η συμβολή των παραπάνω δράσεων στον Ειδικό Στόχο της επενδυτικής προτεραιότητας 9ν.
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια, η προστιθέμενη αξία και οι επιπτώσεις
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Έρευνα πεδίου με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή μελέτες περίπτωσης (case studies). ▪ Στατιστική ανάλυση & Δευτερογενής έρευνα ▪ Theory based impact evaluation.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ στοιχεία πρωτογενούς έρευνας ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας για τα ολοκληρωμένα προγράμματα μικρής κλίμακας ▪ στοιχεία από ενδεχόμενες μελέτες για εξειδίκευση των παρεμβάσεων ▪ μικροδεδομένα
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή στη βάση κοινών προδιαγραφών για όλα τα ΠΕΠ
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 2^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 5^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 10ος του 2021.
Εκτιμώμενος π/υ	17.000 € πλέον ΦΠΑ

A/A	12η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση Επιπτώσεων των δράσεων προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (που συμβάλουν στην RIS3) (8iii)
Αντικείμενο αξιολόγησης	Για τις δράσεις της επενδυτικής προτεραιότητας 8iii, θα διενεργηθεί οριζόντια (για όλα τα ΠΕΠ) σχετική αξιολογητική μελέτη «Αξιολόγηση των Δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 8 και της συμβολής τους στην Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης» από την ΕΥΣΕΚΤ στο πλαίσιο του Σχεδίου Αξιολόγησης του ΕΣΠΑ 2014-2020. Η μελέτη, θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, συνάφεια, συνοχή, προστιθέμενη αξία των δράσεων όλων των ειδικών στόχων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και συμβάλλουν στις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης. Η μελέτη αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2022.
Περιεχόμενο	Αξιολόγηση των δράσεων που εμπίπτουν στον ειδικό στόχο: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας .
Κριτήριο αξιολόγησης	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων
Μέθοδος	Θα προσδιοριστεί από την ΕΥΣΕΚΤ
Δεδομένα	Θα προσδιοριστεί από την ΕΥΣΕΚΤ
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Οριζόντια αξιολόγηση που θα διενεργηθεί από ΕΥΣΕΚΤ
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 2022
Εκτιμώμενος π/υ	Θα προσδιοριστεί από την ΕΥΣΕΚΤ

Θεματικές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων

A/A	13.1η
Τίτλος αξιολόγησης	Δράσεις Έξυπνης Εξειδίκευσης και Επιχειρηματικότητας
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τη συμβολή του συστήματος έρευνας και καινοτομίας στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και στη βελτίωση του παραγωγικού ιστού της Περιφέρειας, η αποτίμηση της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης και η αξιολόγηση δράσεων που ενισχύουν την επιχειρηματικότητα υπό το πρίσμα της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας.
Περιεχόμενο	<p>Η αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων που εμπίπτουν στους ειδικούς στόχους:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ενίσχυση ερευνητικών υποδομών για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας. ▪ Αύξηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε προγράμματα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας. ▪ Βελτίωση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις ▪ Βελτίωση της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην καινοτομία και στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας . ▪ Ενίσχυση του εξωστρεφούς προσανατολισμού των επιχειρήσεων.
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια, η προστιθέμενη αξία και οι επιπτώσεις
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων ▪ Συμβολή των δράσεων στην επίτευξη των εθνικών στόχων ▪ Συμβολή στους στόχους ΕΕ2020
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Έρευνα πεδίου με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή μελέτες περίπτωσης (case studies). ▪ Στατιστική ανάλυση & Δευτερογενής έρευνα ▪ Theory based impact evaluation.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκροών και αποτελέσματος του ΕΠ ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ στοιχεία πρωτογενούς έρευνας ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας για την ΟΧΕ και την RIS ▪ στοιχεία από ενδεχόμενες μελέτες για εξειδίκευση των παρεμβάσεων ▪ στοιχεία από μηχανισμούς παρακολούθησης και διακυβέρνησης ▪ δείκτες της Στρατηγικής Ευρώπη 2020.
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 2^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 4^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 10ος του 2021.
Εκτιμώμενος π/υ	34.000 € πλέον ΦΠΑ

A/A	13.2η
Τίτλος αξιολόγησης	Δράσεις Κλιματικής Αλλαγής, Περιβάλλοντος και Μεταφορών
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τη μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, τη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος καθώς και τις υποδομές των μεταφορών.
Περιεχόμενο	<p>Η αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων που εντάσσονται στους ειδικούς στόχους:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και χρήσης ΑΠΕ με έμφαση στις υποδομές του δημόσιου τομέα ▪ Ανάπτυξη τεχνολογικών εφαρμογών δέσμευσης και αξιοποίησης του διοξειδίου του άνθρακα των ατμοηλεκτρικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ▪ Βελτίωση της πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης των κινδύνων με έμφαση στους φυσικούς κινδύνους ▪ Βελτίωση της διαχείρισης των υδατικών πόρων σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης λεκανών απορροής της Περιφέρειας ▪ Βελτίωση της διαχείρισης των αστικών λυμάτων και της προστασίας των υδάτινων αποδεκτών της Περιφέρειας με έμφαση στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας ▪ Ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και σύνδεση με την τουριστική ανάπτυξη ▪ Βελτίωση της διαχείρισης, προστασίας και ανάδειξης των προστατευόμενων περιοχών της Περιφέρειας ▪ Βελτίωση των μεταφορικών υποδομών που συνδέουν την Περιφέρεια με το ΔΕΔ-Μ. ▪ Βελτίωση της ποιότητας των ενδοπεριφερειακών μετακινήσεων μέσω της σύνδεσης αστικών κέντρων και περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος με τους κάθετους άξονες και την Εγνατία οδό.
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια, η προσιθέμενη αξία και οι επιπτώσεις
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προσιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων ▪ Συμβολή των δράσεων στην επίτευξη των εθνικών στόχων ▪ Συμβολή στους στόχους ΕΕ2020
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δευτερογενής έρευνα ▪ Theory based impact evaluation.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκροών και αποτελέσματος του ΕΠ ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας ▪ στοιχεία από ενδεχόμενες μελέτες για εξειδίκευση των παρεμβάσεων, ▪ στοιχεία που προκύπτουν από ειδικές έρευνες δεικτών για τον καθορισμό της επίπτωσης που προέρχεται από τη συμβολή του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 ▪ δείκτες της Στρατηγικής Ευρώπη 2020.
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 2^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 4^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 10ος του 2021.
Εκτιμώμενος π/υ	40.000 ευρώ πλέον ΦΠΑ

A/A	13.3η
Τίτλος αξιολόγησης	Δράσεις Κοινωνικών Υποδομών (υγείας-πρόνοιας και παιδείας)
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τις επενδύσεις στις υποδομές υγείας, πρόνοιας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Επίσης η αξιολόγηση αφορά τις επενδύσεις στην εκπαίδευση (σε όλες τις βαθμίδες), και την αρχική επαγγελματική κατάρτιση, και τη συμβολή τους στους στόχους του ΕΚΤ στον τομέα αυτό.
Περιεχόμενο	Η αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων που εντάσσονται στους ειδικούς στόχους: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Βελτίωση - ολοκλήρωση υποδομών Α'θμιας και Β'θμιας υγείας και πρόνοιας. ▪ Δημιουργία σύγχρονων υποδομών Γ'θμιας Εκπαίδευσης και βελτίωση - ολοκλήρωση υποδομών Α'θμιας και Β'θμιας εκπαίδευσης.
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια, η προστιθέμενη αξία και οι επιπτώσεις
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων ▪ Συμβολή των δράσεων στην επίτευξη των εθνικών στόχων ▪ Συμβολή στους στόχους ΕΕ2020
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δευτερογενής έρευνα ▪ Theory based impact evaluation.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας ▪ στοιχεία από ενδεχόμενες μελέτες για εξειδίκευση των παρεμβάσεων, ▪ στοιχεία που προκύπτουν από ειδικές έρευνες δεικτών για τον καθορισμό της επίπτωσης που προέρχεται από τη συμβολή του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 ▪ δείκτες της Στρατηγικής Ευρώπη 2020.
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 2^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 4^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 10ος του 2021.
Εκτιμώμενος π/υ	26.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ

A/A	13.4^η
Τίτλος αξιολόγησης	Δράσεις Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης
Αντικείμενο αξιολόγησης	<p>Η αποτίμηση των δράσεων:</p> <p>α) της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης που περιλαμβάνει: Αποκατάσταση του οικονομικού ιστού των αστικών περιοχών και τη λειτουργία τους ως μοχλών ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής της αντιστροφής της κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης ιδίως περιοχών συγκέντρωσης μειονεκτικών κοινωνικών ομάδων, υποβαθμισμένων εμπορικών κέντρων και εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών/ βιοτεχνικών/ επαγγελματικών ζωνών, την άμεση αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης με αναζωογόνηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ανασυγκρότηση των κοινωνικών υποδομών και την προώθηση της σύνδεσης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στο αστικό περιβάλλον</p> <p>β) της ολοκληρωμένης χωρικής επένδυσης που περιλαμβάνει: Δημιουργία αναπτυξιακών δραστηριοτήτων της Περιφέρειας μέσω της αξιοποίησης κοινών δυνατοτήτων, Αξιοποίηση επενδυτικών προτεραιοτήτων και θεματικών στόχων που παρουσιάζουν καινοτόμο χαρακτήρα σε συνδυασμό με τις τοπικές ανάγκες και τις επιλογές της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης.</p>
Περιεχόμενο	Η αξιολόγηση αφορά στην ολοκληρωμένη χωρική στρατηγική του ΕΠ μέσω της υλοποίησης των στρατηγικών ΟΧΑ που χρηματοδοτούνται από το ΕΠ και στη συμβολή της ΟΧΑ στους στόχους του ΕΠ.
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια, η προστιθέμενη αξία, οι επιπτώσεις και καταλληλότητα σχεδιασμού
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνοχή, συνάφεια και η προστιθέμενη αξία των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΠ και των τομεακών παρεμβάσεων ▪ Επιπτώσεις από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ▪ Συνέργειες των παρεμβάσεων ▪ Συμβολή των δράσεων στην επίτευξη των εθνικών στόχων ▪ Συμβολή στους στόχους ΕΕ2020
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δευτερογενής έρευνα ▪ Theory based impact evaluation.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκρών και αποτελέσματος του ΕΠ ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας ▪ στοιχεία από ενδεχόμενες μελέτες για εξειδίκευση των παρεμβάσεων και των ΟΧΕ ▪ στοιχεία που προκύπτουν από ειδικές έρευνες δεικτών για τον καθορισμό της επίπτωσης που προέρχεται από τη συμβολή του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 ▪ δείκτες της Στρατηγικής Ευρώπη 2020.
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 2^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 4^{ος} του 2021 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 10ος του 2021.
Εκτιμώμενος π/υ	32.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ

A/A	13.5η
Τίτλος αξιολόγησης	Αξιολόγηση Επιπτώσεων των δράσεων της Τεχνικής Βοήθειας
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση των δράσεων του ειδικού στόχου: Ενίσχυση της αποτελεσματικής διαχείρισης και εφαρμογής του προγράμματος. Οι δράσεις του ΕΣ αφορούν τόσο το ΕΚΤ όσο και το ΕΤΠΑ.
Περιεχόμενο	Η αξιολόγηση των δράσεων Τεχνικής Βοήθειας
Κριτήριο αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καταλληλότητα ▪ Προστιθέμενη αξία ▪ Επίπτωση
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η επιχειρησιακή ικανότητα της ΕΥΔ μέσα από δράσεις τεχνικής βοήθειας; Που κρίθηκε περισσότερο αναγκαία η υποστήριξη; ▪ σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η επιχειρησιακή ικανότητα των δικαιούχων του Προγράμματος; ▪ σε ποιο βαθμό οι μελέτες προετοιμασίας και εξειδίκευσης δράσεων του Προγράμματος οδήγησαν σε αποτελεσματικό σχεδιασμό και υλοποίηση; Σε ποιο βαθμό οι δράσεις που υποστηρίχθηκαν εμφάνισαν λιγότερα προβλήματα στην υλοποίηση; ▪ σε ποιο βαθμό υποστηρίχθηκε το Πρόγραμμα κατά τη διεξαγωγή ελέγχων; ▪ σε ποιο βαθμό οι αξιολογήσεις οδήγησαν σε προτάσεις βελτίωσης των παρεμβάσεων; ▪ ποιες ανάγκες υποστήριξης του ΕΠ που δεν είχαν προβλεφτεί, προέκυψαν και καλύφθηκαν εκτάκτως; ▪ ποιες δεν καλύφθηκαν και για ποιο λόγο;
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δευτερογενής έρευνα
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δείκτες εκροών και αποτελέσματος του ΕΠ για τον άξονα της ΤΒ ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου δράσεων ΤΒ ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Η αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί εσωτερικά από την ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της ανεξαρτησίας των αξιολογητών (ενότητα 3.3.).
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 10ος του 2021.

A/A	14^η
Τίτλος αξιολόγησης	3^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020 και Έκθεση Σύνοψης των Αποτελεσμάτων των Αξιολογήσεων
Αντικείμενο αξιολόγησης	Αξιολόγηση αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 (με έμφαση στη συνάφεια και στη Λογική της Παρέμβασης). Αντικείμενο είναι η αξιολόγηση της εφαρμογής για την εξαγωγή συμπερασμάτων βελτίωσης του σχεδιασμού της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Έμφαση θα δοθεί στους τομείς παρέμβασης και στους δείκτες που συνδέονται με το Πλαίσιο Επίδοσης. Επίσης σκοπός της είναι να εκτιμήσει τη συνεισφορά των ΕΔΕΤ στους στόχους του προγράμματος, καθώς επίσης και τη συμβολή του προγράμματος στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020.
Περιεχόμενο	Η αξιολόγηση της εφαρμογής του συνόλου του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 .
Κριτήριο αξιολόγησης	Κριτήρια της αξιολόγησης είναι: η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα, η συνάφεια και η καταλληλότητα σχεδιασμού
Ερωτήματα αξιολόγησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καταλληλότητα του σχεδιασμού του ΕΠ ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Συνάφεια των υλοποιούμενων παρεμβάσεων του ΕΠ ▪ Βαθμός επίτευξης ειδικών Στόχων του ΕΠ ▪ Βαθμός επίτευξης του Πλαισίου Επίδοσης ▪ Συνεισφορά των ΕΔΕΤ στην επίτευξη των στόχων του ΕΠ ▪ Συνεισφορά του ΕΠ στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανάλυση Λογικού Πλαισίου (Logical Framework Analysis) ▪ Δευτερογενής έρευνα ▪ Στατιστική ανάλυση ▪ Υπολογισμός δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας. ▪ Οριστικοποίηση μεθοδολογίας αφού ληφθούν υπόψη οι προτάσεις του συμβούλου αξιολόγησης και μετά από συνεργασία με τον τελευταίο.
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ στοιχεία υφιστάμενης κατάστασης στην Περιφέρεια ▪ δείκτες εκροών και αποτελέσματος των δράσεων του ΕΠ ▪ στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ▪ χρηματοοικονομικά στοιχεία ΟΠΣ ▪ στοιχεία δευτερογενούς έρευνας για την ΟΧΕ και την RIS ▪ στοιχεία μελετών για εξειδίκευση των παρεμβάσεων ▪ δείκτες της Στρατηγικής Ευρώπη 2020
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	α) Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 6ος του 2019, β) Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 9ος του 2019, γ) Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 3ος του 2022. Η έκθεση Σύνοψης των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων θα ολοκληρωθεί τον 9 ^ο του 2022.
Εκτιμώμενος π/υ	83.000 ευρώ, πλέον ΦΠΑ

A/A	15η
Τίτλος αξιολόγησης	3^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020
Αντικείμενο αξιολόγησης	Η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας με στοχευμένη έρευνα πεδίου ειδικά σε ότι αφορά στην προβολή και αναγνωρισιμότητα του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και του ρόλου - συνεισφοράς των Διαρθρωτικών Ταμείων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Περιεχόμενο	Αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και επιπτώσεις υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας και Δημοσιότητας
Κριτήριο αξιολόγησης	Αποτίμηση της επιτυχούς ή όχι προβολής και αναγνωρισιμότητας της πολιτικής, του Ε.Π., των πράξεων και του ρόλου των ταμείων και της ΕΕ, υπό το πρίσμα της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, συνάφειας, καταλληλότητας και επιπτώσεων.
Ερωτήματα αξιολόγησης	Καταλληλότητα, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και επιπτώσεις υλοποίησης της Στρατηγικής Επικοινωνίας και Δημοσιότητας
Μέθοδος	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καταλληλότητα του σχεδιασμού ▪ Στόχευση και οργάνωση του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας και των εμπεριεχομένων δράσεων του ▪ Αποτελεσματικότητα της υλοποίησης ▪ Αποδοτικότητα της υλοποίησης ▪ Επάρκεια της πληροφόρησης και της επικοινωνίας ▪ Αναγνωσιμότητα του ΕΠ και της συμβολής των ΕΔΕΤ
Δεδομένα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ πρωτογενής ποσοτική /ή και ποιοτική έρευνα πεδίου ▪ στατιστική ανάλυση ▪ δευτερογενής ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και ▪ στοιχεία που προκύπτουν από τη αποδελτίωση σχετικών υφιστάμενων ερευνών.
Τρόπος διεξαγωγής αξιολόγησης	Ανάθεση σε εξωτερικό αξιολογητή μετά από διαγωνιστική διαδικασία.
Διάρκεια	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης της αξιολόγησης: 3ος του 2022 ▪ Εκτιμώμενος χρόνος συμβασιοποίησης της αξιολόγησης: 5^{ος} του 2022 ▪ Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης: 10ος του 2022
Εκτιμώμενος π/υ	22.000 €, πλέον ΦΠΑ

4.4 Συνοπτικός Ενδεικτικός Πίνακας Αξιολογήσεων

A/A	Τίτλος Αξιολόγησης	Είδος Αξιολόγησης	Κριτήρια Αξιολόγησης	Υπηρεσία Εκπόνησης Αξιολόγησης	Ενδεικτική Ημερομηνία Ολοκλήρωσης	Εκτιμώμενος Π/Υ Αξιολόγησης €, χωρίς ΦΠΑ	Ειδικοί Στόχοι	Ταμείο	Άξονες Προτεραιότητας		
1	Ex-ante Αξιολόγηση του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	ExAnte Αξιολόγηση	Συνάφεια, Αποτελεσματικότητα	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	Ολοκληρώθηκε	-	-	όλοι	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	1-13	όλοι
2	1 ^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020	Εφαρμογής	Συνάφεια, Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	04/2017	30.000	-	όλοι	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	1-13	όλοι
3	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων ενταξιακής και επαγγελματικής ζωής (9i, 9iii)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία	ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020	04/2017	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ)	10.1.1 10.2.1	Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας Καταπολέμηση των άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας ή ψυχικής ασθένειας	ΕΚΤ	10	Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)
4	1 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020	Εφαρμογής	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	04/2017	-	-	όλοι	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	1-13	Όλοι
5	Αξιολόγηση επιπτώσεων της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας (9iii)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία	ΕΥΣΕΚΤ	07/2018	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΥΣΕΚΤ)	10.2.1	Καταπολέμηση των άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας ή ψυχικής ασθένειας	ΕΚΤ	10	Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)
6	2 ^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 – 2020	Εφαρμογής	Συνάφεια, Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	02/2019	50.000	-	όλοι	ΕΤΠΑ, ΕΚΤ	1-13	όλοι
7	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων Ειδικής Αγωγής (9iii)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία	ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020	02/2019	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ)	10.2.1	Καταπολέμηση των άμεσων, έμμεσων και πολλαπλών διακρίσεων και εμποδίων λόγω αναπηρίας ή ψυχικής ασθένειας	ΕΚΤ	10	Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)

A/A	Τίτλος Αξιολόγησης	Είδος Αξιολόγησης	Κριτήρια Αξιολόγησης	Υπηρεσία Εκπόνησης Αξιολόγησης	Ενδεικτική Ημερομηνία Ολοκλήρωσης	Εκτιμώμενος Π/Υ Αξιολόγησης €, χωρίς ΦΠΑ	Ειδικοί Στόχοι	Ταμείο	Άξονες Προτεραιότητας
8	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δομών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας για την αντιμετώπιση της φτώχειας (Κέντρα Κοινότητας, κ.α.)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	12/2019	23.000	10.3.1 Βελτίωση προσβασιμότητας και συμμετοχή μειονεκτούντων ατόμων στα αγαθά της υγείας και της πρόνοιας	ΕΚΤ	10 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)
9	2 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Εφαρμογής	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	03/2019	22.000	- όλοι	ΕΤΠΑ, ΕΚΤ	1-13 όλοι
10	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων καθολικής πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας (9iv)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία	ΕΥΣΕΚΤ	12/2019	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΥΣΕΚΤ)	10.3.1 Βελτίωση προσβασιμότητας και συμμετοχή μειονεκτούντων ατόμων στα αγαθά της υγείας και της πρόνοιας	ΕΚΤ	10 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)
11	Αξιολόγηση Επιπτώσεων Δράσεων ΕΚΤ	Επιπτώσεων		ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	43.000	10.1.1, 10.4.1	ΕΚΤ	10 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)
	1. Ολοκληρωμένα προγράμματα μικρής κλίμακας για την προώθηση στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βιώνουν ή κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό (9i)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	26.000	10.1.1 Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας	ΕΚΤ	10 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)
	2. Δράσεις Κοινωνικής Οικονομίας (9v)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	17.000	10.4.1 Αύξηση της απασχόλησης ευάλωτων ομάδων μέσω προώθησης της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων	ΕΚΤ	10 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (ΕΚΤ)
12	Αξιολόγηση επιπτώσεων των δράσεων προώθησης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας (που συμβάλουν στην RIS3) (8iii)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Συνάφεια, Συνοχή, Προστιθέμενη Αξία	ΕΥΣΕΚΤ	2022	Οριζόντια Αξιολόγηση (ΕΥΣΕΚΤ)	08.1.1 Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης της	ΕΚΤ	8 Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού

A/A	Τίτλος Αξιολόγησης	Είδος Αξιολόγησης	Κριτήρια Αξιολόγησης	Υπηρεσία Εκπόνησης Αξιολόγησης	Ενδεικτική Ημερομηνία Ολοκλήρωσης	Εκτιμώμενος Π/Υ Αξιολόγησης €, χωρίς ΦΠΑ	Ειδικοί Στόχοι	Ταμείο	Άξονες Προτεραιότητας		
							Περιφέρειας				
13	Θεματικές Αξιολογήσεις Επιπτώσεων	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Προστιθέμενη Αξία Επιπτώσεις	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	132.000		ΕΤΠΑ ΕΚΤ	όλοι εκτός του ΑΠ 8		
	1. Δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης και επιχειρηματικότητας	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Προστιθέμενη Αξία Επιπτώσεις	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	34.000	1.1.1, 1.2.1, 2.1.1, 3.1.1, 3.2.1	ΕΤΠΑ	1-3	1-3	
	2. Δράσεις κλιματικής αλλαγής, περιβάλλοντος και μεταφορών	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Προστιθέμενη Αξία Επιπτώσεις	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	40.000	4.1.1, 4.2.1, 5.1.1, 6.1.1, 6.1.2, 6.2.1, 6.3.1, 7.1.1, 7.2.1	ΕΤΠΑ	4-7	4-7	
	3. Δράσεις κοινωνικών υποδομών (υγείας-πρόνοιας και παιδείας)	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Προστιθέμενη Αξία Επιπτώσεις	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	26.000	9.1.1, 11.1.1	ΕΤΠΑ	9,11	9,11	
	4. Δράσεις Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης	Επιπτώσεων	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα, Προστιθέμενη Αξία Επιπτώσεις	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	32.000		ΕΤΠΑ ΕΚΤ	2-10, 12, 13	2-10, 12, 13	
	5. Δράσεις Τεχνικής Βοήθειας	Επιπτώσεων	Καταλληλότητα Προστιθέμενη αξία, Επιπτώσεις	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2021	-	12.1.1 13.1.1	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	12 13	12 13	
14	3 ^η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 και Έκθεση Σύνοψης των Αποτελεσμάτων των	Εφαρμογής	Συνάφεια, Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	03/2022 09/2022	83.000	-	όλοι	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	1-13	όλοι

A/A	Τίτλος Αξιολόγησης	Είδος Αξιολόγησης	Κριτήρια Αξιολόγησης	Υπηρεσία Εκπόνησης Αξιολόγησης	Ενδεικτική Ημερομηνία Ολοκλήρωσης	Εκτιμώμενος Π/Υ Αξιολόγησης €, χωρίς ΦΠΑ	Ειδικοί Στόχοι		Ταμείο	Άξονες Προτεραιότητας	
	Αξιολογήσεων										
15	3 ^η Αξιολόγηση Στρατηγικής Επικοινωνίας του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020	Εφαρμογής	Αποτελεσματικότητα, Αποδοτικότητα	ΕΥΔ ΕΠ/ΠΔΜ 2014-2020	10/2022	22.000	-	όλοι	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	1-13	Όλοι
	Σύνολο					405.000					
	ΕΤΠΑ					339.000					
	ΕΚΤ					66.000					